

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภาณุทัตทา วงษากิตติกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการศึกษา
แขนงการบริหารการอาชีวศึกษา

สิงหาคม 2560

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภาณุทัตทา วงษากิตติกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการศึกษา
แขนงการบริหารการอาชีวศึกษา

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการศึกษา
แขนงการบริหารการอาชีพศึกษา
สิงหาคม 2560

ภาณัททกา วงษากิตติกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อยกระดับ
คุณภาพสู่มาตรฐานสากล. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารและการจัดการการศึกษา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.รัฐพล ประดับเวทย์, อาจารย์ ดร.ชมพูนุท สุขหวาน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล 3) ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 28 คน ระยะที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล แล้วนำรูปแบบที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน และระยะที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และตอบแบบประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สภาพและปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ความร่วมมือในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากล พบว่า มีการดำเนินงานความร่วมมือโดยแบ่งตามลักษณะการดำเนินการ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการความร่วมมือ ด้านการจัดการวิชาการ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ และด้านมาตรฐานสากล ส่วนปัญหาที่สำคัญของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ คือ นโยบายสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีระบบการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลที่ชัดเจน 2) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการ 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารความร่วมมือ 2) ด้านการบริหารวิชาการ 3) ด้านการบริหารทรัพยากร 4) ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ และ 5) ด้านมาตรฐานสากล 3) ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และตอบแบบประเมิน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเป็นไปได้ระดับมากและสามารถนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ได้

DEVELOPMENT OF VOCATIONAL MANAGEMENT AND COOPERATION MODEL TO
RAISE QUALITY TO INTERNATIONAL STANDARDS

AN ABSTRACT
BY
PANATTAKA WONGSAKITTIKUL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education Program in Educational Administration and Management
At Srinakharinwirot University
August 2017

Panattaka Wongsakittikul. (2017). *Development of Vocational Management and Cooperation Model to Raise Quality to International Standards*. Ed.D. (Administration and Education Management) Bangkok Administration of Vocational Education Srinakharinwirot University. Research Advisors: Dr.Ruttaphol Pradupveth, Dr.Chompunut Sukwan.

The objectives of this study were as follows: 1) to study the conditions and problems of vocational management and collaboration in order to raise quality to international standards. 2) to develop a system of vocational management and collaboration model to raise quality levels to an international standard; 3) to evaluate the vocational management and cooperation model to improve the quality to international standards. The research was divided into three phases, Phase One, studying concepts theories, principles, related research and in-depth interview from experts. Phase Two used data from phase one to develop a vocational management and collaboration model to improve international quality to meet international standards. In Phase Three, a focus group was used for the evaluation of feasibility of vocational management and collaboration model.

The research conclusions were as follows: 1) In terms of the condition of vocational management collaboration to improve the quality of international standards found that there are five collaboration divided by functional procedure. It consists of collaboration management, academic management, resources management, achievement factors and international quality. The problems in collaborative performances were. that school policy changed when the administrators changed. Most colleges had no collaborative management system to improve their quality to an international standard. 2) With regard to the system of vocational management collaboration toward International quality standardization is comprised of three institutions, Including educational institutions, workplaces and international quality standardization institutes. The five dimensions of management process used were collaboration management, academic management, resources management, achievement factors and international quality. 3) Evaluation of the probability of vocational management and cooperation model to improve quality to meet international standards was at a high level and very useful.

ประกาศคุณูปการ

คุณุญิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. รัฐพล ประดับเวทย์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ชมพูนุท สุขหวาน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระชัย คอนจ่อหอ อาจารย์ ดร. กัมปนาท บริบูรณ์ กรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุวัฒน์ ศิริบุษย์ อาจารย์โอบาส สุขหวาน และท่านอาจารย์ ดร.ไพรัช วงศ์ยุทธไกร ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญพุทธชาด ศุภลักษณ์ ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และท่านผู้อำนวยการจันทนา โพธิ์ครูประเสริฐ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร คณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณแม่สุมา กิตติวิทย์เขาวกุล ญาติพี่น้องทุกท่าน และลูกสาวทั้งสองคน ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน คอยให้กำลังใจตลอดมาและคุณนุชจรินทร์ ชาญภิญโญ พี่สาวที่มีน้ำใจงดงามนอกจากให้การสนับสนุนกำลังทรัพย์ในการศึกษาต่อแล้วยังตัดชุดครุยมอบให้เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยอีกด้วย

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและส่งเสริมกำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากคุณุญิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวที่แต่บิดามารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ภาณุททา วงษากิตติกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำถามงานวิจัย.....	1
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
สมมติฐานการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การจัดการอาชีวศึกษา.....	13
ความหมายและความสำคัญ ของการอาชีวศึกษา.....	13
หลักการบริหารการอาชีวศึกษา.....	15
ทฤษฎีการบริหารการอาชีวศึกษา.....	18
หลักการกำหนดกรอบสมรรถนะและมาตรฐาน ของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ.....	22
รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา.....	25
ความร่วมมือ.....	25
องค์ประกอบของความร่วมมือ.....	26
รูปแบบความร่วมมือ.....	29
รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา.....	33
รูปแบบความร่วมมือเชิงนโยบาย.....	34
รูปแบบความร่วมมือด้านวิจัย.....	34
รูปแบบความร่วมมือด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน.....	35
ความร่วมมือด้านการบริหารวิชาการ.....	35
รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	39
ความหมายของทวิภาคี.....	39
จุดมุ่งหมายของการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	43
องค์ประกอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	43
หลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี.....	43
การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	43
มาตรฐานการศึกษา.....	58
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ.....	59
วัตถุประสงค์ของกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ.....	60
มาตรฐานการอาชีวศึกษา.....	60
มาตรฐานสากล.....	62
หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	73
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	73
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	74
ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	75
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
งานวิจัยภายในประเทศ.....	77
งานวิจัยต่างประเทศ.....	89
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	92
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการ อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	94
ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	96
ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	108

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษา	
แบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	112
สภาพ และปัญหาในการบริหารความร่วมมือ การยกระดับการยกระดับสถานศึกษา	
สู่มาตรฐานสากล.....	113
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ	
เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล (รูปแบบที่สมบูรณ์).....	114
ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา	
และความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	134
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	144
สรุปผลการวิจัย.....	144
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ	
อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	144
ระยะที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ	
เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	145
อภิปรายผลการวิจัย.....	146
ข้อเสนอแนะ.....	152
บรรณานุกรม.....	153
ภาคผนวก	166
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	202

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติ.....	130
2 ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	136
3 แสดงการสรุปผลภาพรวมค่าความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการ อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	143

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	11
2 รูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน.....	24
3 รูปแบบการสร้างร่วมมือแบบ Collaboration.....	31
4 แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	46
5 สัทศน์ จอกสถิตย์. (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของข้าราชการครูสายผู้สอน.....	74
6 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ และแนวการพัฒนาแบบการบริหาร จัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพ สู่มาตรฐานสากล.....	93
7 รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	97
8 ความร่วมมือ 3 หน่วยงาน.....	98
9 การบริหารจัดการความร่วมมือ.....	100
10 การบริหารวิชาการ.....	102
11 การบริหารทรัพยากรร่วมกันของ 3 หน่วยงาน.....	104
12 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ.....	105
13 การรับประกาศนียบัตรของผู้บริหารสถานศึกษา.....	106
14 รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล (รูปแบบสมบูรณ)	116
15 ความร่วมมือ 3 หน่วยงาน.....	118
16 การบริหารจัดการความร่วมมือของสถานศึกษา.....	119
17 การบริหารวิชาการ.....	122
18 การบริหารทรัพยากรร่วมกันของ 3 หน่วยงาน.....	124
19 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ.....	127
20 การรับประกาศของผู้บริหารสถานศึกษา.....	128
21 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการ ความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.....	129

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นรอบด้านทั้งด้านวิทยาการ สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ข้อมูลข่าวสารกระจายอย่างหลากหลายและรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติทำให้มนุษย์ต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ร่วมกัน แต่ละประเทศต้องมีพันธมิตรเพื่อร่วมมือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการดำรงชีวิต ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความเสื่อมโทรมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เศรษฐกิจเป็นทุนนิยมมากขึ้นสะท้อนให้เห็นแนวโน้มภาวะการแข่งขันทางเศรษฐกิจโลกในอนาคต เพื่อปรับตัวให้ทันต่อสังคมโลก และเป็นเหตุผลที่ทำให้หลาย ๆ ประเทศต้องมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างขนานใหญ่ เนื่องจากคุณภาพการศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงความอยู่รอดหรือความได้เปรียบในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

ประเทศไทยจึงมีการเร่งรัดการพัฒนาประเทศ ให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง รัฐได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อนประเทศและสังคมประเทศไทย เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน กลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายของประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือการผลิตกำลังคนให้มีพื้นฐานความรู้ ซึ่งนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 ได้แสดงเจตจำนงให้รัฐบาลบริหารงานตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาทุกระดับทุกระดับรูปแบบ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ปรับปรุงบริหารการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก สังคม สอดรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-พ.ศ.2559) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศทุกขั้นตอนของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมกันจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ซึ่งประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อควบคุมดูแลการจัดการอาชีวศึกษา รวมทั้งการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ซึ่งการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพนั้นถือเป็นกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มผลผลิตและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศให้ได้ระดับมาตรฐานสากล ทำให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพโดยอิสระและพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาและเป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีการจัดการอาชีวศึกษาที่ดำเนินการอย่างเป็นเอกภาพในด้านนโยบายและมีการกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติ เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในทุกระดับมีคุณภาพและประสิทธิภาพเกิดผลสำเร็จแก่ประชาชนโดยเฉพาะนักเรียนและนักศึกษา อันจะเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ 2558 ที่มุ่งเน้นยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล ผลิตกำลังแรงงานให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานประกอบการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและยกระดับอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากล

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 20 การอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในรูปแบบ (1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบ

ทวิภาคีเป็นสำคัญ มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดให้จัดการศึกษาในระดับ (1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้ มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ ดังนั้น การจัดการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศไทย จึงต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทฤษฎีและเชี่ยวชาญภาคปฏิบัติ ซึ่งสามารถทำได้โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการอันจะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การอาชีวศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีภาระหน้าที่โดยตรงในการจัดอาชีวศึกษา เพื่อผลิตกำลังคนในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือและระดับเทคนิค จึงกำหนดพันธกิจในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น และเพื่อให้บรรลุตามพันธกิจนี้จึงได้วางยุทธศาสตร์ในการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือ โดยกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างความเข้มแข็งในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้พัฒนาสู่มาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569) การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้านสารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด ให้มีความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ยกกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน การเตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุกได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษาและสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล ในการนี้คณะกรรมการฯ ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนา ประกอบด้วย 4 นโยบาย 10 ยุทธศาสตร์ 28 กลยุทธ์ และ โครงการ 93 โครงการ โดยเฉพาะนโยบายที่ 1) มุ่งสร้างและผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีเป้าหมาย ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ ได้ ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้

เพิ่มขึ้น และได้กำหนดยุทธศาสตร์ ที่ 1) มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล และกำหนดกลยุทธ์ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล

จากแนวทางการดำเนินงานด้านการศึกษากลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนนั้น พบว่าจะทำให้เศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนในช่วง พ.ศ. 2543 - 2552 ได้มีทิศทางเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2552 อัตราการเจริญเติบโตลดลงเล็กน้อย อันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ แต่ปี พ.ศ. 2558 จะทำให้เศรษฐกิจในภูมิภาคเข้มแข็งยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะเป็นแหล่งการลงทุนที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 3 โดยเป็นรองจากจีน และอินเดียเท่านั้น ส่วนประเทศไทยในฐานะสมาชิกของอาเซียนได้รับประโยชน์จากการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียนสูงขึ้น โดยจากหนึ่งล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 เป็นสองล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. 2552 และหากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสามารถช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับตลาดแรงงานไทย และสร้างโอกาสการมีงานทำแก่แรงงานไทยมากขึ้นแล้ว ย่อมทำให้ผลกระทบในด้านแรงงานจะเป็นด้านบวกกล่าวคือการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยไปทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียน ที่เป็นแรงงานฝีมือหรือแรงงานเชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกำหนด ย่อมทำให้ตลาดแรงงานไทยได้มีโอกาสขยายตัวได้มากขึ้น (นพดล สุตันตวิญญ์กุล. 2554: 5) แต่ปัญหาที่ตามก็คือองค์กรภาครัฐและเอกชน ที่ผลิตแรงงานฝีมือหรือแรงงานเชี่ยวชาญมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะความพร้อมด้านแรงงานระดับฝีมือ ที่จัดการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งรับผิดชอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินโครงการความร่วมมือด้านการจัดการอาชีวศึกษากับต่างประเทศภายใต้กิจกรรมต่าง ๆ เช่นการแลกเปลี่ยนครู บุคลากร นักศึกษา การศึกษาดูงาน การร่วมมือด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรของประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีการจัดอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เช่น ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี ประเทศออสเตรีย หรือสถานประกอบการขนาดใหญ่ของต่างประเทศที่มาดำเนินการในประเทศไทยให้ความร่วมมือ เพื่อบริหารจัดการอาชีวศึกษาไทยให้ได้การยอมรับมีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล (การประชุมคณะอนุกรรมการดำเนินงานยกระดับอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากล, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2558: 8)

ด้านกรอบการดำเนินงานในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน อาเซียนบวกสามเอเชียตะวันออก และกลุ่มประเทศคู่เจรจาของอาเซียน มีสาระสำคัญที่มุ่งเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนพัฒนาคุณภาพและโอกาสทางการศึกษา สนับสนุนการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากล และส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรรายสาขาอื่นๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาโดยมีสาระสำคัญของแผน ฯ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ด้านอาชีวศึกษาคือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 คุณภาพและโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 3 การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากลโดยให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และสภาพเศรษฐกิจของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยแรงงานที่มีทักษะและความชำนาญการสูง และสามารถเคลื่อนย้ายไปประกอบอาชีพในอาเซียน เพื่อให้มีคุณภาพ มีทางเลือกอย่างหลากหลายและมีสาขาความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2557) ซึ่งการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กร ภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554: บทคัดย่อ) เรื่อง อนาคตภาพอาชีวศึกษาไทยในศตวรรษหน้า (2554-2564) พบว่า นอกจากผลการศึกษาแนวโน้มอนาคตภาพอาชีวศึกษาไทยภายใน 10 ปีข้างหน้าควรมีแนวโน้มในการพัฒนา ด้านความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับสถานประกอบการ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นและระดับภาค และต้องมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการปูพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพของแรงงานไทยไปสู่มาตรฐานสากลต่อไปและมองที่เซล และ คอร์ตซ์ (Montecel และ Cortez :2002) ได้ทำการวิจัย พบว่า การสร้างเครือข่าย (Linkages) โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาและการกำกับตรวจสอบสถานศึกษา (School organization and accountability) และการสนับสนุนทางการศึกษาระดับโรงเรียน (At the school level: Support) ได้แก่การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Professional development) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent involvement) บุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน (community involvement) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเมื่อสถานศึกษาสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือได้แล้ว ซึ่งสำคัญต่อมาก็คือ สถานศึกษาจะดำเนินการอย่างไรให้เครือข่ายความร่วมมือมีเป้าหมายเป็นทิศทางเดียวกันเพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษาไปสู่มาตรฐานสากล

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการบริหารจัดการความร่วมมือจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งมุ่งเน้นการเตรียมพร้อมด้านการจัดการอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากลโดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการจัดการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายสู่สถานศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนความร่วมมือของสถานประกอบการกับสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาร่วมจัดการอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากลซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่ง ได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือไปตามศักยภาพของสถานศึกษายังไม่มีรูปแบบหรือระบบที่ชัดเจน นอกจากนั้นยังไม่มีการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล และวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของอาชีวศึกษาไทย ดังนั้นเพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษาไปสู่การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานสากลซึ่งจะเป็นการสร้างกำลังแรงงานที่มีสมรรถนะวิชาชีพ

ที่มีคุณภาพตามที่สถานประกอบการต้องการไปสู่ตลาดแรงงาน อันจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม และการขยายตัวของตลาดแรงงานจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล” เพื่อใช้เป็นรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ต่อไป

คำถามงานวิจัย

1. สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เป็นอย่างไร
2. รูปแบบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล เป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากลสามารถนำไปปฏิบัติได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล และมีจุดประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
2. เพื่อพัฒนาแบบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญต่อการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพในอนาคต ที่เป็นลักษณะของความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กับองค์กรภาคี ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ซึ่งได้แก่ สถานประกอบการ ซึ่งตามกฎหมาย และสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม บังคับให้ต้องดำเนินการ ฉะนั้น ผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำรูปแบบไปกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด ในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มประชากร

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้บริหารหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลที่กำกับดูแลนโยบายการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารอาชีวศึกษา ได้แก่ บุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่กำกับดูแลนโยบายการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.2.2 ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษา

1.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2.4 ครูนิเทศก์การฝึกอาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2.5 ตัวแทนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยระยะที่ 1 ใช้วิธีคัดเลือก แบบเจาะจง จากบุคลากรซึ่งเป็นประชากรจากนักวิชาการอาชีวศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 28 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล แล้วนำรูปแบบที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร

2.1 นักวิจัยหรือนักสถิติ หมายถึงผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับงานวิจัยหรือสถิติ อย่างน้อย 5 ปี

2.2 นักการศึกษา หมายถึงคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงาน อย่างน้อย 5 ปี

2.3 นักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หมายถึงนักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 5 ปี

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยระยะที่ 2 ใช้วิธีคัดเลือก แบบเจาะจง จากบุคลากรซึ่งเป็นประชากร จากนักวิชาการอาชีวศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 7 คน

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร

3.1 ผู้บริหารหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ที่กำกับดูแลนโยบายการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

3.2 ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษา

3.3 ผู้บริหารอาชีวศึกษา ได้แก่ ผู้ที่เป็นผู้บริหารในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่กำกับดูแลนโยบายการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.5 ครูนิเทศก์การฝึกอาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยระยะที่ 3 ใช้วิธีคัดเลือก แบบเจาะจง จากบุคลากรซึ่งเป็นประชากร จากนักวิชาการอาชีวศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 9 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 2.1 สภาพ และปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
- 2.2 รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
- 2.3 ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตามหัวข้อวิจัย “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล” มีคำจำกัดความ ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลหมายถึง กระบวนการความร่วมมือซึ่งเป็นแบบจำลองการดำเนินงานที่ได้เรียบเรียงไว้ในลักษณะทฤษฎี หลักการความร่วมมือของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพ และสถานศึกษา และมีกระบวนการความร่วมมือประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านดังต่อไปนี้

1.1 ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่

1.1.1 สถานประกอบการหมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้านค้า ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่ร่วมมือกับสถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.1.2 สถานศึกษาหมายถึง วิทยาลัย และส่วนราชการของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาของรัฐ และเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.1.3 หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลหมายถึงหน่วยงาน องค์กรหรือสถานศึกษาของประเทศที่ได้รับการยอมรับในด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ เช่น สหพันธ์รัฐเยอรมนี ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เป็นต้น

1.2 กระบวนการความร่วมมือประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

1.2.1 ด้านบริหารความร่วมมือ หมายถึง การบริหารจัดการการทำงานร่วมกันของ 3 หน่วยงาน คือสถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนงานกระบวนการทำงาน และลงมือปฏิบัติงานร่วมกัน ร่วมกันรับผิดชอบในการปฏิบัติและ/หรือร่วมกันรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของทั้ง 3 หน่วยงาน

1.2.2 ด้านบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันโดยการนำหลักสูตรสมรรถนะของประเทศที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลมาเปรียบเทียบกับหลักสูตรสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการมากำหนด การวางแผนการเรียนภาคทฤษฎีและการวางแผนการฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเช่น การวางแผนการรับผู้เรียนร่วมกันจัดการฝึกอบรมทักษะอาชีพ นิเทศติดตามและการวัดผลประเมินผล โดยกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย กำหนดขั้นตอนกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน

1.2.3 ด้านการบริหารทรัพยากร หมายถึง การบริหารจัดการงบประมาณร่วมกันโดยใช้หลักการ 4M's ดังนี้ Man Money Material และ Management สามารถใช้และพัฒนาบุคลากรร่วมกัน หรือสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรโดยนำบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาแล้วมาร่วมวางแผนฝึกนักเรียน./นักศึกษา ร่วมกัน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และสนับสนุนงบประมาณ เช่น ทุนการศึกษาให้นักศึกษา ทุนการศึกษาอบรมให้ครู เป็นต้น

1.2.4 ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลประสบความสำเร็จได้แก่ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน สถานประกอบการ ผู้ปกครอง การดำเนินการตามนโยบายที่มั่นคงของสถานศึกษา การพัฒนาครูให้มีกระบวนการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ

1.2.5 ด้านมาตรฐานสากล หมายถึง ผลจากการบริหารจัดการแบบความร่วมมือของ 3 หน่วยงานคือ สถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะอาชีพที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลที่หน่วยงานรับรองกำหนดและผู้เรียนจะต้องผ่านการทดสอบสมรรถนะอาชีพ โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานอาชีพของหน่วยงานรับรองคุณภาพ และสถานประกอบการกำหนด และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลออกประกาศนียบัตรรับรองผู้ผ่านการทดสอบซึ่งสามารถนำประกาศนียบัตรไปใช้ในการทำงานได้ในสถานประกอบการทั่วโลก

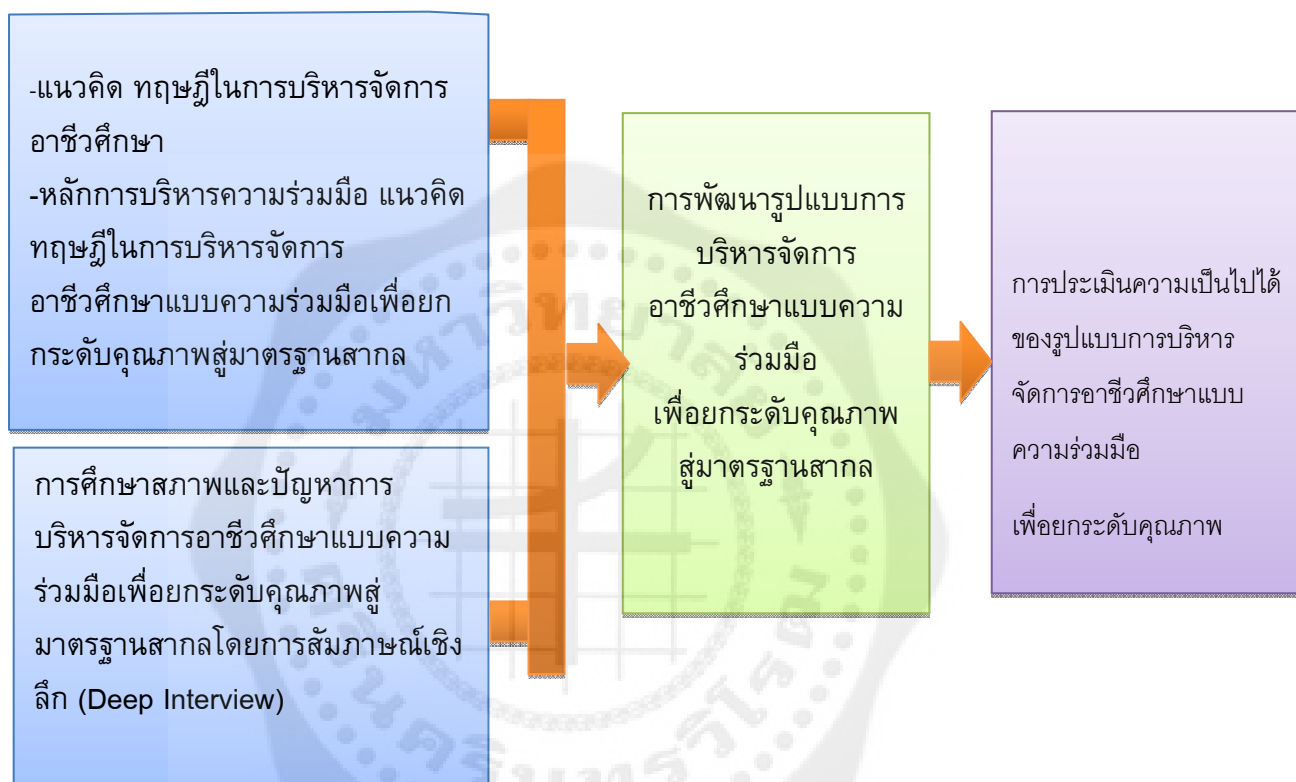
2. สภาพ และปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล หมายถึง สภาพและปัญหาในการบริหารจัดการความร่วมมือของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากลด้านการบริหารความร่วมมือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านอื่น ๆ ซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3. ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล หมายถึง การประเมินแบบจำลอง การดำเนินงานที่ได้เรียบเรียงไว้ในลักษณะทฤษฎี หลักการความร่วมมือ ของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพ และสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

ด้านการบริหารความร่วมมือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จและด้านมาตรฐานสากล ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาได้เสนอกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากลที่สร้างขึ้น มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษาในลักษณะของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ องค์กร หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมาประกอบกับข้อมูลซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ การสอบถามผู้ที่เคยรับผิดชอบการจัดการอาชีวศึกษาและนำผลจากข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์เป็นการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดยขอแนะนำเสนอตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1.การจัดการอาชีวศึกษา

- 1.1 ความหมายและความสำคัญ ของการอาชีวศึกษา
- 1.2 หลักการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
- 1.3ทฤษฎีการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
- 1.4 หลักการกำหนดกรอบสมรรถนะและมาตรฐานของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ

2. รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา

- 2.1 ความร่วมมือ
- 2.2 องค์ประกอบของความร่วมมือ
- 2.3 รูปแบบความร่วมมือ
- 2.4 รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา
- 2.5 รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 2.5.1 ความหมายของทวิภาคี
 - 2.5.2 จุดมุ่งหมายของการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 2.5.3 การพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 2.5.4 องค์ประกอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 2.5.5 หลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
 - 2.5.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 2.5.7 การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3. มาตรฐานการศึกษา

- 3.1 มาตรฐานการศึกษา
- 3.2 มาตรฐานการอาชีวศึกษา
- 3.3 มาตรฐานสากล

4. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายของการบริหาร

4.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา

4.3 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

4.4 ความหมายของการมีส่วนร่วม

4.5 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการอาชีวศึกษา

1.1 ความหมายและความสำคัญของการอาชีวศึกษา

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) (2012: 2) ได้ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษา (Vocational Education) หมายถึง การเตรียมบุคลากรด้านฝีมือสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพ สาขาหรืองานตามปกติจัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งจะรวมทั้งการเรียนวิชาสามัญ การฝึกปฏิบัติ และวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สัดส่วนของวิชาเหล่านั้นอาจมีได้หลากหลายแต่ต้องเน้นภาคปฏิบัติ (บรรเลง ศรีนิล และคณะ, 2548: 6 – 7)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช พ.ศ. (2542) ได้ให้ความหมายของ "อาชีวศึกษา" ว่าหมายถึงการศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ได้ให้ความหมาย "การอาชีวศึกษา" หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี (ราชกิจจานุเบกษา, 2551: 6)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 4) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาหมายความว่า กระบวนการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อเตรียมกำลังคนในสายวิชาชีพทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้มีความรู้ทักษะและเจตคติทางอาชีพอย่างมีคุณภาพเพื่อเข้าสู่อาชีพต่างๆ ทั้งงานในระบบการจ้างงานและอาชีพอิสระ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2553: 25) ได้ให้ความหมายของ การอาชีวศึกษา ไว้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ชีวิตการทำงาน การผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับช่างกึ่งฝีมือ ระดับช่างเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และประกอบอาชีพอิสระสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี

จรรยา ชูลาก (2540: 32-33) ได้กล่าวถึง การอาชีวศึกษาไว้ว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่างๆ กัน ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม การอาชีวศึกษาผลิตคนที่มี

คุณภาพ ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชาติ กำลังคนที่ผลิตโดยการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

1) ช่างกึ่งฝีมือ (Semi skilled worker) จัดเป็นผู้มีความรู้ขั้นพื้นฐานของงานช่างสามารถปฏิบัติงานช่างได้แต่ไม่จำเป็นต้องมีฝีมือ ได้แก่ ศึกษาจนระยะสั้นโดยไม่ต้องการความรู้ทางทฤษฎี หรือพวกประเภทแรงงาน ที่ปฏิบัติงานจนมีประสบการณ์สามารถเป็นช่างกึ่งฝีมือได้ เช่น ช่างเดินสายไฟฟ้า ช่างพันไดนาโม เป็นต้น

2) ช่างฝีมือ (Skilled worker) เป็นผู้มีความรู้ในการทำงานเป็นอย่างดีมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีความรักและความอดทนต่องานช่าง ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วเป็นเวลานานจนเกิดความชำนาญ มีความรู้ทางทฤษฎีบ้างเพียงพอไปเสริมงานปฏิบัติ เช่น ในงานช่างไฟฟ้า รู้เรื่องเกี่ยวกับกฎทางไฟฟ้า หรือในงานช่างยนต์รู้เรื่องการวัดกำลังอัดและการใช้เครื่องมือนอกจากนี้ต้องรู้เรื่องคณิตศาสตร์เบื้องต้นและวิทยาศาสตร์พื้นฐาน

3) ช่างเทคนิค (Technician) ระดับอนุปริญญาหรือระดับเทคนิค ทำหน้าที่รองมาจากระดับปริญญา หน้าที่ช่างเทคนิคเป็นผู้คอยดูแลการทำงานของช่างฝีมือ คอยให้คำปรึกษา และแนะนำมีความรู้เรื่องงานปฏิบัติเป็นอย่างดี โดยต้องมีความรู้ทางทฤษฎีช่างมากพอที่จะ แก้ปัญหา งานปฏิบัติของช่างฝีมือ แต่ไม่จำเป็นต้องมีฝีมือในการปฏิบัติ ลักษณะงานช่างเทคนิค ที่จะเข้าใจง่าย ๆ ได้แก่ งานทดสอบ งานตรวจเช็ค งานควบคุมเป็นเจ้าหน้าที่ทางเทคนิค เช่น เทคนิคช่างยนต์ เป็นต้น

4) วิศวกรหรือระดับวิชาชีพชั้นสูง (Professional) เป็นการเรียนในระดับปริญญา เป็นพวกที่ต้องการความรู้ทางทฤษฎี โดยทำงานเกี่ยวกับการคิดคำนวณ วิเคราะห์ วิจัยเป็นผู้ออกแบบแผนการผลิตเช่น เป็นผู้ออกแบบเครื่องจักรกล งานแม่พิมพ์โลหะ ออกแบบและคำนวณโครงสร้างอาคาร เป็นนักคิดและปรับปรุง ไม่ต้องการความรู้ด้านฝีมือ เช่น วิศวกรเครื่องยนต์ เป็นต้น

สำหรับภาษาอังกฤษนั้นมีคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า อาชีวศึกษา หลายคำ เช่น Career Education, Vocational Education, Technical Education และ Technical and Vocational Education ซึ่งแต่ละคำมีความหมายดังนี้

อาชีพศึกษา (Career Education) หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ได้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการทำงาน เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพให้แก่ผู้เรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา และการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจ ได้ฝึกฝน และได้ประสบความสำเร็จในโลกแห่งการทำงาน กระบวนการนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนการพัฒนาอาชีพ และส่วนการฝึกอาชีพ ส่วนการพัฒนาอาชีพ ได้แก่ การให้ผู้เรียนได้รับรู้ถึงโลกแห่งการทำงาน และสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ ส่วนการฝึกอาชีพเป็นการศึกษาให้เชี่ยวชาญเฉพาะอาชีพ หรือเฉพาะกลุ่มให้แก่ผู้เรียน (Wenrich, William. 1974: 7)

การอาชีวศึกษา (Vocational Education) หมายถึง การเตรียมบุคลากรด้านฝีมือสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพ สาขาหรืองาน ตามปกติจัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งจะรวมทั้งการเรียนวิชาสามัญ การฝึกปฏิบัติ และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สัดส่วนของวิชาเหล่านั้นอาจมีได้หลากหลายแต่ต้องเน้นภาคปฏิบัติ โปรแกรมการศึกษา ซึ่งมีระดับต่ำกว่าระดับวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมบุคคลออกไปประกอบอาชีพ หรือเพื่อพัฒนาแรงงานฝีมือที่มีงานทำอยู่แล้วให้มีแรงงานฝีมือระดับสูงขึ้น การศึกษาดังกล่าวรวบรวมแขนงวิชาชีพต่าง ๆ เหล่านี้คือการอุตสาหกรรม ช่างเทคนิค การเกษตร การพาณิชย์ และคหกรรม (Good. 1973: 554)

เทคนิคศึกษา (Technical Education) หมายถึง การศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นอุดมศึกษาตอนต้น เพื่อเตรียมกำลังคนระดับกลาง ได้แก่ ช่างเทคนิค ผู้ช่วยวิศวกรหรือผู้บริหารระดับต้น ให้กับหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน และการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมวิศวกรและนักเทคโนโลยีในระดับที่สูงกว่า การเรียนจะรวมทั้งวิชาสามัญ วิชาทฤษฎีวิชาด้านวิทยาศาสตร์และเทคนิค รวมทั้งการฝึกทักษะที่เกี่ยวข้อง สัดส่วนของเทคนิคศึกษาอาจหลากหลายขึ้นอยู่กับประเภทของบุคลากรที่เรียนและระดับการศึกษาการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ด้านเทคนิคหรือการปฏิบัติการ ทางเทคนิค และทักษะมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นช่างเทคนิค ปกติจัดในระดับที่สูงกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่ถึงระดับปริญญา (Good. 1973: 554)

อาชีวและเทคนิคศึกษา (Technical and Vocational Education) หมายถึง หมายถึง กระบวนการศึกษาที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านทักษะหรือความชำนาญ (Psychomotor domain) ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive domain) และด้านเจตคติ (Affective domain) เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพตามที่ตนเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรวุฒิ บุญยโสภณ. 2536: 3) ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันในวงการศึกษาศึกษาและอุตสาหกรรมว่าหมายถึงระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิค (ธีรวุฒิบุญยโสภณ. 2536: 5) การจัดการศึกษาวิชาชีพเฉพาะอย่าง ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือระดับวิทยาลัยชุมชน และระดับสถาบันเทคนิค (Finch, Erunkiltion. 1979: 112)

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่ผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้ผู้รับการศึกษามีความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพและเจตคติที่ดีตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานท้องถิ่นและประเทศชาติ

1.2 หลักการบริหารอาชีวศึกษา

1) การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้

ความสามารถ ในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.2555: 1)การจัดอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้นจะยึดถือนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นหลากหลายรูปแบบ สอดคล้องกับสถานประกอบการ และท้องถิ่น เช่น แบบปกติ แบบทวิภาคี และแบบสะสมหน่วยกิต ซึ่งการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรบวิชาชีพ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดให้มีการเรียนภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติพื้นฐานบางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรบวิชาชีพในสถานประกอบการ

2) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติต้องการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา โดยมีแนวนโยบายที่เกี่ยวกับอาชีวศึกษา คือส่งเสริมให้มีกำลังด้านอาชีวศึกษาระดับต่างๆ ที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายและมีการจัดบริการการศึกษาในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ และการศึกษาของประชาชนทุกคนและยังมีแนวนโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีคุณภาพและมีสัดส่วนทัดเทียมกับที่มีอยู่ในประเทศผู้นำในระดับนานาชาติส่วนบุคคลการที่ทำงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและความรู้ความสามารถอย่างจริงจังในสาขาของตน

3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2553:13) ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 3 มาตรา 15 ได้กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาไว้ 3 รูปแบบดังนี้ 1) รูปแบบการจัดการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาจบหลักสูตรที่แน่นอน 2) รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา จบหลักสูตร โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม 3) รูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพความพร้อมและโอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

4) หลักการในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรบวิชาชีพ สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ต้องจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรบวิชาชีพต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1.2.1 การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทั้งอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา

1.2.2 การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนและวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

1.2.3. การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการ ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

1.2.4. การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบ เทียบโอนประสบการณ์ทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

1.2.5. การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

1.2.6 การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

1.2.7 การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อ ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาของชาติไว้ในหมวดที่ 4 ตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้: 1-15)

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 ได้กล่าวถึงเป้าหมาย การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพว่าต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานโดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรฐานที่ 8 ด้านการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยະ

สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยະของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และมีการจัดทำแผน การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยະประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการการฝึกอบรม หลักสูตรวิชาชีพพระยະของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา มีการดำเนินงานตามแผน มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และเสนอข้อเสนอนะเพื่อการปรับปรุง พร้อมทั้งจัดทำรายงานตามแผนการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยະประจำปี

1.3 ทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษา

การศึกษาด้านอาชีวศึกษาเกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ เพราะมนุษย์จะดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องมีวิธีการหาเลี้ยงชีพ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับที่เป็นอยู่ แต่มนุษย์เรามีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ผู้รู้ได้กล่าวถึงทฤษฎีและหลักการอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชีวศึกษา และการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพ ควรยึดแนวทางจุดมุ่งหมายในการจัดการอาชีวศึกษาในประเด็นต่าง ๆ อาทิ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาชีพต่าง ๆ ตามที่ตนสนใจและมีความถนัด เพื่อผลิตช่างอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนช่างอุตสาหกรรม (ในบางสาขา) ของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน เพื่อพัฒนาความรู้และความชำนาญให้กับทรัพยากรบุคคลในสถานประกอบการ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แนวคิดในการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษา จำเป็นต้องมีการปฏิรูปทั้งระบบทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยเน้นการสร้างร่วมมือกับสถานประกอบการ ภาคธุรกิจเอกชนและสร้างเครือข่ายสถาบันในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งคุณลักษณะพิเศษของหลักสูตรอาชีวศึกษา ควรมีการจัดกระบวนการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์จริงให้ผู้เรียนในแต่ละสาขาวิชาชีพและระดับการศึกษา ภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดของสถานศึกษา

ทฤษฎีอาชีวศึกษาโดยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น มีต้นแบบมาจาก Professor Dr. Charles Prosser ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกงานด้านการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาจนเจริญก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนเพื่ออุตสาหกรรม โดยได้เสนอทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษาไว้ 16 ข้อ ดังนี้ (ธีรวุฒิ บุญยโสภณ.2536: 2 – 3)

1.3.1 ประสิทธิภาพของการจัดการอาชีวศึกษา จะแปรผันกับสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนได้รับการฝึกซึ่งจำลองสภาพแวดล้อมจริงที่ผู้เรียนต้องประสบก่อนสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพ

1.3.2 การฝึกอาชีพจะมีประสิทธิผล เมื่อการศึกษากระทำในลักษณะเดียวกันกับการทำงานจริงนั่นคือ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ใช้เครื่องมือเครื่องจักร เช่นเดียวกันกับที่ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในอาชีพนั้น

1.3.3 ประสิทธิผลของการอาชีวศึกษา จะแปรผันกับการฝึกอาชีพรายบุคคลโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มินิสัยในการคิดเป็นและทำเป็นสำหรับอาชีพนั้น

1.3.4 ประสิทธิผลของการอาชีวศึกษา จะแปรผันกับการจัดให้ผู้ฝึกอาชีพรายบุคคลได้ใช้ความสนใจ ความถนัด และใช้สมองของตนอย่างเต็มที่

1.3.5. การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิผลของช่างในแต่ละอาชีพ จะสามารถจัดให้แก่กลุ่มที่ต้องการและได้ประโยชน์จากการฝึกเท่านั้น

1.3.6. การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิผล จะแปรผันกับการฝึกประสบการณ์เฉพาะอย่างหลายๆครั้ง เพื่อสร้างพฤติกรรมของผู้เรียนที่ถูกต้องในการฝึกทักษะ รวมทั้งพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้น เพื่อให้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการหางานทำ

1.3.7. การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิผลได้ต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีประสบการณ์วิชาชีพสูงในการประยุกต์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

1.3.8. ในแต่ละอาชีพ ครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการผลิตช่างที่มีมาตรฐานขั้นต่ำได้ในระดับหนึ่งและรักษามาตรฐานของการผลิตไว้ ถ้าการอาชีวศึกษาไม่สามารถจัดได้ถึงขั้นนี้แล้วก็จะไม่มีประสิทธิผล

1.3.9. การจัดการอาชีวศึกษาต้องตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และต้องฝึกทักษะบุคคล เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานนั้น

1.3.10. การสร้างนิสัยของผู้เรียนในการปฏิบัติงาน จะได้ผลก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ฝึกทำงานจริงในโรงงาน ไม่ใช่ฝึกแต่แบบฝึกหัด หรือฝึกแบบลองผิดลองถูกในสถานศึกษาเท่านั้น

1.3.11. แหล่งข้อมูลของเนื้อหาสาระที่เชื่อถือได้ของการฝึกอบรมทักษะเฉพาะในแต่ละอาชีพจะมาจากแหล่งเดียวกันเท่านั้น คือจากประสบการณ์ของผู้ชำนาญงานของอาชีพนั้น

1.3.12. ในแต่ละอาชีพจะมีเนื้อหาวิชาอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นวิชาปฏิบัติของอาชีพนั้น โดยเฉพาะและไม่มีคุณค่าในทางปฏิบัติสำหรับอาชีพอื่น

1.3.13. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อให้บริการ หรือตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยวิธีการที่กลุ่มบุคคลนั้นได้รับประโยชน์มากที่สุด

1.3.14. การอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จะแปรผันกับวิธีการสอนและความสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยพิจารณาคุณลักษณะพิเศษของกลุ่มผู้เรียน

1.3.15. การบริหารอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อมีการจัดการศึกษาในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ แทนที่จะใช้มาตรฐานที่ตายตัวเกินไป

1.3.16. ในขณะที่รัฐพยายามลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการฝึกอบรม แต่ก็ต้องใช้งบประมาณขั้นต่ำจำนวนหนึ่งที่พอเพียงในการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิผลได้ ดังนั้น ถ้าหากรัฐไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณขั้นต่ำในการฝึกได้ ก็ไม่ควรให้มีการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาขึ้นมา

จากทฤษฎีทั้ง 16 ข้อ ตามที่กล่าวมานี้ จะมุ่งในประเด็นสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาให้สามารถฝึกทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ดังนั้น สถาบันอาชีวศึกษาจึงต้องพิจารณาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ครูผู้สอน อุปกรณ์ช่วยสอน วัสดุฝึก เครื่องมือเครื่องจักร สถานที่ฝึกงานทั้งภายในและภายนอก เป็นต้น

เพื่อให้การจัดการอาชีวและเทคนิคศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายประกอบด้วยทฤษฎีเบื้องต้น 3 ข้อ และทฤษฎีขั้นสูงอีก 13 ข้อ รวมเป็น 16 ข้อ ซึ่ง ฉลวย ธีระเผ่าพงษ์ (2532 : 77-106) ได้สรุปไว้ดังนี้

ทฤษฎีข้อที่ 1 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีนิสัยปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างดีให้ได้มาตรฐานเราจะต้องฝึกให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา รับผิดชอบงาน ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทนต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น โรงงานที่มีเครื่องจักรที่เต็มไปด้วยเขม่า ฝุ่น สกปรก เหม็นอับ ร้อน อุดอู๋ หนาวหู่ ต้องให้เป็นกันเอง และร่วมมือกับคนงานที่พูดจาเอะอะ โวยวาย หยาดคาย การฝึกงานก็ต้องไปฝึกในโรงงานหรือไร่นาจริง ๆ เป็นเวลาหลายเดือน ๆ ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปไม่สามารถจะจัดตารางสอนให้ได้

ทฤษฎีข้อที่ 2 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อเราพัฒนาให้ผู้เรียนมีนิสัยของการคิด ให้ได้มาตรฐานเราจะต้องสอนให้นักเรียนมีความตั้งใจ สนใจ จดจำผลิตภัณฑ์เก่า เพื่อจะได้เป็นแนวทางให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถแก้ปัญหาได้ การเรียนวิชาต่างๆ ต้องไม่แยกจากกัน เช่น ต้องเรียนวิชาการออกแบบไปพร้อมๆ กับการเรียนวิชาเรขาคณิต กลศาสตร์ ความร้อน แสง เสียง ซึ่งต่างกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปมาก

ทฤษฎีข้อที่ 3 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อเราพัฒนาให้ผู้เรียนมีกิจนิสัยให้ได้มาตรฐานเราต้องให้นักเรียนทำงานซ้ำๆ ซากๆ จนเกิดเป็นนิสัยที่สามารถบำรุงรักษาและใช้เครื่องมือทำงานได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ละเอียดยรอบคอบ คล่องแคล่ว ว่องไว มั่นใจ และภูมิใจในผลงานทั้งสามทฤษฎีถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องมีความสามารถสูงได้มาตรฐาน ถ้าไม่สามารถจะทำได้เช่นนี้ได้ก็จะหาประสบการณ์จากอาชีวศึกษาไม่ได้เลย

ทฤษฎีข้อที่ 4 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถและความต้องการนักเรียนที่มีความสามารถและความต้องการจะเรียน เขาจะเรียนได้ดีกว่า ฉะนั้นครูจึงควรพิจารณาเรื่องนี้ให้ถี่ถ้วน

ทฤษฎีข้อที่ 5 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และความสนใจ โดยยอมรับเกี่ยวกับความแตกต่างแต่ละบุคคล

ทฤษฎีข้อที่ 6 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ต่อเมื่อเราจัดการฝึกนิสัยให้ผู้เรียน โดยการฝึกซ้ำ ๆ ซาก ๆ เพื่อให้เกิดทักษะอาชีพที่เหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงการฝึกซ้ำๆ ซากๆ จะสะสมทักษะให้พอกพูนมากขึ้น เมื่อทำงานได้อย่างหนึ่งก็จะสามารถทำงานได้อีกอย่างหนึ่ง คล้ายๆ กันได้อย่างผลดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น นักเรียนทำงานให้ซ้ำ ๆ ซากๆ ก็จะทำให้เกิดทักษะ ในการคิด การทำ ทำให้เกิดทักษะขึ้นอย่างอัตโนมัติ เช่น ศัลยแพทย์ที่ทำการผ่าตัดบ่อย ๆ มือก็จะเที่ยงตรง และแม่นยำ

ทฤษฎีข้อที่ 7 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ต่อเมื่อสอนด้วยครูที่มีประสบการณ์สูงๆ มากครูที่สอนอาชีวศึกษาต้องมีประสบการณ์สูงมากๆ ไม่ใช่จบปริญญาตรีแล้วก็มาสอนได้เลย

ทฤษฎีข้อที่ 8 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ต่อเมื่อฝึกให้ผู้เรียนทำซ้ำ ๆ กัน จนเกิดทักษะถึงขั้นของมาตรฐานอาชีพมาตรฐานอาชีพแต่ละอาชีพแต่ละประเภท แต่ละเวลาจะไม่เหมือนกัน ครูจะต้องฝึกให้นักเรียนมีทักษะเข้าขั้นมาตรฐาน ถ้าไม่สามารถจะฝึกได้ถึงขั้นมาตรฐานแล้ว การอาชีวศึกษา จะไม่เป็นประโยชน์อันใดเลย เพราะถ้าจบไปแล้วก็จะมีงานทำ ไม่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมเลย

ทฤษฎีข้อที่ 9 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ต่อเมื่อจัดการฝึกให้ถูกต้องตามความต้องการของท้องถิ่นตลาดเพราะว่าแต่ละอาชีพมีความต้องการในตลาดแรงงานต่างกัน ครูจะต้องฝึกให้นักเรียนทำได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน เมื่อจบไปแล้วก็จะมีงานทำ

ทฤษฎีข้อที่ 10 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น เราจะต้องสร้างกิจนิสัยให้ผู้เรียนโดยการทำตามทฤษฎีการฝึกงานต้องฝึกด้วยเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์จริงที่มีคุณภาพเท่ามาตรฐานของตลาดแรงงาน

ทฤษฎีข้อที่ 11 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น เนื้อหาวิชาต้องเขียนขึ้นด้วยบุคคลที่กำลังทำงานอยู่ในวงการนั้นการร่างหลักสูตรอาชีวศึกษานั้น จะต้องเชิญผู้ประกอบการนั้นๆ มาร่วมกันร่าง ไม่ใช่ใช้นักการศึกษาที่มีคุณวุฒิมาร่าง เวลาสอนก็เชิญเขามาสอน หรือไปฝึกงานกับเขาจริงๆ

ทฤษฎีข้อที่ 12 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้นจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาในเนื้อหาเฉพาะอาชีพนั่นอย่างเชี่ยวชาญจริง ๆ

ทฤษฎีข้อที่ 13 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อเราปฏิบัติตามทฤษฎีแห่งการบริการทางด้านวิชาการให้ตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลเนื่องจากปัจจุบันนี้สังคมของเราเจริญเติบโตเร็วมาก ฉะนั้นผู้เรียนที่สมัครเข้าเรียนนั้นย่อมมีสติปัญญา ปฏิภาณไหวพริบ พื้นความรู้ ประสบการณ์ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการในการฝึกอาชีพแตกต่างกัน

ทฤษฎีข้อที่ 14 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อเราปฏิบัติตามทฤษฎีของกลุ่มผู้เรียน ต้องจัดการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ปฏิบัติงานเนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษาแต่ละคนมีประสบการณ์ ทักษะ ความรู้ เจตคติ สุขภาพ วุฒิภาวะ และสมรรถภาพแตกต่างกันมาก ฉะนั้นโรงเรียนจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแล้ว จัดแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย สอนในเรื่องต่าง ๆ กันออกไปตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่มจึงจะได้ผลดี

ทฤษฎีข้อที่ 15 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อเราปฏิบัติตามทฤษฎีของการบริหารแบบยืดหยุ่น

ทฤษฎีข้อที่ 16 อาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อเราปฏิบัติตามทฤษฎีแห่งความ สิ้นเปลืองต้องมีวัสดุฝึกอย่างเพียงพอ

สรุปความรู้จากแนวคิดทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับอาชีวศึกษา ซึ่งในความหมายของ คำว่า “อาชีวศึกษา” คือ กระบวนการศึกษาที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะ (Psychomotor domain) ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive domain) และด้านเจตคติ (Affective domain) เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนสนใจเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน

องค์กรสากลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านอาชีวและเทคนิคศึกษา คือ ยูเนสโก (UNESCO) และ ไอแอลโอ (ILO) ภารกิจหลักของยูเนสโก จะครอบคลุมการส่งเสริมด้านการศึกษา พัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วัฒนธรรม และการสื่อสารเพื่อประโยชน์ของประเทศสมาชิก ส่วนในภารกิจหลักของไอแอลโอ คือช่วยเหลือผู้ใช้แรงงานทั่วโลกให้ได้รับความยุติธรรมจากสังคมให้มีชีวิตและสภาพการทำงานที่ดีขึ้น โดยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีจัดการอาชีวศึกษา มุ่งที่จัดการศึกษาให้สามารถฝึกทรัพยากรบุคคลได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ โดยสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทิศทางการผลิตกำลังคนด้านอาชีวและเทคนิคศึกษาให้มีคุณภาพ ควรยึดแนวทางจุดมุ่งหมายในการจัดการอาชีวศึกษา ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาชีพต่าง ๆ ตามที่ตนสนใจและมีความถนัด เพื่อผลิตช่างอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนช่างอุตสาหกรรม (ในบางสาขา) ของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน เพื่อพัฒนาความรู้และความชำนาญให้กับทรัพยากรบุคคลในสถานประกอบการ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ทฤษฎีอาชีวศึกษาเป็นการฝึกปฏิบัติวิชาชีพที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเคยชิน มีทักษะ อุปนิสัยรักการทำงาน ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยันอดทน ละเอียด รอบคอบ แม่นยำ คล่องแคล่ว ช่างจดจำ ดัดแปลง ริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาได้ มั่นใจ และภูมิใจในงานที่ทำ นอกจากนั้นผู้สอนจะต้องมีความรู้ และเชี่ยวชาญในอาชีพนั้น ๆ หลักการอาชีวศึกษาหรือทฤษฎี หรือ สิ่งซึ่งได้มาของการอาชีวศึกษาเป็นการให้ผู้เรียน มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของตน ซึ่งเรียนด้วยหลักสูตรที่มีเนื้อหาเจาะลึกเฉพาะเรื่อง และร่างขึ้นด้วยบุคคลอาชีพนั้น ฝึกโดยวิธีการซ้ำ ๆ ด้วยเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ที่มีจำนวนเพียงพอได้มาตรฐานจะลดจำนวนไม่ได้เลย การเรียนการสอนอาจจัดเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคลก็ได้ แล้วแต่ผู้เรียน อำนวยการสอนโดยผู้บริหารที่ใช้วิธีการยืดหยุ่นตามลักษณะของแต่ละอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดว่าต้องมีการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในรูปแบบวิธีการที่หลากหลายสามารถทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาดตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนดีรวมทั้งเป็นผู้ที่มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมทั้งค่านิยมเชิงสุนทรียภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามระบบวิถีชีวิตที่งดงาม

1.4 หลักการกำหนดกรอบสมรรถนะและมาตรฐานของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ

คุณวุฒิวิชาชีพการศึกษา วิชาชีพเป็นกรอบสมรรถนะและมาตรฐานสำหรับผู้ผ่านการเรียน หรือการอบรมแบบฐานสมรรถนะ โดยใช้สถาบันการศึกษาหรือการฝึกอบรมเป็นฐาน ทั้งนี้ สมรรถนะ ดังกล่าวต้องมีครบ 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะในการทำงานให้บรรลุ ความรู้ ความเข้าใจ

งานที่ทำและกิจนิสัยหรือเจตคติในการทำงานซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล องค์ประกอบทั้งสามนี้จะต้องบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่นเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบของสมรรถนะและมาตรฐานของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพในช่วงระยะเวลาของการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา ย่อมทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหรือความสามารถเพิ่มขึ้นเป็นระดับขั้น และเกิดความแตกต่างของสมรรถนะอย่างมีนัยสำคัญ จึงสามารถเขียนนิยามของแต่ละระดับได้ดังต่อไปนี้

1.4.1 คุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น (GVQS)

นิยามของคุณวุฒิ GVQS : สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็น งานประจำและคาดคะเนได้โดยใช้ทักษะพื้นฐานและ/หรือทักษะเฉพาะ อาจต้องมีความเป็นอิสระ ในการทำงานและ/หรือ การร่วมงานกับผู้อื่น

1.4.2 คุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพของหลักสูตรระดับ ปวช. (GVQ1-3)

GVQ1 (เมื่อได้เรียนประมาณ 1 ปีการศึกษาแรกของหลักสูตร ปวช. 3)

นิยามของคุณวุฒิ GVQ1 : สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและคาดคะเนได้ โดยใช้ทักษะพื้นฐาน และทักษะเฉพาะ รวมถึงทักษะที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและ การมีส่วนร่วมในคณะทำงาน

GVQ2 (เมื่อได้เรียนประมาณ 2 ปี การศึกษาของหลักสูตร ปวช.3)

นิยามของคุณวุฒิ GVQ2 สามารถในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในขอบเขตงานหลากหลาย และบริษัทต่างๆ ที่กำหนด รวมทั้งมีความ รับผิดชอบส่วนตัวหรือความเป็นอิสระและหรือมีการร่วมงานกับผู้อื่น โดยเป็นสมาชิกกลุ่ม

GVQ3 (เมื่อได้เรียนครบเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตร ปวช.3)

นิยามของคุณวุฒิ GVQ 3 สามารถปฏิบัติงานทักษะในขอบเขตสำคัญ และบริษัทต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่เป็น งานประจำที่รู้วิธีการดำเนินการล่วงหน้า สามารถประยุกต์ทักษะและความรู้ไปสู่บริษัทใหม่ๆ สามารถให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเฉพาะด้าน อาจต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่นรวมทั้งมีส่วนร่วม และ/หรือ การประสานงานกลุ่มหรือหมู่คณะ

1.4.3 คุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพของหลักสูตรระดับ ปวส. (GVQ4-5) - GVQ4 (เมื่อได้ ศึกษาประมาณ 1 ปีการศึกษา)

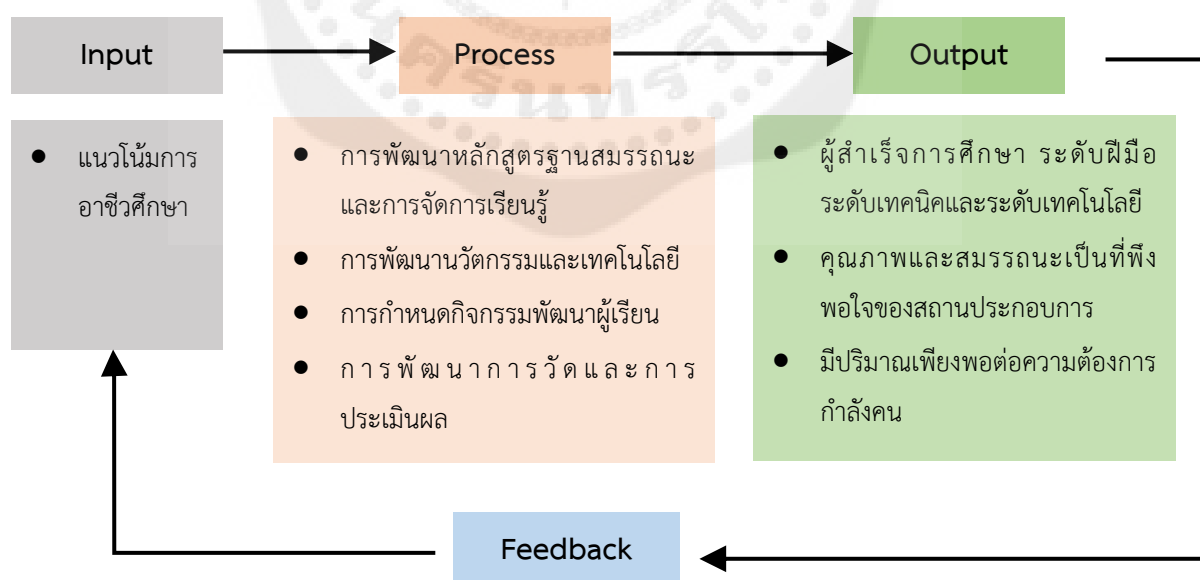
GVQ4 : สามารถปฏิบัติงานได้ประยุกต์ทักษะที่มีขอบเขตทั่วไปของงานหลากหลายบางงานมีความซับซ้อนและไม่เป็นงานประจำ สามารถแนะนำ ผู้อื่นมีส่วนร่วมการจัดการและการแก้ปัญหาและมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและหมู่คณะ

GVQ 5 (เมื่อได้ศึกษาครบเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตร 2 ปี) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในแนวทางของตนเองในการวางแผนทรัพยากรที่เหมาะสม มีส่วนร่วมพัฒนาวิธีการริเริ่ม สิ่งใหม่ๆ มีความรับผิดชอบตนเองและเป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน

1.4.4 หลักการจัดการอาชีวศึกษา มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษาและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพัฒนาตนเอง ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

1.4.5 การจัดการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคี ใช้ระยะเวลา 3 ปีการศึกษา การจัดการภาคเรียน ให้ใช้ระบบทวิภาคี โดยกำหนดให้ 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน และใน 1 ภาคเรียน ปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลา และจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติ การจัดการภาคเรียนระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งการเทียบเคียง หน่วยกิตกับระบบทวิภาคีไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน

1.4.6 อนันท์ งามสะอาด (2553: 3) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าหากพิจารณาถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ในเชิงระบบสามารถแสดง ดังแสดงในภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ที่มา: อนันท์ งามสะอาด

จากภาพประกอบที่ 2 แสดงรูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1) ปัจจัย (Input) ได้แก่ แนวโน้มการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยการปฏิรูปการศึกษา ทศวรรษที่สอง (2552 – 2561) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 และภารกิจของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2) กระบวนการ (Process) ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาการวัดและการประเมินผล

3) ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยีมีคุณภาพและสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของสถานประกอบการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการกำลังคน (อนันท์ งามสะอาด “กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา.”[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก<https://sisatblog.wordpress.com/2010/08/07/rr/2553>.)

2. รูปแบบความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนการอาชีวศึกษา

2.1 ความร่วมมือ

จากการศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการกล่าวถึงความหมายของรูปแบบ (Model) ดังต่อไปนี้

ความร่วมมือเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือระหว่าง องค์กรตั้งแต่ 2 องค์กรขึ้นไป ทฤษฎีด้านความร่วมมือขององค์กร จำเป็นต้องให้องค์กรเข้ามารวมตัวกันเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการทฤษฎีด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร กล่าวถึงกระบวนการในการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีอยู่สามระดับ คือ Cooperation, Coordination และ Collaboration มักมีการใช้ปะปนกัน (Mattesich; & Murray-Close, 2001) มีความเห็นว่า กระบวนการทั้งสามนี้มีความหมายที่แตกต่างกัน และมีระดับของความร่วมมือที่แตกต่างกันดังนี้

Cooperation หมายถึง ความสมัครใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อไปสู่ เป้าหมายใด เป้าหมายหนึ่งของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่เป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น โดย บุคคล กลุ่ม หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือไม่ต้องผูกพันอย่างเป็นทางการต่อกัน มีลักษณะเกิดขึ้นเป็นครั้งๆ ไป ไม่มีลักษณะต่อเนื่อง ส่วน Coordination นั้น เป็นความร่วมมืออย่างเป็นทางการมากขึ้น โดยบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรมาร่วมกันทำงานเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตกลงกันไว้มีการแบ่งงาน และมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ กิจกรรมนั้นเป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ใน ขณะที่การสร้าง ความร่วมมือแบบ Collaboration มีความละเอียดอ่อนกว่า กล่าวคือ เป็นการผนวกเอา องค์กรอื่นๆ ตั้งแต่ 1 องค์กรขึ้นไปเข้ามาในระบบการสร้างความสัมพันธ์ หรือระบบพันธมิตร

ที่มีเป้าหมายและเป็นทางการหรือเป็นการบริหารที่ต้องมีพันธสัญญา นอกจากนี้ ยังรวมถึงการอื่น ความช่วยเหลือให้แก่กันและกัน

Agranoff and McGuire (2003: 4) ยังได้กล่าวอีกว่า การสร้างความร่วมมือแบบ Collaboration อาจมีความเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ ขึ้นอยู่กับการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ในการเจรจาตกลงซึ่งกันและกัน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการสร้างความร่วมมือ (collaboration) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภาคสาธารณะ เปรียบเช่นเดียวกับการบริหารจัดการภาคเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการตระหนักดีว่าการปฏิบัติงานเพื่อกระจายสินค้า และบริการสาธารณะต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาที่สังคมต้องเผชิญอยู่ ล้วนไม่สามารถถูกจำกัดอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของคนเพียงคนเดียว หรือองค์การเพียงองค์การเดียวได้อีกต่อไป เนื่องจากสภาพแวดล้อมของหน่วยงานรอบข้างกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนทวีความซับซ้อนยิ่งขึ้นเกินกว่าที่ศักยภาพของคนเพียงคนเดียว หรือองค์การเพียงองค์การเดียวจะยืนหยัดต่อสู้ได้เพียงลำพัง ทั้งนี้จึงได้มีการนำเสนอ

Vangen and Huxham (2010: 24-25) ได้พัฒนาทฤษฎีด้านความร่วมมือโดยได้รวบรวมเอกสารมาตั้งแต่ปี 1989 โดยสรุปได้ว่าความร่วมมือ เกิดจากการสนับสนุนขององค์การ ให้เกิดการได้เข้าถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้โดยการตัดสินใจเข้าร่วมมีอนั้นเกิดจากผู้นำ ขององค์การนั้นๆ และเป็นการพัฒนากิจกรรมโครงการที่สร้างขึ้น โดยส่วนใหญ่แล้วความร่วมมือในลักษณะ Collaboration นั้นเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร หรือ ภาครัฐกับรัฐวิสาหกิจ แต่ก็รวมถึงภาครัฐและภาคเอกชนด้วย และเมื่อเกิดความร่วมมือระหว่างองค์การขึ้น ผลประโยชน์ทางธุรกิจก็จะเกิดตามมา

สรุปได้ว่า ความร่วมมือ หมายถึงการจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้น เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจง่ายขึ้น

2.2 องค์ประกอบของความร่วมมือ

องค์ประกอบของความร่วมมือนั้นทำให้เกิดแนวทางการสร้างความร่วมมือขึ้น ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีนั้น ได้มีการให้ความหมายแก่การสร้างความร่วมมือ (collaboration) ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้องค์การต่างๆ หันมาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถทำให้สำเร็จลงไปได้ด้วยศักยภาพขององค์การ เพียงองค์การเดียวหรือถ้าสามารถทำได้แต่อาจประสบความสำเร็จได้ยาก (Agranoff; & McGuire.2003: 4) นอกจากนี้ ยังได้มีการกล่าวไว้อีกว่า การสร้างความร่วมมือ (collaboration) ถือเป็นการเข้ามามีบทบาทของผู้เล่นที่หลากหลาย ในช่วงระยะเวลาที่ ต่างกันภายใต้บริบทของการสร้างความร่วมมือ (McGuire. 2006: 33) ต้องมีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาข้อตกลง มากกว่าเป็นแค่การดำเนินการตัดสินใจ เพียงอย่างเดียว ซึ่งการพยายามหาข้อตกลงร่วมกันนั้นควรวางอยู่บนฐานของการพยายาม ที่จะสร้าง

สมานฉันท์ที่เกิดขึ้น และที่สำคัญที่สุดบทบาทของผู้เล่นแต่ละคนหรือองค์การ แต่ละองค์การล้วนเป็นไปในลักษณะของพันธมิตร ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา (Agranoff, 2006: 59)

จากความหมายที่ได้หยิบยกขึ้นมาข้างต้น สามารถสังเกตเห็นได้ว่าการสร้าง ความร่วมมือ (collaboration) ต้องประกอบด้วยประเด็นหลัก ๆ คือ จำนวนของผู้เล่น หรือองค์การที่เข้ามาร่วมมือกันต้องมีมากกว่าหนึ่ง มีการสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะ พันธมิตร ระหว่างช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการร่วมกันหาข้อตกลงบนฐานของความสมานฉันท์ได้มีการนำเสนอเพิ่มเติมว่าการสร้างความร่วมมือ (collaboration) ที่เกิดขึ้นสามารถพัฒนาและก้าวต่อไปได้ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขหลายประการด้วยกัน ประกอบด้วย ต้องเริ่มด้วยการวางเป้าหมายร่วมกัน และมีรายละเอียดที่ชัดเจนหรือมีการแลกเปลี่ยนเป้าหมายซึ่งกันและกัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจซึ่งกัน และกันต้องมีการไว้น้ำใจเชื่อใจซึ่งกันและกัน ต้องมีการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สามารถนำมาใช้ได้ต้องมีการเปิดกว้างทางความคิด เพื่อ กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ตลอดจนเพื่อส่งเสริมให้เกิด การเจรจาพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นปัญหารวมทั้งเกี่ยวกับข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่แต่ละคนประสบมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระยะยาวร่วมกัน (Agranoff. 2006)

Agranoff and McGuire (2003: 59) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความร่วมมือ” ไว้ว่าเป็นกระบวนการกระตุ้นให้องค์การต่าง ๆ หันมาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถทำให้สำเร็จลงไปได้ด้วยศักยภาพขององค์การเพียงองค์การเดียว หรือถ้าสามารถทำได้ก็อาจประสบความสำเร็จได้ยาก ซึ่ง McGuire (2006: 33) ได้ให้ความหมายที่ขยายความมากขึ้นกว่าเดิมว่าความร่วมมือถือเป็นการเข้ามามีบทบาทของผู้เล่นที่หลากหลาย ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน โดยภายใต้บริบทความร่วมมือต้องมีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาข้อตกลง (Reacting agreement) มากกว่าเป็นแค่การดำเนินการตัดสินใจ (Decision) เพียงอย่างเดียว ซึ่งการพยายามหาข้อตกลงร่วมกันนั้นควรวางอยู่บนฐานของการพยายามที่จะสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้น (Consensusbased) และที่สำคัญที่สุดบทบาทของผู้เล่นแต่ละคนหรือองค์การ แต่ละองค์การล้วนเป็นไปในลักษณะของพันธมิตร (Partners) ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา (Superior) และผู้ใต้บังคับบัญชา (subordinate) (Agranoff.2006: 59)

ธีรภัทร แก้วจันทน์ (2543: 23) ยังได้ให้ความหมายของคำว่า “ความร่วมมือ” ที่สอดคล้องกับ Agranoff and McGuire (2003) ว่าหมายถึง พฤติกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน ทั้งนี้พฤติกรรมความร่วมมือมีความสัมพันธ์กับความต้องการพื้นฐานของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นร่างกายหรือจิตใจ พฤติกรรมความร่วมมือเกิดจากความต้องการประสบความสำเร็จร่วมกัน โดยทุกคนไม่จำเป็นต้องดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายเหมือนกัน แต่การที่ต่างคนต่างดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายจะมีผลให้ทุกคนที่อยู่ในขบวนการนั้นได้มีผลงานพอใจ และสามารถบรรลุเป้าหมายของแต่ละคนได้ อาจอยู่ในรูปแบบพึ่งพาอาศัยกัน การช่วยเหลือบุคคลอื่น การวางแผนร่วมกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดของ พัทธยา เนตรธรรานนท์ (2540: 10) ที่ได้ให้ความหมายของคำ

ว่า ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำกิจกรรมใดๆ ในลักษณะของการมีส่วนร่วม ริเริ่ม ประสานงาน ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายในกิจกรรมนั้นๆ

เสถียร จิรรังสิมันต์ (2549: 9-11) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของความร่วมมือได้แก่

1) หน่วยชีวิตหรือสมาชิก เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของความเป็นเครือข่าย ที่สร้างระบบปฏิสัมพันธ์โดยแต่ละหน่วยชีวิตและแต่ละปัจเจกบุคคล จะดำเนินการสานต่อเพื่อหาแนวร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดการดำรงอยู่ร่วมกันตามหลักธรรมชาติที่ทุกสรรพสิ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยและสร้างกระบวนการที่สืบเนื่องเพื่อรักษาความเป็นไปของชีวิต ดังนั้นหน่วยชีวิตหรือสมาชิกในองค์กรนั้น จะเป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความเป็นเครือข่าย

2) จุดมุ่งหมาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะหากว่าบุคคล กลุ่ม องค์กร มารวมกันเพียงเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไร้ความมุ่งมั่นหรือจุดมุ่งหมายร่วมกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีอาจกล่าวได้ว่าเป็นเครือข่าย เพราะความเป็นเครือข่ายจะต้องมีความหมายถึง “การร่วมกันอย่างมีจุดหมาย” เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์และกระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

3) การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก การที่แต่ละหน่วยชีวิตหรือการที่แต่ละบุคคลจะมารวมกันนั้น สิ่งที่จะยึดโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน คือ การทำหน้าที่ต่อกัน และกระทำอย่างมีจิตสำนึก เพราะหากขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมแล้ว กระบวนการนั้นจะเป็นเพียงการจัดตั้งและเรียกร้องหาผลประโยชน์ตอบแทนเท่านั้น และการที่คนจะมารวมกลุ่มเป็นองค์กรเครือข่ายได้นั้น นอกจากจะมีความสนใจหรืออุปนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกันแล้ว บุคคลยังต้องมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม กล่าวคือ เมื่อพวกเขาเห็นปัญหาหรือต้องการที่จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จิตใจที่มุ่งมั่นซึ่งเป็นปัจจัยภายในของแต่ละบุคคล ย่อมเป็นแรงขับเคลื่อนที่นำไปสู่การคิดวิเคราะห์และการค้นหาวิธี เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้นๆ รวมทั้งแสวงหาแนวร่วมจากเพื่อนร่วมอุดมการณ์ เพื่อสร้างพลังอำนาจในการต่อรองหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน จนกลายเป็นองค์กรเครือข่ายที่ทุกฝ่ายต่างก็มีความไว้วางใจต่อกัน ทั้งนี้ เพราะความเป็นเครือข่านั้น สามารถที่จะตอบสนององกระบวนการแก้ไขปัญหาได้มากกว่า

4) การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน ในองค์ประกอบของความเป็นเครือข่ายความร่วมมือสิ่งหนึ่งที่ขาดมิได้ก็คือการมีส่วนร่วม การพึ่งพาอาศัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกจะเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมให้เครือข่านั้นมีพลังมากขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมจะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากันและพึ่งพากันมากขึ้น นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะนำไปสู่การให้และการรับ รวมถึงการระดมทรัพยากรเพื่อให้ภารกิจที่เครือข่ายดำเนินการร่วมกันนั้นบรรลุถึงเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงเป็นทั้งแนวคิด กระบวนการและวิธีการของการจัดการเครือข่าย เป็นกระบวนการสร้างข้อมูลต่อเนื่อง เพราะถ้าไม่มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่มาจากการมีส่วนร่วมแล้ว พัฒนาการของเครือข่ายจะเป็นไปอย่างช้าๆ และอาจ

ถดถอยลง ดังนั้น การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนจึงเสมือนกลไกที่เป็นแรงผลักดันให้ความเป็นเครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

5)ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร ถ้ากล่าวถึงความร่วมมือว่าเป็นความสัมพันธ์ที่โยงใยลักษณะเครือข่ายแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญต่อเครือข่าย คือ ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างกัน โดยกระบวนการสื่อสารนั้นจะช่วยให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดการรับรู้ เกิดการยอมรับในกระบวนการทำงาน และช่วยรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการติดต่อสื่อสารที่ต่อเนื่อง เช่นนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย ถ้าระบบความสัมพันธ์ไม่ได้รับการตอบสนองหรือขาดการติดต่อแล้ว ความเป็นเครือข่ายก็อยู่ในภาวะที่เสื่อมถอย ดังนั้นการพัฒนาระบบเครือข่ายจะต้องยึดหลักการของความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกัน โดยมีกิจกรรมและข้อมูลเพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวของเครือข่ายนั้นๆ

สรุปความร่วมมือ หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มบุคคล องค์กร โดยการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยต่างฝ่ายต่างยังคงมีความเป็นอิสระต่อกัน

2.3 รูปแบบความร่วมมือ

เมื่อเกิดการสร้างความร่วมมือขึ้นนักทฤษฎีได้มีการแบ่งรูปแบบของความร่วมมือออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อพิจารณาการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ในสังคมตลอดจนสามารถดำเนินการอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้จึงได้มีการนำเสนอรูปแบบ การสร้างความร่วมมือไว้ 6 ประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียดแตกต่างกันเพื่อ อธิบายถึงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างองค์กรในแต่ละรูปแบบดังต่อไปนี้ (Agranoff; & McGuire. 2003: 48-63)

2.3.1.รูปแบบการบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตภาระหน้าที่ (Jurisdiction Based Management Model) โดยสาระสำคัญของการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ประเภทนี้ คือเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรจากภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือจากภาคเอกชน (ซึ่งต่างมีเป้าหมายของตนเอง เป็นทุนเดิม) เข้ามาร่วมมือกันเพื่อสร้างสรรค์ให้เป้าหมาย รวมทั้งภารกิจของกลุ่มประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมขึ้นได้โดยธรรมชาติแล้วการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ชนิดนี้ต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ ร่วมกัน นอกจากนี้จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันแล้ว องค์กรดังกล่าวยังต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อให้สามารถตอบสนองเป้าหมายที่ได้ร่วมกันกำหนดเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ต้องมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ร่วมกันซึ่งได้แก่ การระบุพันธกิจ การชี้แจง ภารกิจ การประเมินสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก การระบุกลยุทธ์ และการปฏิบัติงาน เป็นต้น และสุดท้ายกิจกรรมที่ถือว่าสำคัญอีกกิจกรรมหนึ่งของการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ประเภทนี้ คือต้องจัดให้มีการเจรจาต่อรองระหว่างองค์กรร่วมกัน

2.3.2. รูปแบบละเว้นความร่วมมือ (Abstinence Model) เป็นรูปแบบของความพยายามป้องกันตนเองไม่ให้ถูกผนวกเข้าไปในกระบวนการการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) กับองค์กรอื่นๆ โดยอาจมีเหตุผลหลายประการด้วยกัน ดังนี้ (1) ต้องการหลีกเลี่ยงกระบวนการ หรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์รวมทั้งกฎระเบียบ และกติกาบางอย่าง จากอิทธิพลภายนอก (2) มีภารกิจอย่างอื่นที่จำเป็นต้องดำเนินการหรือต้องรับผิดชอบ ดูแลการปฏิบัติงานอื่นๆ (3) ขาดทรัพยากรที่จำเป็นต่อการสร้างความร่วมมือ หรือขาดศักยภาพที่เพียงพอต่อการเข้ามาเล่นเกมส์ความสัมพันธ์ ตลอดจนการเจรจาต่อรองกับองค์กรอื่นๆ เป็นต้น (4) ไม่ต้องการให้ความสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นตามมากับองค์กร ภายนอกเข้ามากระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจของตนเอง

2.3.3. รูปแบบความร่วมมือแนวตั้ง (Top-Down Model) เป็นรูปแบบการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) กับองค์กรที่อยู่ในระดับต่ำกว่า หรืออยู่ในระดับล่างลงไป เนื่องจากต้องประสบปัญหาและอุปสรรคจากการเชื่อมความสัมพันธ์กับองค์กรที่อยู่ในระดับที่เหนือขึ้นไป หรือที่อยู่ในระดับเดียวกัน ทั้งนี้ รูปแบบความร่วมมือจะเป็นไปในลักษณะของ การเสนองบประมาณ หรือการสนับสนุนทางการเงินรวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็น ให้แก่องค์การระดับล่าง เพื่อกระตุ้นให้องค์การดังกล่าวสามารถดำเนินการปฏิบัติงาน ตามที่ต้องการได้ภายใต้ความร่วมมือ (Collaboration) รูปแบบนี้ยังมีการออกแบบ ระเบียบการบางอย่างขึ้นมาเพื่อควบคุมการปฏิบัติงาน หรือกระตุ้นให้องค์การระดับล่าง ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ด้วยเช่นกัน

2.3.4. รูปแบบความร่วมมือผู้ให้และผู้รับ (Donor-Recipient Model) เป็นการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ระหว่างองค์กรที่รับบทบาทเป็นผู้ให้เงินสนับสนุน (Granter) กับองค์กรที่รับบทบาท เป็นผู้รับเงินสนับสนุน (Grantee) โดยทั้งสององค์กรจะดำเนินงานแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย ซึ่งกันและกัน และมีการควบคุมกันเอง (Two-party control) กล่าวคือ องค์กรที่ให้เงินสนับสนุนต้องพึงพาองค์กรที่รับเงินสนับสนุนให้มีการนำชุดประสงค์ของตนเองไปสู่การปฏิบัติ ขณะที่องค์กรที่ให้เงินสนับสนุนทางการเงิน อีกประเด็นที่ทำให้การสร้างความร่วมมือ (Collaboration) แบบ Donor-Recipient มีความแตกต่างจากการสร้าง ความร่วมมือ (Collaboration) แบบ Top-Down อย่างเด่นชัด คือ แบบ Donor-Recipient ปราศจากการควบคุมจากองค์กรที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป

2.3.5. รูปแบบความร่วมมือแบบปฏิกิริยาตอบโต้ (Reactive Modal) คือ การสร้างความร่วมมือแบบครั้งคราว กล่าวคือ บางครั้งองค์กรอาจให้ความร่วมมือเพื่อการปฏิบัติงาน แต่บางครั้งองค์กรอาจไม่ให้ความร่วมมือโดยประเด็นที่ถูกพิจารณาว่าเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าว ได้แก่

2.3.51 องค์กรมีอำนาจอิสระ และบูรณาภาพ ที่ทำให้สามารถสร้างขอบเขตขึ้นมาป้องกันตนเองจากอิทธิพลภายนอก หรือจากภัยคุกคามจากภายนอกได้

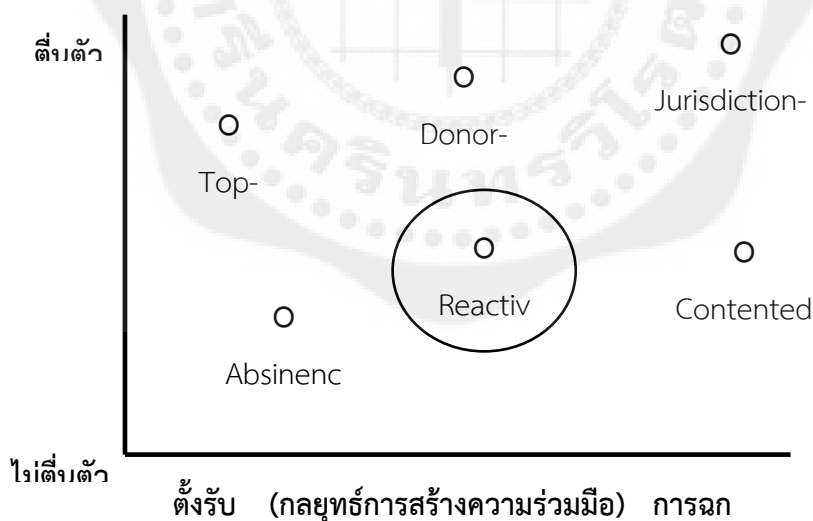
2.3.5.2 การรับเอา ลักษณะการบริหารจัดการแบบแยกฝ่ายบริหารออกจากฝ่ายปฏิบัติการส่งผลให้เกิดการพิจารณาว่าการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรที่เปรียบเสมือนฝ่ายบริหารและองค์กร ที่เปรียบเสมือนฝ่ายปฏิบัติการแลดูเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น และไม่น่าพึงปรารถนา

2.3.5.3 มีการพิจารณาว่ากิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการสร้างความร่วมมือ (collaboration) ไม่ได้อยู่ใน ขอบเขตภารกิจขององค์กรหรือไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐานที่องค์กรต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด

2.3.5.4 กิจกรรมที่เกิดขึ้น ถูกพิจารณาว่าได้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ และการดูแลขององค์กรใดองค์กรหนึ่งอยู่แล้วดังนั้นการที่จะเข้าไปดำเนินการอีกอาจก่อให้เกิดการทำงานที่ทับซ้อนกันได้ตลอดจนก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพตามมา

2.3.6. รูปแบบความร่วมมือตามความพอใจ (Contented Model) เป็นการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) แบบฉกฉวยโอกาสหรือเป็นการพยายามเก็บเกี่ยวโอกาสที่ดีให้แก่ตนเอง กล่าวคือ องค์กรบางองค์กรอาจสร้างความร่วมมือแต่เฉพาะกับองค์กรที่มีแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนมีแผนงานที่สามารถสร้างผลกระทบ และขยายโอกาสที่ดีให้กับตนเองได้เพียงเท่านั้น นอกจากนี้้องค์การดังกล่าวจะพยายามรักษาทุนที่ตนเองจะต้องลงไปให้อยู่ในระดับต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

แนวคิดการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ขึ้น โดยคาดหวังให้มีการนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง และเครื่องมือให้แก่การบริหารจัดการสมัยใหม่ (Agranoff0. 2006: 56)

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการสร้างความร่วมมือแบบ Collabolation

ที่มา: จาก Collaborative Public Management: New Strategies for Local Government (p. 45), by R. Agranoff and M. McGuire, 2003, Washington, D.C.: Georgetown University Press.

จากภาพประกอบที่ 3 สามารถสังเกตได้ว่าการสร้างความร่วมมือแบบ Jurisdiction-Based เป็นสิ่งที่น่าพึงปรารถนามากที่สุด เพราะนอกจากจะเป็นการเปิดโอกาสให้องค์การต่างๆ ได้เข้ามาปฏิบัติงานร่วมกันแล้ว องค์กรเหล่านั้นยังมีความกระตือรือร้นที่จะดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อสร้างโอกาส รวมทั้งการพัฒนาในหลายๆ ด้าน ให้กับกลุ่มด้วย ขณะที่การสร้างความร่วมมือแบบ Abstinence กลับมีลักษณะตรงข้าม กล่าวคือ องค์กรไม่มีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการความร่วมมือใดๆ เลย สำหรับการสร้างความร่วมมือแบบ Contented ปรากฏว่าพยายามที่จะสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ภายนอกค่อนข้างต่ำ แต่ทว่าเมื่อจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือ องค์กรนั้นต้องแน่ใจว่า กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นสามารถสร้างผลประโยชน์ ตลอดจนโอกาสที่ดีให้กับตนเองได้ในระดับที่น่าพอใจ และในส่วนของ การสร้างความร่วมมือแบบ Top-Down และ Donor-Recipient กิจกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นล้วนมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับคำร้องขอของ องค์กรที่ยื่น การสนับสนุนทางการเงินให้ ทั้งนี้ความแตกต่างระหว่างการสร้างความร่วมมือทั้งสอง คือ การยอมรับความร่วมมือแบบ Top-Down เป็นการยอมรับที่จะปฏิบัติตาม ตามองค์การที่ให้การสนับสนุน ทางด้านการเงิน เนื่องจากองค์กรนั้นๆ อยู่ในระดับที่ สูงกว่า ตลอดจนสามารถบังคับใช้ระเบียบการต่างๆ เข้ามาควบคุม โดยที่องค์กรที่รับ เงินสนับสนุนยินดีต้อนรับข้อเรียกร้องเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเจรจาต่อรองใดๆ ได้ แม้ว่าข้อเรียกร้องนั้นๆ จะไม่เป็นที่น่าพอใจบ้างก็ตาม ขณะที่การยอมรับความร่วมมือ แบบ Donor-Recipient แม้ว่าจะก่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามคำเรียกร้อง เช่นเดียวกับ การสร้างความร่วมมือแบบ Top-Down ก็ตาม แต่การปฏิบัติตามนั้นจะเกิดขึ้นหลังจาก ได้มีการเจรจาต่อรองร่วมกัน ระหว่างองค์กรที่ให้เงินสนับสนุน และองค์กรที่ยอมรับ เงินสนับสนุน ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ตื่นตัวกว่า สุดท้ายการสร้างความร่วมมือแบบ Reactive มีระดับของกิจกรรม การสร้างสัมพันธ์ตลอดจนกลยุทธ์ของการสร้างความร่วมมือในระดับปานกลาง กล่าวคือ องค์กรสามารถเลือกที่จะร่วมมือหรือไม่ร่วมมือ ก็ได้ขึ้นอยู่กับบริบทที่รายล้อม

ส่วนการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรในการจัดการอาชีวศึกษานั้น จัดอยู่ในรูปแบบ ของ Jurisdiction-Based Management Model กล่าวคือ การสร้างความร่วมมือในรูปแบบนี้เป็นการ เปิดโอกาสให้องค์การจากภาครัฐ และภาคเอกชน เข้ามาร่วมมือกันเพื่อสร้างเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งภารกิจของกลุ่มประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมได้

ความร่วมมือแบบ Collaboration เป็นความร่วมมืออย่างเป็นทางการมากที่สุดระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือ องค์กรสององค์กรขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ โดยแต่ละฝ่ายมีความรับผิดชอบร่วมกัน ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติงาน และการประเมินผล โดย Wood and Gray กล่าวไว้ว่าความร่วมมือ (Collaboration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ กฎเกณฑ์ การปฏิบัติงานร่วมกัน โดยสรุปได้ว่า ผู้ที่เข้าร่วมมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการที่สุด แต่ละฝ่ายยอมรับในการมีผู้นำร่วมกัน เป็นความร่วมมือที่หวังผลระยะยาว มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินผล ยอมรับความเสี่ยงและผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยความร่วมมือ จะเกิดจากความร่วมมือของทุกๆ ฝ่าย ในการดำเนินกิจกรรม โดยสิ่งสำคัญก็คือ มีการ

ติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล การร่วมกันแก้ปัญหาและการตัดสินใจร่วมกัน (Wood; & Gray.1991: 140-142)

ดังนั้นความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา หมายถึง ความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ 2 องค์กรขึ้นไป เพื่อเป็นการเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความประสิทธิภาพแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความร่วมมือในการแผน หมายถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางและการทำแผนเพื่อจัดทำกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา โดยเป็นการที่สมาชิกของหน่วยงานเข้าร่วมเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงานเป้าหมายร่วมกัน ร่วมกันสรรหาเป้าหมาย มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันแลกเปลี่ยน นโยบายระหว่างองค์กร พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันได้

2. ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล หมายถึงหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อดำเนินกิจกรรม โครงการโดยมีการจัดทำ การแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบของการสร้างองค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้น การส่งเสริมความเข้าใจ การเรียนรู้ร่วมกัน จนกระทั่งการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมโครงการเพื่อพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา

3. ความร่วมมือในการปฏิบัติ หมายถึง หน่วยงานที่เข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมโครงการเพื่อพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา โดยมีการปฏิบัติงานและการตัดสินใจร่วมกัน ปฏิบัติงานร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน แบ่งปันทรัพยากร สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกัน มีการเจรจาต่อรองระหว่างองค์กร และร่วมกันให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ความร่วมมือในการประเมินผล หมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน ซึ่งการร่วมกันประเมินผลงาน และยอมรับในผลที่ถูกประเมิน

5. ความร่วมมือในการทำบันทึกข้อตกลง หมายถึง ความร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างหน่วยงานเพื่อพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา โดยมีการประชุมร่วมกันจนกระทั่งได้มีการบันทึกความร่วมมือกันอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อผลในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาในระยะยาว

เมื่อผู้วิจัยได้ทำประมวลเอกสาร และสามารถสรุปรูปแบบความร่วมมือออกเป็น 5 รูปแบบข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมาศึกษาระดับของความร่วมมือระหว่างองค์กรในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของไทยในการวิจัยต่อไป

2.4 รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 คือ หลักการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาตามหลัก

การศึกษา คือ หลักสูตรการศึกษาหากมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ในสถานประกอบการ และมีการเทียบโอนประสบการณ์ ความรู้ และความสามารถตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด พร้อมทั้งการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นจะช่วยให้การจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งจัดโดยบุคคล ครอบครัวยุทธ ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ รวมทั้ง สถานประกอบการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2547 ทำให้สถานประกอบการ มีสิทธิในการจัดการศึกษา รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับจากการจัดการศึกษา คือ ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษา และได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและสิทธิประโยชน์อื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด(ราชกิจจานุเบกษา. 2545)

ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมาย การยื่นคำขอและการพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ทั้งนี้ ให้ถือว่าไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยที่การจัดการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และสถานประกอบการ ให้จัดการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือจัดการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันจัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานประกอบการ หรือภาคเอกชน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน แต่เนื่องจากในปัจจุบันสถานประกอบการอาชีวศึกษายังมิได้จัดตั้งขึ้นคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงยังคงควบคุมดูแลอยู่ (ราชกิจจานุเบกษา. 2551)

การที่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ให้สามารถจัดการอาชีวศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการอาชีวศึกษาและอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ในการสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี ให้มีการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือ

ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันและสถานประกอบการนั้นๆ ซึ่งความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาที่จัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ไม่เพียง แต่ก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์แก่ทั้ง 2 ฝ่ายที่ตกลงร่วมมือกันเท่านั้นแต่ยังส่งผลดีต่อคุณภาพของผลผลิตจากการจัดการศึกษา ซึ่งหมายถึงแรงงานที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการแล้วยังก่อให้เกิดผลดีต่อระบบการผลิต และระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอีกด้วย (ศูนย์อาชีวศึกษาวิภาคี. 2556)

ปัจจุบันมีการทำความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเอง หรือสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น เพื่อการจัดการอาชีวศึกษา โดยมีการลงนามบันทึกความเข้าใจ MOU (Memorandum Of Understanding) เพื่อวัตถุประสงค์ร่วมกันและต่างกันขององค์กรภาคีที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในหลายรูปแบบ เช่น ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษา กำหนดสาขาวิชาที่เปิดสอน ร่างหลักสูตร รับนักศึกษาฝึกงาน เปิดสอนระบบทวิภาคี การเทียบโอนประสบการณ์ การพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.เทศบาลอบจ.) ในการพัฒนาชุมชนลักษณะต่างๆ เช่น ฝึกอาชีพให้ชาวบ้าน ให้ความรู้ในเรื่องที่เป็นประโยชน์กับการประกอบอาชีพ การพัฒนาชุมชนในด้านวัตถุ สิ่งปลูกสร้าง การซ่อมแซม แก้ไขเครื่องมือประกอบอาชีพ ความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพ โดยการจัดตั้งสถานศึกษาวิชาชีพเฉพาะด้าน เช่น ร่วมกับชมรมผู้ผลิตกล้วยไม้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาสาขาเทคโนโลยีกล้วยไม้ (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี) โครงการพัฒนาสมรรถนะช่างเทคนิคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมปิโตรเลียม-ปิโตรเคมี (วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด จังหวัดระยอง) โครงการผลิตช่างเทคนิค เพื่ออุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าครบวงจร (วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)โครงการต้นแบบผลิตช่างเทคนิคเพื่ออุตสาหกรรม (Model School) ของบริษัทในเครือสยามซีเมนต์กรุ๊ป(SCG) ร่วมกับวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยนครินทร์ จังหวัดสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคทุ่งสง และวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ ในธุรกิจผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ วิทยาลัยเทคนิคระยองในธุรกิจผลิตภัณฑ์เคมี และวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีในธุรกิจผลิตภัณฑ์กระดาษ และจากบันทึกลงนามความเข้าใจ(MOU) ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาทำกับองค์กรภาคีต่างๆสามารถสรุปวัตถุประสงค์ของความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา ได้ดังนี้ 1) เพื่อสร้างองค์ความรู้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพต่างๆ 2) เพื่อสร้างประสบการณ์การทำงาน การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนนักศึกษา 3) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ 4) เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งสองฝ่าย 5) เพื่อสร้างเครือข่ายส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชน ยกกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น 6) เพื่อการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาวิชาชีพ 7) เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 8) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ไม่มีอาชีพ หรือต้องการมีอาชีพ

เสริม 9) เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบบริหารจัดการ การเผยแพร่ความรู้เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา 10) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการบริการสังคมและชุมชน 11) เพื่อผลิตกำลังคนให้ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 12) เพื่อพัฒนาเยาวชนในโครงการ อาชีวศึกษานานาชาติ 13) เพื่อการจัดการอาชีวศึกษาเฉพาะด้าน 14) เพื่อดำเนินโครงการพัฒนา โรงเรียนเทคนิคแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว เป็นต้น พนม เพ็งศิริ (2537: 165 – 166) ได้สรุป องค์ประกอบของการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน 8 ด้าน ดังนี้

1) ด้านหลักการแนวคิดในหลักการของการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชน คือ การเตรียมคนให้มีความรู้ด้านวิชาชีพช่างและงานต่าง ๆ สัมพันธ์กับ ความรู้วิชาพื้นฐานทั่วไป ทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อการพิจารณาฝีมือแรงงานให้ตรงกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน

2) ด้านการจัดการและบริหารองค์กร ควรมีการกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของบุคลากร ในการดำเนินพิจารณาขององค์กรที่จัดการอาชีวศึกษาทั้งสองฝ่าย

3) ด้านหลักสูตร จะต้องคำนึงถึงนโยบายของรัฐเป็นหลัก ควรมีบุคคลหลายฝ่ายมาร่วม สร้างหลักสูตร เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ เป็นต้น และหลักสูตรควรจะมีการ สอนวิชาการจัดการและการตลาดด้วย

4) ด้านการเงินและงบประมาณ หมายถึง เงินทุนทุกชนิดทุกประเภทที่นำมาใช้ในการ ดำเนินการ ควรมีโครงการแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้

5) ด้านผู้สอน หมายถึง บุคลากรผู้ที่เป็นผู้ปฏิบัติการสอนทั้งในสถานศึกษาและสถาน ประกอบการ ควรมีสมรรถภาพด้านการวางแผนการใช้สื่อ ด้านการประเมินผล ด้านการแนะแนว ด้านการจัดการ ด้านมนุษยสัมพันธ์และบทบาทวิชาชีพครู เช่น ระบบการเรียนการสอน ความสามารถในการสอน

6) ด้านเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมทั้ง สื่อการสอนทุกประเภท

7) ด้านการนิเทศ และการพัฒนาผลการดำเนินงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

8) ด้านการประเมินผล ของผู้เรียนจากทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติงานจริงตามเกณฑ์ ที่กำหนดร่วมกันระหว่างทั้งสองฝ่าย

ประทีป เมธาคุณวุฒิ (2546: 45-48) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงความ ร่วมมือระหว่างหน่วยงานเอกชนและผู้บริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในระดับปริญญาตรี ไว้ 3 รูปแบบดังต่อไปนี้

1. รูปแบบความร่วมมือเชิงนโยบาย ในการกำหนดความร่วมมือเชิงนโยบายนี้ทั้ง มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และหน่วยงานเอกชน จะต้องนำนโยบาย วิสัยทัศน์ของตนมากำหนด แสวงหากลยุทธ์ และวิธีการเพื่อการพัฒนาองค์กร โดยทีมมหาวิทยาลัยได้ศึกษาข้อมูลจากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อม ภายนอกมากำหนดแสวงหากลยุทธ์และวิธีการเพื่อพัฒนาเครือข่ายในกลุ่มมหาวิทยาลัยร่วมกัน โดยจะต้องมีนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาเป็นไปในทางเดียวกัน ขณะที่หน่วยงานเอกชน

จะต้องมีนโยบายวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรแรงกดดันจากการทำธุรกิจข้ามชาติ ผลกำไรสูงสุดของสถานประกอบการ รวมทั้งการขยายบริษัทเครือข่าย และการขยายผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อแสวงหาวิธีการพัฒนาตนเอง หรือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทั้งสองจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องกัน มีการกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการจัดสรรผลประโยชน์และการลงทุน รวมทั้งแผนและกิจกรรมที่เกิดขึ้น จากความร่วมมือของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานเอกชน มีการกำหนดตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานนั้นๆ ด้วย

2. รูปแบบความร่วมมือด้านวิจัย การดำเนินงานความร่วมมือด้านการวิจัยนั้นเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะต้องมีการกำหนดนโยบาย/แผนงานของสถาบันของ คณะภาควิชา หรือสาขาวิชา ส่วนหน่วยงานเอกชนเอง มีภาระหน้าที่ในการศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานการเพิ่มผลผลิต การพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี และการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้าน ทักษะ กลยุทธ์ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยจะต้องมีนโยบายด้านการวิจัยในสาขาวิชาที่หน่วยงานเอกชนให้ ความสนใจ หรือเกี่ยวข้อง หรือมีผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ จึงจะทำให้เกิดความร่วมมือด้านวิจัย ขึ้น โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันทั้งสองฝ่ายในการกำหนดนโยบายร่วมกัน ซึ่งใน โครงการวิจัยนั้นๆ มีประเด็นเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย งบประมาณ และมีการกำหนดข้อตกลงในรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัย ได้แก่ แหล่งเงินทุนที่ สนับสนุนการวิจัย การจดสิทธิบัตร และลิขสิทธิ์ของผลผลิต/ผลิตภัณฑ์นั้นๆ ส่วนการดำเนินการวิจัย ส่วนใหญ่จะจัดในลักษณะเป็นทีมผู้วิจัยประกอบด้วยคณาจารย์จากหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง นิสิต นักศึกษาที่เป็นผู้ช่วยวิจัย และผู้ประกอบการ หรือตัวแทนของหน่วยงานภาคเอกชน ร่วมกัน ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการวิจัยตามขั้นตอนหรือตามกำหนด ระยะเวลา และส่งผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ให้แก่หน่วยงานเอกชนหรือแหล่งเงินทุนที่สนับสนุน จากนั้น เมื่อโครงการนี้สิ้นสุด หากต้องการพัฒนาต่อหรือมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องในระยะยาวอาจดำเนินการ โดยจัดตั้งกองทุนดำเนินงานต่อเนื่อง เพื่อร่วมวิจัยและพัฒนาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง หรือ เป็นการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี หรือการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทักษะกลยุทธ์การดำเนินงานให้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. รูปแบบความร่วมมือด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ความร่วมมือด้านหลักสูตร และการเรียนการสอนระหว่างมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กับหน่วยงานเอกชน มีลักษณะ ดังนี้คือ มหาวิทยาลัย มีหน้าที่ในด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน มีนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานเอกชน มีทิศทางในการพัฒนานักศึกษา การสนับสนุนด้านการเงินงบประมาณ และความพร้อมของ นักศึกษาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ในส่วนของหน่วยงานเอกชน จะต้องมีความวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร การพัฒนาโครงการในส่วนแผนงานต่างๆ และแผนความต้องการด้านกำลังคน เมื่อหน่วยงานทั้ง สองมีนโยบายที่สอดคล้องกันและมีความเข้าใจที่ตรงกัน จึงจะทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา หลักสูตรและการเรียนการสอนร่วมกัน จากนั้นจัดตั้งคณะกรรมการ การพัฒนาหลักสูตรและการ

เรียนการสอนร่วม ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์มหาวิทยาลัย คณะกรรมการจากภายนอกและ คณะกรรมการจากหน่วยงานเอกชน การจัดทำหลักสูตรร่วมกัน อาจจะเป็นในรูปแบบการจัดทำ หลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือเป็นการปรับปรุงจากหลักสูตรเดิมก็ได้ ซึ่งในแต่ละหลักสูตรนั้นจะต้องมี รายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบของหลักสูตร รายละเอียดวิชาต่างๆ วิธีการสอน การวัดและ ประเมินผล การจัดสรรทรัพยากร และแผนการปฏิบัติการ ในการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีการ กำหนดแนวทางว่าจะสอนเดี่ยว คือ กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานเอกชนรับผิดชอบสอนคน เดี่ยวตลอดทั้งรายวิชา หรือลักษณะสอนร่วม คือ เป็นการสอนร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญของ หน่วยงานเอกชนกับอาจารย์ในภาควิชา/สาขาวิชาร่วมกัน จัดแบ่งเนื้อหาและมีการวัดและ ประเมินผลร่วมกัน ส่วนการประเมินผลการดำเนินงาน เมื่อเรียนจบในแต่ละรายวิชาจะต้องมีการ ประเมินผลโดยอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานความร่วมมือในด้านการ จัดการเรียนการสอนร่วมกัน นอกจากนี้ ยังมีการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการ ประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมอีกในคณะ/ภาควิชา/ สาขาวิชาที่มีความพร้อมที่จะร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนเพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อันจะส่งผลโดยตรงแก่นักศึกษาที่จะได้มีงานทำ เป็นการตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

4. ความร่วมมือด้านการบริการวิชาการ ต้องมีความร่วมมือเกิดขึ้นระหว่าง 2 - 3 องค์การได้แก่ มหาวิทยาลัย หน่วยงานเอกชนหรือสถานประกอบการ และรัฐบาล หรือองค์การใน ท้องถิ่น ซึ่งองค์การทั้งสามนี้ จะต้องมีนโยบายร่วมกันในการจัดการให้แก่บุคคล ทั้งภายในและ ภายนอกมหาวิทยาลัยโดยมีความร่วมมือเกี่ยวกับการให้บริการจัดการ ได้แก่ การฝึกอบรม การให้ คำปรึกษา การจัดหลักสูตรระยะสั้น การให้ทุนการศึกษา การฝึกปฏิบัติงาน การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การพัฒนาเครือข่าย และการให้บริการตรวจสอบด้านต่างๆ ซึ่งในการดำเนิน งานในประเด็นดังกล่าว จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน จัดตั้งหน่วยงานที่ให้ทุนสนับสนุนศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของหน่วยงานและศึกษานโยบายของรัฐและชุมชน ทั้งนี้อาจจะมีการ กำหนดข้อตกลงร่วมกัน หรือจัดตั้งคณะกรรมการร่วม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบแล้ว มีการนำเสนอเป็นผลสรุปเกี่ยวกับ ผลงาน รายได้หรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้เกิดการ สร้างความสัมพันธ์ในด้านบริการวิชาการ ระหว่างมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับหน่วยงานเอกชน ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษา มีลักษณะบูรณาการทั่วทั้งทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา (พิมพร ศรีจันทร์. 2552: ออนไลน์)

สรุป ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการจัดการศึกษา หมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินการสำหรับการจัดการศึกษาด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการ จัด การศึกษา ร่วมกันนั้น เป็นการดำเนินการของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและ สอดคล้อง กับบทบาทและภาระหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น จำเป็นต้องอาศัยความ ร่วมมือระหว่างสถานประกอบการที่จะบริหารจัดการและส่งเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษา โดย

คำนึงถึงคุณภาพและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการที่จะบริหารจัดการและส่งเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการการศึกษาระบบทวิภาคี จึงเป็นรูปแบบของการศึกษาทางด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพ และสร้างทักษะ และประสบการณ์จริง ให้กับผู้เรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

2.5 รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.5.1 ความหมายของทวิภาคี

“ทวิภาคี” แปลว่า “สองฝ่าย” ซึ่งหมายถึง สถานประกอบการและสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษาที่เข้าร่วมฝึกอาชีพในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะมี 2 สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือเป็นนักเรียน นักศึกษาในโรงเรียนและในขณะเดียวกันก็เป็นพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550: 6) ให้ความหมายของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่า เป็นการ จัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ โดยกำหนดให้มีการเรียนภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติ พื้นฐานบางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา (2541: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training หรือ DVT) คือ การจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือกันของสองฝ่าย จึงเป็นรูปแบบของการจัดอาชีวศึกษา ที่อยู่ในลักษณะของความร่วมมือในที่นี้คือ เป็นลักษณะสองฝ่าย ระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา ร่วมกันฝึกพนักงานให้มีคุณภาพ สองสถานที่ โรงงาน (เน้นในการฝึกทักษะ) และในชั้นเรียน (เน้นในการเรียนด้านทฤษฎี) เพื่อสองวัตถุประสงค์ ได้ฝึกงานที่เกี่ยวข้องกับทักษะและได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

เฉลิมศักดิ์ นามเชียงใต้ (2541: 9) ได้ให้ความหมายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการ จัดระบบคู่ ดำเนินการฝึกอาชีพให้แก่เยาวชนของชาติ โดยความร่วมมือของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ไอ้มูฟ (IMOVE. 2002: 27) กล่าวว่า การ จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการ จัดฝึกสอง แห่งควบคู่กัน คือ ในสถานประกอบการที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพที่จะเรียนรู้ภาคปฏิบัติ และสถานศึกษาสำหรับภาคทฤษฎี

สงวน บุญพิยทัศน์ (2544: 11) ได้กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ร่วมกันทำกิจกรรม การรับนักเรียน เพื่อจะฝึก

ร่วมกัน และเป็นนักเรียนสองเรื่องในตัวคนเดียวกัน คือเป็นทั้งนักเรียนและช่างฝึกอาชีพหรือพนักงานของสถานประกอบการ

มันน์ (Mann 1999: 6) ได้กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ การเป็นเจ้าของร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการและสถานศึกษา ทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ร่วมโครงการที่เท่าเทียมกัน มีการแบ่งอำนาจและความรับผิดชอบในการจัดการ การสนับสนุน ส่งเสริมของทั้งสองฝ่ายมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

อนันท์ งามสะอาด (2553: 3) กล่าวว่า การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลโดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา เป็นความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาจะสอนในภาคทฤษฎีและสถานประกอบการจะสอนภาคปฏิบัติ

2.5.2 จุดมุ่งหมายของการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยที่นักเรียนจะมีสถานะเป็นนักเรียนระบบทวิภาคีและนักเรียนฝึกอาชีพซึ่งจะเกิดผลดีทั้งสองฝ่าย สถานศึกษาบางแห่งได้ดำเนินการจัดการระบบนี้มาตั้งแต่เริ่มต้น ขณะที่บางสถานศึกษากำลังจะได้เริ่มดำเนินการ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีจุดมุ่งหมายของการดำเนินการ พอสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, 2541, มันน์, 1999)

- 1) เพื่อจัดเตรียมกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 2) เพื่อผลิตช่างฝีมือผู้มีความชำนาญงานเพียงพอทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
- 3) เพื่อผลิตกำลังคนที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
- 4) เพื่อจัดการสร้างระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพระบบนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการให้โอกาสในการศึกษาวิชาชีพแก่เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 5) เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลในวัยเรียนและวัยทำงานพัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 6) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับสถานศึกษา ในการเข้าสู่ระบบการปฏิรูปทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
- 7) เพื่อเป็นการลดปัญหาในเรื่องงบประมาณในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา
- 8) เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติโดยแท้จริงและมีเนื้อหาที่ทันต่อเทคโนโลยี
- 9) เพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพ การจ้างงานและอาชีพอิสระ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550) กล่าวถึง วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สรุปได้ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามความต้องการของสถานประกอบการ
- 2) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีความชำนาญงานในอาชีพ
- 3) เพื่อเปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้มีศักยภาพสูงขึ้น

มันน์ (Mann. 1995: 8-9) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สรุปได้ดังนี้

- 1) เพื่อประสมประสานการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของสถานประกอบการในการฝึกอาชีพตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นการร่วมมือกันในการจัดการศึกษา
- 2) เพื่อสนองความต้องการของสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่เน้นการปฏิบัติงานจริง
- 3) เพื่อควบคุมและเผยแพร่การจัดการศึกษาที่ไม่เพิ่มค่าใช้จ่ายให้สถานศึกษาและสถานประกอบการ

ขณะที่ เวนเซล (Wenzel. 2000: 8) ก็กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สรุปได้ว่า เพื่อที่สถานประกอบการสามารถเพิ่มคุณค่าเนื้อหาในการฝึกอาชีพที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการ นอกเหนือไปจากเนื้อหาในหลักสูตรที่กำหนดและเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ของการฝึกอาชีพ/หลักสูตรที่ไม่จำเป็น และตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงและสำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2545: 4) จากการประเมินผลระยะสุดท้ายของโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้กล่าวถึง สิ่งที่ทำหายในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่จะต้องพิจารณาต่อไปคือ

- 1) แนวคิดในการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการอาชีวศึกษาเป็นสิ่งใหม่สำหรับสถานประกอบการส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าจะประสบความสำเร็จในอดีต แต่ก็ยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่องในการสนับสนุน และแนะนำสถานประกอบการแก่บุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการแบบใหม่ สถานประกอบการเป็นหุ้นส่วนการดำเนินการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพอย่างแท้จริง เพื่อให้วิธีการใหม่นี้ทำได้ผล จึงเป็นขบวนการเปลี่ยนแปลงระยะยาว ซึ่งจะต้องใช้เวลาและความพยายามเพิ่มขึ้น

2.5.3 การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

จากนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศโดยมุ่งไปที่กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ประเทศมีศักยภาพ และความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การผลิตและ

การพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะสูงเพื่อเป็นกลไกสำคัญ การจัดอาชีวศึกษาจึงต้องจัดให้มีกระบวนการสร้างเทคโนโลยีอย่างครบวงจรสู่กระบวนการผลิต ทั้งภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ การผลิตกำลังคนเน้นการมีสมรรถนะตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมนั้นๆ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน มุ่งมั่นสูงความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดความเข้มแข็งในทุกสาขาวิชาชีพเพื่อสร้างคุณภาพในการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ (CompetencyBasedCurriculum) ที่สถานประกอบการต้องการ ด้านความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการซึ่งเป็นแนวทางที่นำไปสู่การแก้ปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนที่มุ่งเน้นสมรรถนะและประสบการณ์ตรง จึงกำหนดรูปแบบการจัดการ และพื้นฐานวิชาชีพในสถานศึกษา ส่วนการฝึกปฏิบัติงานอาชีพเข้าไปเรียนรู้ และปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. 2550 : 5)

ชนะ กลสิภรณ์ (2548: 5) กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 หน่วยงานหลักที่นำการจัดการศึกษามาใช้ ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สถาบันเทคโนโลยีพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษา ดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญงาน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมเป็นโครงการนำร่องโดยความร่วมมือระหว่าง กรมอาชีวศึกษา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสถานประกอบการคือบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด เรียกว่า “อาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน” จัดขึ้นที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวง ศึกษานิคมไทยอุดรธานี จังหวัดสระบุรี การดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง จึงได้มีการขยายการดำเนินงานไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ ในกรมอาชีวศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ ผู้ปกครอง และช่างฝึกหัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นโปรแกรมการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งนับเป็นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาแนวทางใหม่จัดขึ้นตามความต้องการของฝ่ายผู้ใช้ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้ช่วยให้นักศึกษาจำนวนมากมีทักษะในการปฏิบัติงานและเพิ่มโอกาสการมีงานทำ ประกาศนียบัตรวิชาชีพทวิภาคี และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทวิภาคีได้กลายเป็นสิ่งที่ยืนยันสมรรถนะทางวิชาชีพ สิ่งสำคัญที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จก็คือ ความเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนที่เชื่อมโยงการเรียนในสถานศึกษากับการฝึกหัดในสถานประกอบการ

การพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ได้เริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบัน มีพัฒนาการและเปลี่ยนแปลงตามบริบทที่

เปลี่ยนแปลงแบ่งเป็น 4 ช่วงเวลาดังนี้

1. โครงการโรงเรียน-โรงงาน (DualSystem) พ.ศ. 2527 – 2537
2. โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (DualVocationalSystem) พ.ศ. 2538 – 2541
3. การฝึกงานครึ่งหลักสูตร พ.ศ. 2542 – 2550
4. การศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน

2.5.4 องค์ประกอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

2.5.4.1 มีบันทึกความร่วมมือ MOU (Memorandum of Understanding) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา / สถาบัน / สถานศึกษากับสถานประกอบการ

2.5.4.2 มีสัญญาฝึกอาชีพระหว่างสถานประกอบการกับผู้เรียน

2.5.4.3 มีแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ตลอดระยะเวลาการฝึกอาชีพที่กำหนดในแผนการเรียนตลอดหลักสูตร

2.5.4.4 มีการประเมินมาตรฐานการฝึกอาชีพตามข้อตกลง และตามแผนการฝึกอาชีพที่จัดทำร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษาหรือสถาบัน

2.5.4.5 มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุดการฝึกอาชีพลงนามโดยสถานประกอบการ

2.5.4.6 มีคู่มือจัดการศึกษาระบบทวิภาคีลงนามร่วมกัน 2 ฝ่าย คือ สถานประกอบการ และสถานศึกษา/สถาบัน

2.5.5 หลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 20 การอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชนสถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่อง การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งใน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถ จัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน นั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และ มาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้หรือทักษะในการ ประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา 54 สถานประกอบการสมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการ อาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี
- 2) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความ ร่วมมือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี (2556: 5) ได้ให้ ความหมายคำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องหรือสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้มีความเข้าใจถึง ความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1) สถานประกอบการหมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้าน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของ รัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถาบันในการจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2) ผู้ควบคุมการฝึกหมายถึง ผู้ที่สถานประกอบการมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ

3) ครูฝึกหมายถึง ผู้ทำหน้าที่ สอน ฝึกอบรมผู้เรียนในสถานประกอบการ

4) ครูนิเทศหมายถึง ครูของสถานศึกษา/สถาบันที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการ

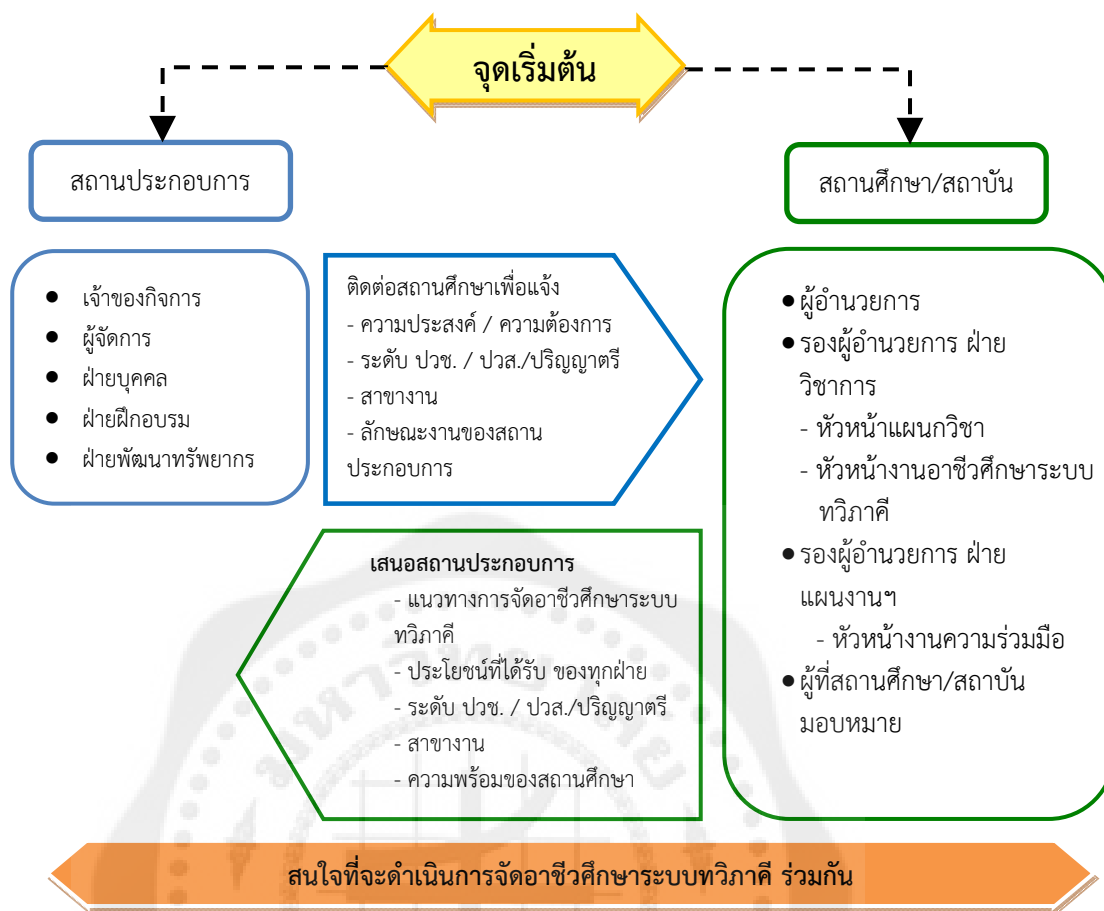
5) การฝึกอาชีพ หมายถึง การเรียน การฝึก การปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

6) บันทึกความร่วมมือ หรือ MOU มาจากคำว่า Memorandum of Understanding หมายถึง หนังสือซึ่งฝ่ายหนึ่งแสดงความสมัครใจจะปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดและตามเงื่อนไขที่ปรากฏในหนังสือนั้น กับอีกฝ่ายหนึ่งโดยที่หนังสือนี้นับถือว่าเป็นสัญญาผูกมัด แต่แสดงความต้องการอันแน่วแน่ของผู้ลงนามว่า จะปฏิบัติตามที่ได้ระบุไว้

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา หรือสถาบันกับสถานประกอบการในเรื่องต่างๆ คือ 1)การจัดหลักสูตร 2)การจัดการเรียนการสอน 3)การจัดการฝึกอาชีพ 4)การวัดและการประเมินผล

โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งเรียนในสถานศึกษาหรือสถาบัน หรือเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพโดยความร่วมมือของ 2 ฝ่าย คือ สถานประกอบการ และสถานศึกษา ซึ่งต้องมีความพร้อมทั้ง 2 ฝ่าย การเริ่มต้นจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะเริ่มจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้ โดยเริ่มติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละฝ่ายพร้อมนำเสนอข้อมูลเบื้องต้น

ภาพประกอบ 4 แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

จากภาพประกอบ 4 การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และแนวทางเบื้องต้นในการทำความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง ระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นระบบการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนมีการเรียนภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติพื้นฐานบางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ

2.5.6.ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่ต้องได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการ สถานศึกษา และผู้เรียน ดังนั้นประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถแบ่งประเภทผู้ได้รับประโยชน์ ดังนี้

2.5.6.1. สถานประกอบการ ประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสามารถแบ่งออกเป็นผลประโยชน์ด้านธุรกิจและด้านสังคม โดยแบ่งเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1) ผลประโยชน์ด้านธุรกิจ

- 1.1 เป็นการวางแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบในระยะยาว
- 1.2 สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ตรงตามความต้องการ
- 1.3 เป็นการเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อรองรับและการขาดแคลนแรงงานในอนาคต
- 1.4 พนักงานที่มาจากโครงการอาชีวศึกษาทวิภาคี จะมีความรู้ ความผูกพันต่อองค์กร
- 1.5 ได้รับประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมอาชีพ

2) ผลประโยชน์ด้านสังคม

สถานประกอบการภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับภาครัฐเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดการสังคม เป็นการให้ความสนับสนุนส่งเสริมด้านศึกษา และให้โอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริงจากประสบการณ์ทำงานจริง ให้ความช่วยเหลือด้านคุณภาพชีวิตแก่ผู้เรียนในด้านค่าเบี้ยเลี้ยงและสวัสดิการอื่นๆ

- 1) ทำให้องค์กรและพนักงานตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ
- 2) เป็นการประชาสัมพันธ์องค์กรให้กับบุคคลภายนอกได้ทราบ

2.5.6.2. สถานศึกษา ประโยชน์ที่สถานศึกษาได้รับจากการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมีดังนี้

- 1) สถานศึกษาผลิตผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน
- 2) สถานศึกษาผลิตผู้เรียนที่มีทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน
- 3) สร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน
- 4) พัฒนาความรู้ ความสามารถของครู
- 5) ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ จากสถานประกอบการ เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าและทันสมัย
- 6) ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการในการจัดกิจกรรมต่างๆ
- 7) ได้รับความรู้ทักษะจากผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาชีพจากสถานประกอบการ
- 8) ได้ใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยและเทคโนโลยีใหม่ๆ

2.5.6.3. ผู้เรียน ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเข้าร่วมการศึกษาระบบทวิภาคีในหลักสูตรของสาขาต่างๆ โดยแบ่งเป็นประโยชน์ทั่วไป ประโยชน์ด้านวิชาการและประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยการทำงาน ดังนี้

1) ประโยชน์ทั่วไป

- 1.1 ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง สวัสดิการทุนการศึกษาตอบแทนจากการฝึกอาชีพ
- 1.2 เมื่อสำเร็จการศึกษามีโอกาสได้รับการบรรจุเข้าทำงานในสถานประกอบการ
- 1.3 ได้รับหนังสือรับรองการผ่านงานจากสถานประกอบการ
- 1.4 ได้รับประกาศนียบัตร ปวช. หรือ ปวส.
- 1.5 ได้รับวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
- 1.6 ได้รับวุฒิบัตรการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ
- 1.7 ได้รับประสบการณ์จริงจากการฝึกปฏิบัติงานอาชีพในสถานประกอบการ

3.2 ประโยชน์ทางวิชาการ

- 1) มีความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้จบการศึกษาก่อน
- 2) มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพ ที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

3.1 ประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยการทำงาน

ผู้เรียนซึ่งฝึกอาชีพอยู่ในสถานประกอบการนั้น ย่อมพบกับสภาพการทำงานที่แท้จริงจะได้รับการปลูกฝังทัศนคติ และนิสัยการทำงานที่ดี ได้แก่

- 1) มีความตรงต่อเวลา
- 2) มีความเข้าใจในระบบการทำงานในสถานประกอบการ
- 3) มีบุคลิกภาพดี เหมาะสมกับงานที่ทำ
- 4) สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
- 5) มีความรับผิดชอบสูง
- 6) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 7) มีความเข้าใจผู้อื่น และทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ดี

2.5.7 การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550) กล่าวถึง การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สรุปได้ดังนี้

2.5.7.1 การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี

การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี เป็นการจัดการลักษณะผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนวิชาชีพในสถานศึกษากับการฝึกอาชีพจริงในสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้ง ความรู้ความสามารถ และมีความชำนาญในงานอาชีพ ดังนี้

2.5.7.1 เกิดจากความร่วมมือสถานประกอบการกับสถานศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ

2.5.7.2 สถานประกอบการเป็นผู้คัดเลือกนักเรียน นักศึกษา หรือร่วมมือกับ

สถานศึกษาหรือมอบหมายให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการแล้วแต่กรณี

2.5.7.3 ผู้เรียนต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ

2.5.7.4 สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำแผนการเรียน และแผนการฝึกอาชีพ

2.5.7.5 สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน วิชาชีพ ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเบื้องต้น สถานประกอบการเป็นผู้ดำเนินการฝึกอาชีพ

2.5.7.6 รูปแบบการจัดแผนการเรียนจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความต้องการของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

2.5.7.7 ในระหว่างการฝึกอาชีพผู้เรียนจะต้องบันทึกรายงานการปฏิบัติงานในสมุดคู่มือต่อครูฝึก และครูนิเทศเพื่อการพิจารณาผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการเรียนและการฝึกอาชีพ

2.5.7.8 เมื่อผู้เรียนฝึกอาชีพครบตามแผนการที่กำหนด ผู้เรียนจะต้องสอบผ่านมาตรฐานฝีมือ โดยคณะกรรมการร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดและดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือเพื่อเป็นหลักประกันในการฝึกอาชีพ

2.5.7.9 ผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี

สถานประกอบการเป็นผู้คัดเลือกผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี ตามคุณสมบัติที่กำหนดตามจำนวนที่ได้ตกลงร่วมกันกับสถานศึกษา หรือมอบให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ หรือดำเนินการร่วมกัน โดยต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษา และทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ โดยมีผู้ปกครองให้คำรับรองและทำสัญญาฝึกวิชาชีพกับสถานประกอบการ

2.5.7.10 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ

นักเรียนนักศึกษา ต้องศึกษาครบตามโครงสร้างของหลักสูตรตามแผนการเรียนและการฝึกอาชีพที่สถานศึกษา สถานประกอบการกำหนดร่วมกัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนดำเนินการได้ดังนี้

1) จัดการเรียนรู้ หรือกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ รายวิชาและหรือมาตรฐานรายวิชา

2) จัดการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง

3) รูปแบบการจัดแผนการเรียนจัดได้หลายรูปแบบ เช่น จัดให้เรียนใน สถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ฝึกอาชีพในสถานประกอบการภาคเรียนที่ 3, 4 และภาคเรียนที่ 5 และกลับมาเรียนที่สถานศึกษาในภาคเรียนที่ 6 หรือ จัดให้เรียนในสถานศึกษา 1 – 2 วัน และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 3 – 4 วัน ใน 1 สัปดาห์ หรือรูปแบบตามที่สถานประกอบการและสถานศึกษาตกลงร่วมกัน

2.5.7.3.1 บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา

- 1) สำรวจความพร้อม และความต้องการของสถานประกอบการ
- 2) นำเสนอวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี
- 3) สำรวจคุณสมบัติของสถานประกอบการ
- 4) สำรวจความต้องการจำนวนผู้เรียน สาขาวิชา และระดับการศึกษา
- 5) ศึกษาความเป็นไปได้ในความร่วมมือ เพื่อจัดการเรียนการสอน
อาชีวศึกษาทวิภาคี
- 6) นำเสนอข้อมูลแก่ฝ่ายบริหารสถานศึกษา เพื่อพิจารณาหรือในการ
วางแผนการจัดการ
- 7) กำหนดขอบข่ายความร่วมมือ
- 8) จัดลงนามความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษา
ทวิภาคี
- 9) ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการ เพื่อกำหนดเป้าหมาย
การรับ
ผู้เรียนและวิธีรับสมัคร โดยกำหนดจำนวนผู้เรียน วิธีการรับสมัครและ
วิธีการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ
- 10) รับขึ้นทะเบียนเป็นผู้เรียน และผู้ทำสัญญาการฝึกอาชีพ โดยรับขึ้น
ทะเบียน และรับมอบตัวเป็นนักเรียนนักศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งจัดครู
ที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน
- 11) จัดปฐมนิเทศแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองร่วมกับสถานประกอบการ
เพื่อให้ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนอาชีวศึกษาทวิภาคี
- 12) จัดให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ได้พบกับผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึกเพื่อ
ชี้แจง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานประกอบการ
- 13) จัดประชุมสัมมนาร่วมกับสถานประกอบการ
- 14) ร่วมกัน วิเคราะห์ จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานวิชาที่จะฝึก
อาชีพ (ในกรณีที่หลักสูตรไม่ได้กำหนดรายละเอียดไว้) เพื่อจัดทำแผนการฝึกตลอดหลักสูตร
- 15) กำหนดวิธีการประเมินผลรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
และ กำหนดระยะเวลาการฝึกอาชีพแต่ละรายวิชา
- 16) ทบทวนบทบาทหน้าที่ของผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก และครูนิเทศ
เพื่อร่วมกัน วางแผนการพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีในปีต่อ ๆ ไป

- 17) การลงทะเบียนและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ
- 18) สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติเบื้องต้น และวิชาชีพ สาขาวิชา (อาจจัดในสถานประกอบการได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานประกอบการ)
- 19) สถานประกอบการจัดการฝึกทักษะวิชาชีพสาขาวิชา / สาขางานตามแผนการฝึกอาชีพ
- 20) จัดครูนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 21) ประชุมครูที่ได้รับมอบหมายเป็นครูนิเทศ การฝึกอาชีพเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผล
- 22) วางแผนการนิเทศตลอดระยะเวลาการฝึกอาชีพ
- 23) จัดสิ่งแวดล้อมความสะดวกแก่ครูนิเทศ เช่น ยานพาหนะ เอกสารประกอบการนิเทศ ฯลฯ
- 24) เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการแผนการดำเนินงาน
- 25) วัดผล ประเมินรายวิชา และการสำเร็จการศึกษา
- 26) การวัด ประเมินผลและการสำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการวัด และประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- 27) ประเมินผลการดำเนินงาน

2.5.7.3.2. บทบาทหน้าที่ของสถานประกอบการ

การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน โดยร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อสนองความต้องการของสถานประกอบการ โดยใช้ทรัพยากรของสถานประกอบการที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดอาชีวศึกษา ได้แก่ การจัดการ การผลิตมาตรฐานเครื่องมือเครื่องจักร และบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญ ซึ่งถือได้ว่าสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีได้ทำประโยชน์ต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศ ดังนั้น สถานประกอบการควรมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) วางแผนรับผู้เรียนเข้ารับการฝึกอาชีพ และแจ้งให้สถานศึกษาทราบ
- 2) รับสมัครผู้เรียน คัดเลือก และประกาศผลการคัดเลือก
- 3) ทำสัญญาการฝึกอาชีพ และปฐมนิเทศให้ผู้เรียนหรือผู้เรียน และผู้ปกครองทราบ
- 4) ส่งรายชื่อผู้เรียนให้สถานศึกษาขึ้นทะเบียน เป็นนักเรียนนักศึกษา
- 5) จัดระเบียบประวัติ และข้อมูลผู้เรียน

งาน 6) จัดผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกในสถานประกอบการให้เหมาะสมกับ ลักษณะ

อาชีพของผู้เรียน 7) ผู้ควบคุมการฝึกทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาและรับผิดชอบการฝึก

อาชีพของผู้เรียน 8) ครูฝึก ทำหน้าที่ฝึกอาชีพ และอบรมให้ผู้เรียนตามแผนการฝึกอาชีพ

9) ครูฝึกทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง และสถานศึกษาในการฝึก อาชีพและดูแลความประพฤติของผู้เรียน

10) ประเมินผลการฝึกอาชีพและส่งผลการประเมินให้กับสถานศึกษาตามเวลา ที่กำหนด

11) ทำสัญญาการฝึกอาชีพดำเนินการโดยสถานประกอบการกับผู้เรียนโดย ได้รับ ความยินยอมจาก บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันก่อนการฝึกอาชีพใน สถานประกอบการ

12) ดำเนินการจัดทำค้ายินยอมของสถานประกอบการในการรับผู้เรียนเข้าฝึก อาชีพ

13) จัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอาชีพให้เหมาะสม ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ

14) จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถ

15) จัดเครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ สำหรับการฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียน ตลอด ระยะเวลาตามหลักสูตร

16) กำหนดเวลาฝึก เวลาพัก วันหยุด ให้เหมาะสมกับเพศและวัยของผู้เรียน

17) เบี้ยเลี้ยงระหว่างการฝึกอาชีพ สถานประกอบการควรจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้ ผู้เรียนเป็นรายเดือนหรือรายวัน ในอัตราที่ได้มีข้อตกลงกับสถานศึกษาตลอดเวลาการฝึกอาชีพ

18) จัดสวัสดิการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน

19) จัดสวัสดิการเกี่ยวกับค่าเช่าที่พัก หรือจัดที่พักอาศัยสำหรับนักเรียน นักศึกษาฝึกอาชีพ

20) จัดชุดฝึก หรือชุดนักเรียน นักศึกษาบริการให้นักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพ

21) จัดการประกันสุขภาพ และการประกันอุบัติเหตุ หรือประกันชีวิต

22) การให้ทุนการศึกษานักเรียนนักศึกษาฝึกงาน

23) กำหนดหลักเกณฑ์การลา การหยุด ตามระเบียบของสถานประกอบการ

24) กำหนดเงื่อนไขการเลิกสัญญาการฝึกอาชีพ

25) กำหนดการรับเข้าทำงาน และค่าจ้าง เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ

- 26) จัดทำแผนฝึก ร่วมกับครูของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร
- 27) จัดให้มีการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกอาชีพ
- 28) จัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และครุภัณฑ์ ให้เหมาะสมกับการฝึกอาชีพ ดูแลให้คำแนะนำผู้เรียนให้จดบันทึกรายงาน การฝึกอาชีพ และติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
- 29) ให้คำแนะนำผู้เรียน ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ
- 30) วัดผลและประเมินผลการฝึก ตามเกณฑ์ที่สถานประกอบการและสถานศึกษากำหนด
- 31) จัดให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานประกอบการ
- 32) ส่งผลการประเมินฝึกอาชีพให้สถานศึกษาตามเวลาที่กำหนด
- 33) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการอนุญาตให้บุคลากรเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ
- 34) ร่วมกันจัดทำแผนการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ และการประเมินผล
- 35) ร่วมมือกับสถานศึกษาในการสอบมาตรฐานฝีมือ
- 36) กิจกรรมที่ส่งเสริมการฝึกอาชีพและการแนะแนวการศึกษา
- 37) ลงนามความร่วมมือกับสถานศึกษาและประชาสัมพันธ์การจัดระบบทวิภาคี
- 38) จัดปฐมนิเทศแก่ผู้ปกครองและผู้เรียน
- 39) ออกใบผ่านการฝึกอาชีพให้ผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการฝึกอาชีพ

2.5.7.3.3. บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอาชีพ

- 1) ศึกษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานประกอบการเสมือนเป็นพนักงานคนหนึ่งของสถานประกอบการ
- 2) ตั้งใจมีความรับผิดชอบต่อการฝึกอาชีพ อย่างเต็มกำลัง และเต็มความสามารถ
- 3) สร้างชื่อเสียงของสถานศึกษา และสถานประกอบการให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย
- 4) สร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะของสถานศึกษาและสถานประกอบการ
- 5) สร้างผลงานในการฝึกอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) รักษาความลับของสถานประกอบการ
- 7) รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเรียนหรือได้รับการสนับสนุนจากสถานประกอบการ
- 8) มีความซื่อสัตย์ สุจริต และจริงจังกับสถานประกอบการ

9) ปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบ ตามข้อตกลงและสัญญาที่ได้ให้กันไว้กับ สถานประกอบการอย่างเคร่งครัด

10) ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา

2.5.7.3.4. บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

1) ครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐาน สัญญาการเป็นผู้เรียนและสัญญาการฝึกอาชีพ

2) ประเมินทิศผู้เรียนในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษารวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ผู้เรียนจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ

3) ให้ความเห็นชอบในการลงทะเบียนรายวิชา การขอเปลี่ยน และการขอเพิ่ม รายวิชาของนักเรียนนักศึกษาฝึกงาน

4) ให้คำปรึกษา และให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนชำระเงินค่าลงทะเบียน รายวิชาของผู้เรียน

5) จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของผู้เรียนที่ อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ

6) ติดตาม ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับ ให้แก่ผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

7) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแก่ผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

8) แนะนำ หาทองป้องกัน และติดตามผู้เรียนที่ขาดเรียน

9) เสนอความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียน แต่ละภาคเรียน

10) ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองพร้อมทั้งรายงานผลการเรียนและพฤติกรรม ของผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ

11) ติดตามแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้ผู้เรียนที่ขอผ่อนผันการชำระเงิน ค่าลงทะเบียนรายวิชาก่อนวันสอบปลายภาคเรียน และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

12) ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไขและปรับปรุงความประพฤติของผู้เรียน ที่อยู่ในความปกครอง

13) ประสานงานกับแผนกวิชาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง

14) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.5.7.3.5. บทบาทหน้าที่ของครูนิเทศ มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี ดังนี้

- 1) ให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกอาชีพใน สถานประกอบการ
- 2) ประสานงานกับหัวหน้างานอาชีวศึกษาทวิภาคีเพื่อจัดทำข้อมูลสำหรับ การนิเทศให้พร้อมและเป็นระบบ เช่น สถานที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์ รายชื่อครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึก รายชื่อผู้เรียนในสถานประกอบการ
- 3) ตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพของผู้เรียน
- 4) ให้คำปรึกษาวิชาการ สอนงานและการประเมินผลแก่ครูฝึก
- 5) ติดตามดูแลการฝึกอาชีพและความก้าวหน้าของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนการฝึก
- 6) รายงานผลการนิเทศตามแบบฟอร์มที่กำหนดเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
- 7) สรุปผลการนิเทศ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานอาชีวศึกษาทวิภาคีของสถานศึกษา

2.5.7.3.6 บทบาทหน้าที่ของผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก

- 1) ผ่านการฝึกอบรมบทบาทหน้าที่ของผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ
- 2) ศึกษาเนื้อหาสาระรายละเอียดของเนื้อหาที่ต้องดำเนินการฝึก
- 3) ควบคุมการหมุนเวียนงานให้ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพได้ฝึกครบทุกงาน
- 4) ศึกษาวิธีการและขั้นตอนในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน
- 5) ออกแบบเอกสารในการประเมินผลให้ครอบคลุมเนื้อหาในการฝึก
- 6) ควบคุมดูแลการขาด ลา มาสาย ของผู้เรียน
- 7) ควบคุมดูแลให้แนะนำเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพผู้เรียน
- 8) ติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาเพื่อแจ้งสถานภาพการฝึกอาชีพ
- 9) ประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อร่วมกันประเมินการฝึก

2.5.7.3.7 แนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

- 1) สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ เชิญสถานประกอบการเข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี
- 2) สถานประกอบการแจ้งความจำนงค์เข้าร่วมโครงการไปยังสถานศึกษา
- 4 สถานศึกษาวิเคราะห์ลักษณะงานและความพร้อมของสถานประกอบการ
- 5 สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจหลักการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย

6 สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันกำหนดสาขาวิชาและจำนวนผู้เรียน

6) จัดทำแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพให้ครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตร

7) สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดแผนการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

8) การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตาม แผนการเรียนและการฝึกอาชีพ

1) สถานประกอบการออกไปรับรองผ่านฝึกอาชีพให้นักเรียนนักศึกษาผู้เรียน สำเร็จการศึกษา

2) สถานศึกษามอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

2.5.7.3.8. หลักสูตรการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการเป็นสำคัญ เพื่อผลิตกำลังคนระดับฝีมือ และระดับเทคนิคที่มีความรู้ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม วินัยและบุคลิกภาพที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 9 ประเภทวิชา ได้แก่ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2557: 3)

1. อุตสาหกรรม
2. พาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ
3. ศิลปกรรม
4. คหกรรม
5. เกษตรกรรม
6. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
7. อุตสาหกรรมสิ่งทอ
8. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
9. ประมง

2.5.7.3.9. การทำสัญญาการฝึกอาชีพ การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ผู้เรียนจะต้องทำสัญญาฝึกอาชีพเป็น ลายลักษณ์อักษรกับสถานประกอบการ โดยได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง สัญญาการฝึกอาชีพอย่างน้อยต้องประกอบด้วย รายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ระยะเวลาการฝึกอาชีพ ผู้เรียนต้องเข้ารับการฝึกอาชีพ ตามแผนการเรียนรู้ซึ่งสถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดร่วมกันตามหลักสูตรที่กำหนด
- 2) จัดสถานที่ฝึกที่เหมาะสม ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ
- 3) จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถ
- 4) จัดเครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ สำหรับการฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียนตลอดระยะเวลาการฝึกตามหลักสูตร
- 5) การฝึก เวลาพักและวันหยุดของผู้เรียน สถานประกอบการจะให้การ ฝึกอาชีพแก่ผู้เรียนไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง มีเวลาพักในแต่ละวันอย่างน้อย 1 ชั่วโมง และให้มีวันหยุดตามระเบียบของสถานประกอบการ
- 6) การจ่ายเบี้ยเลี้ยงระหว่างการฝึกอาชีพ ผู้เรียนจะได้เบี้ยเลี้ยงเป็นรายเดือนหรือรายวันหรือรายชั่วโมงตามที่สถานประกอบการตกลงกับสถานศึกษาตลอดการฝึกอาชีพ
- 7) จัดสวัสดิการค่าเช่าที่พักหรือจัดที่พักอาศัย
- 8) จัดสวัสดิการการประกันสุขภาพ
- 9) การประกันอุบัติเหตุหรือประกันชีวิต
- 10) การยกเลิกสัญญาการฝึกอาชีพหากผู้เรียนฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการที่ถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง สถานประกอบการสามารถเลิกสัญญาได้ทันทีซึ่งจะมีผลทำให้พ้นสภาพการเป็นผู้เรียนด้วย
- 11) หลักเกณฑ์การรับเข้าทำงานและค่าจ้างเมื่อสำเร็จการศึกษา สถานประกอบการจะรับผู้เรียนเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน พร้อมทั้งแจ้งอัตราเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับไว้ด้วย

การจัดอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้นจะยึดถือนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นหลากหลายรูปแบบ สอดคล้องกับสถานประกอบการ และท้องถิ่น เช่น แบบปกติ แบบทวิภาคี และแบบสะสมหน่วยกิต ซึ่งการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดให้มีการเรียนภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติพื้นฐาน บางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดให้มีการเรียนภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติพื้นฐาน บางส่วนที่สถานศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ

3.มาตรฐานการศึกษา

3.1 มาตรฐานการศึกษา

3.1.1 ความหมายของมาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ให้นิยามมาตรฐานการศึกษาว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา วัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ

- 1) เพื่อเป็นเป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติในทุกกระบวนการและทุกประเภทในระดับมหภาค
 - 2) เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาและ จัดการศึกษา รวมทั้ง มาตรฐานการศึกษา ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา
 - 3) เพื่อเป็นเครื่องมือกำกับการตรวจราชการ การนิเทศ การติดตามและ ประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพ
 - 4) เพื่อให้ทราบสถานภาพและความก้าวหน้าของ การจัดการศึกษาของชาติ ระดับมหภาค
 - 5) เพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา
 - 6) เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติในระยะต่อไป
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 31 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการจัดการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา

หมวด 1 มาตรา 9 (3) การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้มี การกำหนด มาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภท การศึกษา

หมวด 5 มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแล การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา

มาตรา 33 (2) สภาการศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรฐาน การศึกษา เพื่อ ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และกีฬาการศึกษาทุกระดับ...

มาตรา 33 (5) วรคสอง การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐาน การศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา 34 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา

คณะกรรมการ อุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 38 กำหนดให้คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถ จัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีอำนาจหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐาน

มาตรา 43 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระโดยมีการกำกับ ติดตาม และการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นสาระเกี่ยวกับอุดมการณ์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของชาติที่พึงประสงค์ มีไว้เป็นหลักสำหรับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการอุดมศึกษา นำไปใช้กำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพ และตรงตามความต้องการ อย่างคุ้มค่า เสมอภาคและเป็นธรรม

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีแต่มาตรฐานสำหรับการประเมินภาพภายนอกของสถาบันการศึกษาทุกระดับ จำเป็นต้องมีมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาทุกประเภท (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย) และทุกระดับ (การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา)

3.1.2 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติมีดังนี้

1) หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ และเอกชน ผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นหลักในการกำหนดนโยบาย แผนการ

พัฒนาและจัดการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างมีมาตรฐานในภาพรวม และมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2) กระทรวงศึกษาธิการมีประเด็นสาระสำคัญ และตัวบ่งชี้ เป็นแนวทางสำหรับการกำกับดูแล การติดตามตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา

3) ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีความมั่นใจว่าจะได้รับการศึกษาตามสิทธิ และมีคุณภาพไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการศึกษาของชาติ และมีแนวทางในการร่วมตรวจสอบการจัดการศึกษาของชาติ

4) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีข้อมูลเป็นฐานอย่างหนึ่งในการพิจารณา กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของชาติในช่วงเวลาต่อไป

5) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีข้อมูลเป็นฐานสำหรับการกำหนดวิธีการ การกำหนดเกณฑ์ และการดำเนินงานการประเมินคุณภาพสถานศึกษา

3.1.3 วัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ

สภาการศึกษา พิจารณาเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนี้

2.1 เป็นเป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติระดับมหภาค ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญที่การพัฒนาผู้เรียน

2.2 เป็นหลักและเป็นแนวทาง สำหรับการกำหนดนโยบาย แผนการพัฒนาและจัดการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

2.3 เป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติในช่วงเวลาต่อไป

2.4 เป็นเครื่องมือกำกับการตรวจราชการ การนิเทศ การติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพ เพื่อให้ทราบสถานภาพและความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาของชาติระดับมหภาค

2.5 เป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

3.2 มาตรฐานการอาชีวศึกษา

มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา

3.2.1 มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2558: 3-5) ได้ให้ความหมายของมาตรฐานการอาชีวศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและมาตรฐานใน การจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผลและการประกันคุณภาพ

การจัดการอาชีวศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 มี 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา และส่วนที่ 2 การฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ

พัฒนาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ในเป็นวิชาการ ทักษะทาง วิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถเป็นผู้ประกอบการหรือทำงานในสถานประกอบการ จนเป็นที่ยอมรับ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

มาตรฐานที่ 2 การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการ หรือประชาคมอาเซียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยเทคนิควิธีการสอนที่ หลากหลาย มุ่งเน้นสมรรถนะ อาชีพ และบูรณาการ (คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม) คุณลักษณะที่พึง ประสงค์และปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 3 ด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

บริหารจัดการอาชีวศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีคณะกรรมการ สถานศึกษาหรือวิทยาลัย มีการจัดทำแผนบริหารจัดการสถานศึกษา มีการพัฒนาสถานศึกษา ตามอัตลักษณ์ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการ มีการบริหาร ความเสี่ยง มีระบบดูแลผู้เรียน มีการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อมมีภูมิทัศน์อาคารสถานที่ มีการ บริหารจัดการวัสดุครุภัณฑ์ มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการบริหารการเงินและ งบประมาณ มีการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย

มาตรฐานที่ 4 ด้านการบริการวิชาการและวิชาชีพ

สถานศึกษามีการบริหารจัดการ การบริการวิชาการและวิชาชีพโดยการมีส่วน ร่วมของครูและ บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา และผู้เรียนทุกสาขางาน และมีการประเมินความพึง พอใจของผู้รับบริการ โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 1-5 ครูและ บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา และผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการกิจกรรมตั้งแต่ 1 ครั้ง ขึ้นไปให้นับเป็น จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมตามประเด็นการพิจารณา

มาตรฐานที่ 5 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย

สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนระดับชั้นปวช.3 และระดับชั้น ปวส. 2 จัดทำโครงการ สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย ตามรายวิชาโครงการและอื่น ๆ และจัด ให้มี การประกวด แสดงและเผยแพร่ผลงาน รวมทั้งการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษา มี

การส่งเสริมให้เข้าร่วมแสดง แข่งขันและได้รับรางวัลหรือนำไปใช้ประโยชน์ในระดับชุมชน จังหวัด ภาค และชาติ

มาตรฐานที่ 6 ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในด้านการรักชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

3.3.มาตรฐานสากล

คำว่า สากล มาจากคำบาลีสันสกฤตว่า สากล (อ่านว่า สา-กะ-ละ) แปลว่า ทั่วไป สากลความหมายแรก หมายถึง ทั้งหมด ทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น สากลโลก (อ่านว่า สา-กน-ละ-โลก) หมายถึง ทั้งโลก สากลจักรวาล (อ่านว่า สา-กน-จัก-กะ-วาน) หมายถึง ทั้งจักรวาล ศาสนาสากล หมายถึง ศาสนาที่คนทั่วโลกนับถือ สากล หมายความว่า 2 หมายถึง ที่เป็นแบบตะวันตกหรือที่มาจากตะวันตก และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เช่น ปฏิทินสากล ดนตรีสากล ชุดสากล มวยสากล แต่ที่เป็นแบบตะวันออกไม่มีคำรวมเรียก จะเรียกเฉพาะแต่ละแบบ หรือแต่ละประเทศ เช่น ปฏิทินจีน ดนตรีไทย ชุดชาวเขา มวยจีน สากล หมายความว่า 3 หมายถึง ซึ่งนานาชาติเป็นเจ้าของ ซึ่งนานาชาติรับรอง เช่น ตำรวจสากล นานาชาติ มาตรฐานสากล หลักปฏิบัติสากล องค์การกาชาดสากล โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นต้น

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class standard school) หมายถึง โรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ (Leaner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World class standard) และมีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen) สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 อีกทั้งเป็นไปตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO คือ Learning to know, Learning to do, Learning to live with the others, Learning to be

1) ลักษณะการเป็นมาตรฐานสากล ประกอบด้วย

- 1.1) การจัดการเรียนการสอน
- 1.2) บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ

2) คุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล มีดังนี้

- 2.1) ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) เป็นเลิศวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์)

2.2) การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard)

2.2.1) ด้านคุณภาพวิชาการ

2.2.2) ด้านคุณภาพของครู

3) บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management)

3.1) ด้านคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน

3.2) ด้านระบบการบริหารจัดการ

3.3) ด้านปัจจัยพื้นฐาน

3.4) ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา

4) วัตถุประสงค์โรงเรียนมาตรฐานสากล

4.1) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (Word Citizen)

4.2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard)

4.3) ยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management)

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555- 2569) การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้านสารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัดให้มีความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูน ชีตความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน การเตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของการตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบเท่าในระดับสากล

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการลงนามความร่วมมือในการพัฒนาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 10,527 แห่ง(รายงานข้อมูลสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปี 2558) นอกจากนี้ได้มีการขับเคลื่อน

คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และ คณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากลุ่มอาชีพ (อ.กรอ.อศ.) ทั้ง 33 กลุ่มอาชีพ มีการจัดตั้ง กรอ.อศ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ, ร่วมพัฒนาความเชี่ยวชาญความชำนาญ เฉพาะทางสถานศึกษาและผู้สำเร็จอาชีวศึกษา, การเพิ่มบทบาทของสถานประกอบการในการ เสนอแนะเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยต่อยอดทักษะอาชีพเดิมให้มีความทันสมัย, พัฒนาอาชีพเสริมสำหรับผู้มีอาชีพหลักอยู่แล้ว, ผลิต และพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนรองรับโครงการใหม่ๆ ในอนาคต เช่น การขนส่งระบบราง และจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นในสาขาอาชีพที่ขาดแคลน เช่น มัคคุเทศก์ ขนส่ง ระบบราง เป็นต้นและได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับประเทศต่างๆ 7 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ อังกฤษ อิสราเอล เดนมาร์กและเยอรมนี, มีการยกระดับการใช้ภาษาอังกฤษใน 2 ส่วน คือ นักศึกษาอาชีวะได้เรียนหลักสูตร English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) จำนวน 6,100 คนในสถานศึกษา 147 แห่ง และพนักงานระดับกลาง เพื่อให้สามารถใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพได้ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อาทิ การ จัดทำเส้นทางความก้าวหน้าด้านอาชีพ (Career Mapping), ร่วมจัดอาชีวศึกษานำร่องไทย-ลาว- เวียดนาม, แลกเปลี่ยนนักศึกษาและนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการอาเซียน, แลกเปลี่ยนครู, แข่งขันทักษะระดับโลก, นำมาตรฐานนานาชาติมาประเมินสถานศึกษาและสมรรถนะผู้เรียนเพื่อ ยกระดับเทียบเท่ามาตรฐานวิชาชีพสากล เป็นต้น(สำนักงานรัฐมนตรี: 2558)

การรับรองสมรรถนะผู้เรียนจากหน่วยงานองค์กรที่ได้รับมาตรฐานสากล หรือหน่วยงานที่ ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการทั่วโลก จึงเป็นการยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาสู่ มาตรฐานสากล สอดคล้องกับความร่วมมือโครงการ German Thai Dual Excellence Education (GTDEE) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับหอการค้าเยอรมัน – ไทย และ องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ (GIZ) ภายใต้การสนับสนุนของสถานเอกอัครราชทูตสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นสนับสนุนการฝึกงานของนักศึกษาในสาขาวิชาชีพให้ ได้รับการฝึกงานที่ได้มาตรฐานของประเทศเยอรมนี ในรูปแบบระบบทวิภาคีระดับพรีเมียม โดย สถานศึกษา สถานประกอบการและหอการค้าเยอรมัน – ไทย จะร่วมกันออกแบบหลักสูตรการเรียน การสอน และมีการสถานประกอบการที่จะได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ อย่างน้อยจะต้องเป็น บริษัทที่มีศูนย์ฝึกอบรม และมีผู้เชี่ยวชาญในการฝึกอบรมตามรูปแบบมาตรฐานอาชีวศึกษาของ ประเทศเยอรมัน โดยเบื้องต้นได้จัดอาชีวศึกษาทวิภาคีร่วมกับ 3 บริษัทชั้นนำของเยอรมันใน ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกของหอการค้าเยอรมัน – ไทย ได้แก่ BMW Bosch และ B-Grimm นำ ร่องในระดับประกาศวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาแมคคาทรอนิกส์ โดยในการเรียนการสอนหอการค้า เยอรมัน-ไทย จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญของเยอรมัน และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาช่วย ฝึกอบรมและสอนให้กับผู้เรียนด้วยซึ่งจะมีการขยายผลไปสู่สาขาวิชาอื่น ๆ ต่อไปสำหรับผู้เรียนที่จะ เข้าร่วมโครงการต้องมีคะแนนเฉลี่ยในระดับประกาศวิชาชีพ ไม่ต่ำกว่า 2.75 โดยผู้เรียนที่ได้เข้าร่วม

โครงการจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้แก่ ทุนการศึกษา ค่าตอบแทน การรับประกันการมีงานทำ และสามารถมองเห็นความก้าวหน้าตามเส้นทางสายอาชีพที่ชัดเจน ทั้งนี้ เมื่อผู้เรียนศึกษาครบ 4 ภาคการศึกษา ผู้เรียนจะได้รับการทดสอบสมรรถนะวิชาชีพ ตามแบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบสมรรถนะวิชาชีพในเยอรมัน และผู้เรียนที่ผ่านการทดสอบสมรรถนะวิชาชีพตามระดับคะแนนที่หอการค้าเยอรมัน-ไทยกำหนดผู้เรียนจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองสมรรถนะวิชาชีพจากหอการค้าเยอรมัน-ไทย โดยผู้เรียนในโครงการนี้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงานและประกาศนียบัตรรับรองสมรรถนะวิชาชีพจากหอการค้าเยอรมัน-ไทยจะเป็นการรับรองความรู้และทักษะของผู้เรียนซึ่งจะได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการในเครือข่ายของเยอรมันทั่วโลก (กระทรวงศึกษาธิการ:2556)

3.3.1 มาตรฐานอาชีวศึกษาในต่างประเทศ

ดังนั้นการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล จึงเป็นการบริหารจัดการที่มีลักษณะเป็นกระบวนการโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณภาพโดยมีความรู้ ทักษะวิชาชีพ สมรรถนะวิชาชีพที่พึงประสงค์ ตรงความต้องการของสถานประกอบการ สามารถทำงานในสถานประกอบการและประกอบอาชีพส่วนบุคคลได้ทุกแห่งทั่วโลก

3.3.3.1 ประเทศแคนาดา (สวัสดี อุดมโกชน, 2543)

การจัดการศึกษาอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพในประเทศแคนาดา เป็นภารกิจของทั้งรัฐบาลกลาง และรัฐบาลจังหวัด หรือเขตปกครอง เพราะเป็นสถาบันอุดมศึกษา มีกระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดูแลด้านแผนและนโยบายกำลังคนของประเทศ รับผิดชอบการกำหนด นโยบาย เป็นเอกเทศ และสร้างเครือข่าย โดยใช้โครงสร้างการบริหารของรัฐระดับจังหวัด เป็น กลไกรองรับ การปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ เกิดเป็นความร่วมมือในระดับต้น ในระดับพื้นที่หรือ ระดับจังหวัดหรือ เขตมณฑลปกครอง นอกจากจะทำหน้าที่ในการวางแผนกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในระดับประเทศ ดังกล่าวแล้ว ยังมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรในลักษณะเดียวกันกับองค์กร ในรัฐบาลระดับ จังหวัด/มณฑล ซึ่งสามารถรับนโยบายส่วนกลางลงสู่การปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ได้ทันที กรณีที่รัฐบาล ระดับจังหวัด/มณฑล ขาดแคลนความเชี่ยวชาญ รัฐบาลกลางสามารถ ช่วยเหลือตามการร้องขอของ รัฐบาลระดับจังหวัด/มณฑลได้ แคนาดามีสถานศึกษาอาชีพและสถานฝึกอบรมอาชีพที่มีศักยภาพสูง ในการให้การศึกษอาชีว/การฝึกอบรมอาชีพแก่ประชากรของจังหวัด ทั้งเยาวชนระดับมัธยมศึกษา และระดับหลังมัธยมศึกษา ตลอดจนผู้ใหญ่ ผู้ที่ทำงานแล้ว ผู้ที่ว่างงาน ฯลฯ สามารถเข้าถึง การศึกษาอาชีพหรือการฝึกอบรมอาชีพได้ตลอดชีวิต ลักษณะของความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีอื่น สถานศึกษาอาชีพ สถานฝึกอบรมอาชีพ ทั้งของรัฐและเอกชนเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มี กฎหมาย กำหนด บทบาท หน้าที่ พันธกิจ ความรับผิดชอบ องค์กรประกอบการเงิน รายได้ การ บริหาร การ ตรวจสอบ การอุทธรณ์คณะกรรมการที่ปรึกษา ฯลฯ ซึ่งกฎหมายจะกำหนดให้ สถานศึกษาอาชีพ จะต้องปฏิบัติตามเรื่องที่ถูกกฎหมายกล่าวถึง หรือครอบคลุมถึงในการจัด การศึกษาอาชีพของสถาบัน ซึ่งรวมถึงความร่วมมือกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายเฉพาะเรื่อง

ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการทำหน้าที่จัดการศึกษา เช่น กฎหมายการฝึกหัดงาน (apprenticeship act) กฎหมายใบประกอบวิชาชีพ (occupation licensing) ซึ่งบางอาชีพจะต้องจัดการศึกษาอาชีพหรือ ฝึกอบรมอาชีพตามมาตรฐานอาชีพนั่นๆ ต้องมีการทดสอบ การประเมินและความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และยังมีข้อกำหนดระเบียบของรัฐ ของสถานศึกษาที่ให้สิทธิประโยชน์แรงจูงใจแก่ผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่ง และส่วนใหญ่ของความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษากับสถานประกอบการมาจากการกำหนดของกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น

ตัวอย่างความร่วมมือที่รัฐบาลแคนาดาร่วมกับหน่วยงานภาคอื่น ได้แก่

1. โครงการริเริ่มหุ้นส่วน (sectorial partnerships Initiatives-SPI) เป็นนวัตกรรมของรัฐบาลแคนาดาที่เกิดจากรัฐบาลกลางที่จะสร้างวัฒนธรรมร่วมมือ (corporate culture) ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนถาวรในการพัฒนานโยบายและโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม (Human Resources in the Environment Industry—CCHREI) โครงการนี้ เกิดขึ้นจากความเชื่อที่ว่า สิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม นับวันจะมีความซับซ้อน กว้างขวางขึ้น ไม่มีใครเพียงลำพังฝ่ายเดียวจะแก้ไขปัญหาได้หากแต่จะต้องมีหลายๆ ฝ่าย ช่วยกันศึกษาปัญหาและร่วมมือกันหาทางออกในการแก้ปัญหา จึงต้องการ การประสานร่วมมือกันระหว่างผู้มีบทบาทสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมกระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แคนาดา (HRDC) จึงจัดหางบทุนและความเชี่ยวชาญให้แก่ภาคอุตสาหกรรมให้ทำการศึกษ วิจัยสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม ผู้นำของอุตสาหกรรมแต่ละด้านจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ด้านสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม (Canadian Council for Human Resources in the Environment Industry-CCHREI) ทำให้เกิดความร่วมมือของหุ้นส่วนระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายพนักงาน ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายอุตสาหกรรมในแต่ละสาขาอาชีพหรือเกิดคณะกรรมการการศึกษาวิจัยสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมในแต่ละสาขา (sector councils) ทำหน้าที่ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของงานและเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อแรงงานในสาขาอุตสาหกรรมของตน ในเรื่องอนาคตการทำงาน โครงสร้างงานหรือโครงสร้าง อาชีพ ระดับทักษะความพอเพียงของแรงงาน ความต้องการฝึกอบรมแรงงาน และนำสิ่งที่พบ จากการศึกษาวิจัยแล้วไปปฏิบัติ

2. การฝึกงาน/ปฏิบัติงาน (on-the-job training) ของนักเรียน นักศึกษาเป็น ความร่วมมือที่รัฐบาลที่กำกับดูแลสถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการให้นักเรียน นักศึกษาได้ออกฝึกงาน/ปฏิบัติงานในสถานประกอบการขณะกำลังศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยชุมชนหรือมหาวิทยาลัย ในระยะเวลาตามกำหนด เช่น โครงการเตรียมคนรุ่นใหม่ (new entrants) เข้าสู่อาชีพ หรือที่เรียกว่า โครงการฝึกภาคปฏิบัติหรือโครงการฝึกงานเยาวชน (sartorial youth internship) โครงการซอฟต์แวร์มนุษย์ของคณะกรรมการซอฟต์แวร์มนุษย์ (The Software Human Resources Council-SHRC) เป็นโครงการจัดประสบการณ์วิชาชีพแก่ผู้ที่ เรียนจบวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย แล้วได้เข้ารับการฝึกงาน/ปฏิบัติงาน (on-the-job training)เป็นเวลา 1 ปี

3. โครงการพัฒนารุ้งก้าลังคน ยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่าง ยั่งยืน เป็นความร่วมมือที่ทักับหน่วยงานทั้งภาครรัฐ และภาคเอกชน ในการพัฒนาทรัพยากร แรงงานของประเทศ ซึ่งจะมีรูปแบบ วิธีการต่างๆ กันไป ตามแต่ละโครงการ เช่น โครงการจ้าง งานผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ โครงการประกันการจ้างงาน โครงการบริการทรัพยากรมนุษย์แก่ ชาว แคนาดาการรองรับ การว่างงานอันเกิดจากภัยธรรมชาติ การว่างงานของเยาวชน ผู้ใหญ่ การ ฝึกอบรมใหม่ อาชีพใหม่ แก่ผู้ประสงค์จะเปลี่ยนอาชีพ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพ ซึ่งเป็น ข้อมูลทั้งประเทศ และข้อมูลของแต่ละจังหวัด/มณฑล ข้อมูลเกี่ยวกับ รายละเอียดของอาชีพ และ มาตรฐานอาชีพ (occupational descriptions and standards) ตลอดจน กระทั่งแนวคิดที่จะทำให้ ผู้ใหญ่ (อายุ 16ปี ขึ้นไป) ทุกคนต้องมีทักษะจำเป็นขั้นตอนในการที่จะ ทำงาน หรืออยู่ในโลกยุคใหม่ ได้อย่างมีความสุข (essential or enabling skills) ทักษะจำเป็นขั้นตา เหล่านี้จะประกอบด้วย การ อ่านหนังสือ/ตำรา (reading text) การค้นคว้าเอกสารหรือกรใช้ เอกสาร (use of documents) การ เขียน (writing) การคิดเลข (numeracy) การพูด (oral communication) ทักษะการคิด (thinking skills) การแก้ปัญหา ตัดสินใจการวางแผนประกอบ อาชีพการใช้ความจำการค้นหาข้อมูลสารสนเทศ ทักษะการทำงานร่วมกับคนอื่นทักษะการใช้ คอมพิวเตอร์ และทักษะการแสวงหาความรู้หรือเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง

3.3.2 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เยอรมนี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) มีประวัติการฝึกอบรมอาชีพใน สถานประกอบการตามจารีต (traditional) มาเป็นเวลานานหลายร้อยปีไม่มีกฎหมายบังคับ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2512 จึงออกกฎหมายเป็นครั้งแรก คือ กฎหมายฝึกอบรมอาชีพ (The Vocational Training Act of 1969) โดยกำหนดให้การฝึกอบรมจะต้องเน้นการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติ (learning by doing) ให้สถานประกอบการ (นายจ้าง) เป็นศูนย์กลางการฝึก ดังนั้น การ ออกกฎระเบียบ เกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพต้องให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาและกฎหมาย การจ้างงาน และ ยังระบุว่าการจัดการฝึกอาชีพต้องให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาและ กฎหมายการจ้างงาน และ ยังระบุว่าการจัดการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไม่เป็นการบังคับขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสถาน ประกอบการ นอกจากการออกกฎหมายฝึกอบรมอาชีพแล้ว รัฐบาล เยอรมนียังออกกฎหมาย ส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพ (vocational training act promotion) ในปี พ.ศ. 2524 เพื่อสนับสนุนการ วางแผนและการวิจัยในการฝึกอบรมอาชีพ แล้วกำหนดกฎเกณฑ์ และระเบียบ เกี่ยวกับการฝึกงาน ขึ้นใช้เองภายในรัฐ โดยกฎหมายได้กำหนดแนวทางในการฝึกอบรมอาชีพไว้ 3 ประเภท ในปัจจุบัน คือ 1) การฝึกอบรมเบื้องต้น (initial training) 2) การฝึกอบรมต่อเนื่อง (further training) และ 3) การฝึกอบรมอาชีพใหม่ (retraining)(Der Bundesminister, forBuilding, &Wissenschaft, อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2548)

1. การฝึกอบรมเบื้องต้น (initial training) ปัจจุบันในเยอรมนี มีการฝึกช่าง ฝึกหัดถึง 360 สาขาอาชีพ ซึ่งสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้มากกว่า 20,000 อาชีพ ซึ่งหมายความว่า ช่างฝึกหัดมีโอกาสเลือกอาชีพได้หลายหลาย และสามารถเปลี่ยนอาชีพได้ ที่ใช้ทักษะพื้นฐานเหมือนๆ กัน โดยปกติแล้วการเป็นช่างฝึกหัดจะใช้เวลา 2-3.5 ปี แต่ถ้าผู้เข้า รับการฝึกมีความชำนาญหรือมีความสามารถมากก็ลดเวลาฝึกลงได้ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสาขาอาชีพ และพื้นฐานการศึกษาของแต่ละคน เมื่อจบการฝึกอบรมอาชีพแล้ว ช่างฝึกหัดต้องไปสอบวัด สมรรถนะที่หอการค้าหัตถกรรมของแต่ละรัฐ ที่มีหอการค้าของแต่ละอาชีพ เช่น หอการค้าและ อุตสาหกรรม หอการค้าหัตถกรรม หอการค้าเกษตรกรรม เป็นผู้รับผิดชอบร่วมกันจัดการ ทดสอบ โดยหอการค้าจะแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากไตรภาคี ได้แก่ ตัวแทนฝ่าย สถานประกอบการ ฝ่ายลูกจ้าง และโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ที่สอบผ่านจะได้รับประกาศนียบัตร 2 ใบ คือ ประกาศนียบัตรวุฒิอาชีพ/ช่างฝีมือ (journeyman) ในสาขาที่ผ่านการฝึกจากหอการค้า และอุตสาหกรรม และวุฒิการศึกษาสามัญจากสถานศึกษา ประกาศนียบัตรทั้ง 2 ใบนี้ เป็น เอกสารสำคัญในการสมัครงาน ซึ่งสถานประกอบการใช้พิจารณาการรับเข้าทำงาน การฝึกอบรม เบื้องต้นนี้ ปัจจุบันได้ถูกพัฒนาเป็นการฝึกอบรมระบบทวิภาคี (dual system) ทั้งนี้ คณะกรรมการการอาชีวศึกษาทางรัฐบาลเยอรมนีได้กำหนดกฎระเบียบ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ได้แก่ การสมัครเข้าสู่ระบบทวิภาคี การเรียนทฤษฎีในสถานศึกษา การฝึกปฏิบัติในธุรกิจอุตสาหกรรม การทดสอบสมรรถนะ คุณสมบัติของผู้สอน การดูแลการฝึกทักษะและค่าใช้จ่ายต่างๆ ต้องมีการทำสัญญาระหว่างธุรกิจ อุตสาหกรรม-สถานประกอบการ (นายจ้าง) และผู้เข้ารับการฝึก (ช่างฝึกหัด) และส่งสัญญาไป ให้หอการค้าและอุตสาหกรรมประจำเมืองนั้น เพื่อลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายของเยอรมนีกำหนดให้การฝึกอบรมอาชีพอยู่ในความดูแล ของหอการค้า และการอุตสาหกรรมประจำเมืองนั้น (city chamber of commerce and industry) มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้ควบคุมการทำงานโดยให้ดำเนินงานเกี่ยวกับการรับ ลงทะเบียน นักเรียนที่ขอเข้ารับฝึกอบรมอาชีพ การติดตามดูแลสถานประกอบการในการจัดการ ฝึกอบรมอาชีพ ของนักเรียนตอนใบอนุญาตหากสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามข้อสัญญา หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายการฝึกอบรมอาชีพ ดูแลควบคุมครูฝึกในสถานประกอบการ เป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยปัญหา ระหว่างช่างฝึกหัดกับสถานประกอบการ จัดการทดสอบสมรรถนะช่างฝึกหัด เพื่อให้ได้วุฒิอาชีพ ออกประกาศนียบัตรช่างฝีมือให้แก่ผู้ที่ผ่านการทดสอบสมรรถนะ เสนอข้อมูลและรายงานสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพในสถานประกอบการต่อรัฐ และยังสามารถกำหนดผู้รับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคี ไว้ว่ารัฐบาลของแต่ละรัฐ จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเรียนวิชาสามัญ และภาคทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษา เช่น เงินเดือนของครูและบุคลากร และสมทบค่าใช้จ่ายบางส่วนให้แก่สถานประกอบการที่รับช่าง ฝึกหัด หอการค้าจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการทดสอบวัดสมรรถนะ ส่วนสถาน ประกอบการจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะปฏิบัติ ทั้งนี้สถาน ประกอบการ อาจได้กลับคืนมาบางส่วนในรูปของผลงาน หรือผลิตภัณฑ์ที่ช่างฝึกหัดได้จัดทำ ขึ้น การที่สถานประกอบการต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึก

ทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนมาก เป็นการเพิ่มภาระให้แก่สถานประกอบการซึ่งใน 1-2 ปีแรก สถานประกอบการไม่ได้ผลตอบแทนแต่จะได้ผลตอบแทนในปีที่ 2-3 ช่างฝึกหัดสามารถทำงานผลิตได้ทำให้บริษัทไม่ ต้องการรับภาระ 1-2 ปีแรก อีกต่อไป จึงมีการพัฒนารูปแบบใหม่คือ เรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเต็มเวลาก่อนแล้ว จงไปฝึกในสถานประกอบการในลักษณะ on-the-job training การจัดการอาชีวศึกษารูปแบบใหม่นี้ ทำให้สถานประกอบการเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง ซึ่งมีแนวโน้มว่า จะเป็นที่ยอมรับในอนาคต สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับต้น เป็นช่างฝีมือหลังจากที่ทำงานไป ได้ระยะหนึ่งสามารถเข้าศึกษาอบรมอาชีพในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้คือ ช่างฝีมือ (journeyman) และหัวหน้าช่าง (master/meister) ตามลำดับ

2. การฝึกอบรมต่อเนื่อง (further training) ตามกฎหมายฝึกอบรมอาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ และวิทยาศาสตร์ ของรัฐบาลกลางมีหน้าที่ในการกำหนดกฎระเบียบการอบรมอาชีพต่อเนื่องเพื่อให้เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศทั้งนี้ได้กำหนดให้หอการค้าดูแล จัดการอบรมอาชีพต่อเนื่องใน 2 ลักษณะ (Deutscher Industrie und Handelstag, อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) คือ การศึกษาอบรมเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ (advancement) เช่นเพื่อให้มีคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นใช้เวลาอบรมในชั้นเรียน 500-700 ชั่วโมง และผู้เข้ารับการอบรมต้องผ่านการทดสอบวัดความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์ในสาขาอาชีพที่ขอสอบจากหอการค้า ซึ่งคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ กำหนด เนื้อหาวัตถุประสงค์มาตรฐาน กระบวนการและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการสอบ การจัดสอบ ดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ (boards of examiners) ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก หอการค้า ผู้ที่สอบผ่านจะได้ประกาศนียบัตรเป็น Master/Meister (เฉพาะสาขาอาชีพ) การศึกษา อบรมเพื่อการปรับตัว (adaption) เช่น การศึกษา เพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะในอาชีพให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปได้ซึ่งการอบรมประเภทนี้เป็นการอบรมระยะสั้นๆ ผู้เข้ารับการอบรม ไม่ต้องผ่านการทดสอบจากหอการค้า

3. การฝึกอบรมอาชีพใหม่ (retraining) แรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและความสนใจ หรือพบว่า อาชีพที่กำลังทำอยู่ไม่ถนัด สามารถเข้ารับการอบรม เพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้เช่นกัน โดยไปขอรับข้อมูล และปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของหอการค้า ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัด ทดสอบแรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพด้วยเหตุผลใดก็ตาม เพื่อให้สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อ เปลี่ยนอาชีพได้ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, อ้างถึงใน Deutscher Industrie und Handelstag. 2001, p.18)

3.3.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพของประเทศสหรัฐอเมริกา (สวส์ดี อุดม โภชน, 2543) เป็นระบบการศึกษาที่มีพัฒนาการอาชีพต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาลถึงชั้นอุดมศึกษา เรียกว่า career development continuum ซึ่งแบ่งการศึกษาอาชีพไว้เป็น 4 ระดับหรือขั้น คือ

1. ขั้นรับรู้ รับทราบ (awareness) บรรจุไว้ในหลักสูตรระดับอนุบาลถึงชั้นปีที่ 3
2. ขั้นปฐมนิเทศอาชีพ (orientation) บรรจุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. ขั้นสำรวจอาชีพ (exploration) บรรจุไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 7-9 การศึกษาเรื่องอาชีพระดับนี้จะมีการฝึกปฏิบัติหรือฝึกทำงาน (hand-on experience) ในห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน แต่เป้าหมายสุดท้ายของการเรียนก็คือ ค้นหาความถนัดตามธรรมชาติของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมต่อไปในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า
4. ขั้นเตรียมอาชีพหรือขั้นทักษะเฉพาะ (preparation or specialization) หรือ เรียกว่า เตรียมเทคนิค (technical preparation-tech prep) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ถนัด และ สนใจทางเทคนิคศึกษาได้เข้าสู่เตรียมเทคนิคตั้งแต่ชั้นปีที่ 9 (มัธยมต้น) หรือชั้นปีที่ 10 (มัธยมปลาย) หรือชั้นปีที่ 11 เรียกว่า แผน 4+2 หรือ 3+2 หรือ 2+2 และเมื่อผู้เรียนจบชั้นปีที่ 12 แล้ว (จบเตรียมเทคนิคศึกษา) ก็ศึกษาต่อด้านเทคนิคศึกษาในวิทยาลัยชุมชนหรือวิทยาลัย เทคนิคอีก 2 ปี (2+)หรือเข้าสู่โปรแกรมฝึกหัดงาน (apprenticeship) อย่างน้อยอีก 2 ปี จะได้รับอนุสัญญา หรือประกาศนียบัตรฝึกหัดงาน 2ปี (2-Year Certificate)

การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในด้านการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในประเทศ สหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นได้อย่างดีเป็นเพราะ 1) ความร่วมมือที่เกิดจากจิตสำนึกโดยประชาชน อเมริกันถูกปลูกฝังเรื่อง ความเป็นพลเมือง (civic responsibility) มาตั้งแต่ยังเล็ก 2) เกิดจากระบบโครงสร้างขององค์กรต่างๆ ที่เชื่อมโยงประสานกัน แม้จะมีการกระจายอำนาจ ลงไปถึงประชาชนแต่ขั้นของระบบประสานกันได้อย่างดี 3) การเกิดประโยชน์ร่วมกันของ สถาบัน เช่น การเป็นหุ้นส่วนระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ การเกื้อกูลประโยชน์ กัน 4) การให้สิทธิประโยชน์บางอย่าง เช่น การยกเว้นภาษีอากร การให้ความดีความชอบ และ 5) ความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย การอาชีวศึกษา กฎหมายฝึกหัดงานและกฎหมายอื่นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนหรือสถานศึกษากับสถานประกอบการอาจเริ่มได้หลาย ระดับ ตั้งแต่ระดับคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น คณะกรรมการ การศึกษาระดับชาติ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรหรือคณะอนุกรรมการอื่นๆ ตามแต่ลักษณะ โรงเรียน หรือท้องถิ่นซึ่งมีความร่วมมือกันหลายด้าน เช่น ร่วมมือในด้านนโยบาย ร่วมมือใน ด้านการพัฒนาสถานศึกษาร่วมมือในด้านการบริการจัดการ ร่วมมือในด้านการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน ร่วมมือในด้านกรฝึกหัดงานฝึกงาน ร่วมมือในด้านการพัฒนาครู ร่วมในด้าน การเป็นหุ้นส่วนในห้องเรียน หรือร่วมมือในด้านการแก้ไขปัญหา การศึกษาเฉพาะเรื่อง ทั้งระยะ สั้นหรือระยะยาว หากความร่วมมือใดที่เกิดจากกฎหมายกำหนดก็ไม่ ต้องแสวงหาเทคนิควิธีการ เพราะเป็นความร่วมมือตามกฎหมาย เพอร์กินส์ มาตรา 134กำหนดให้ ผู้ปกครอง ชุมชน ครู อาจารย์ผู้แทนธุรกิจ อุตสาหกรรม แรงงาน ผู้แทนประชาชน ผู้สนใจทั่วไป มีส่วนร่วมพัฒนาโครงการอาชีวศึกษา ร่วมมือปฏิบัติ ร่วมมือวัดผลโครงการอาชีวศึกษานั้น ๆ ได้

การประเภทความร่วมมือ

1. ความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการศึกษาและธุรกิจ (partnership) โดยบริษัทจะ จัดโปรแกรมการฝึกปฏิบัติงานในเวลาหรือโปรแกรมการศึกษาในงานในโรงงานของบริษัทฯ หลังเลิกเรียนให้นักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อสนองวัตถุประสงค์และความต้องการของหลักสูตร การศึกษาอาชีพ โดยฝ่ายโรงเรียนให้รายละเอียดความต้องการของหลักสูตรในด้านความรู้ ด้าน ทักษะที่จำเป็นและด้านทัศนคติที่จะปลูกฝัง ฝ่ายบริษัทก็กำหนดแผนและแนวทางปฏิบัติที่จะให้ ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะประสบการณ์ตามที่โรงเรียนต้องการ ตลอดจนเตรียมการเพื่อให้ พนักงานบริษัทเข้ามามีส่วนร่วมทำหน้าที่เสริมงานด้านต่าง ๆ เช่น เป็นติวเตอร์ นายทะเบียนเตรียมคอมพิวเตอร์ เครื่องมืออุปกรณ์การฝึกงาน เป็นพี่เลี้ยง (coaching) ในช่วงการดำเนินงาน จริง เป็นต้น

2. ความร่วมมือในรูปแบบ internship ผู้เรียนฝึกหัดงาน หรือฝึกทำงาน เป็น เวลา 3-18 สัปดาห์ ในสถานประกอบการ

3. ความร่วมมือในรูปแบบ job shadowing ผู้เรียนเข้าสังเกตการณ์การทำงานในสถานประกอบการเพียงวันเดียวในรอบอาทิตย์และกระทำต่อเนื่องกันไประยะหนึ่งตามที่ตกลงกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

4. ความร่วมมือในรูปแบบ mentoring ที่ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือจากหัวหน้า (supervisor) หรือผู้ที่สถานประกอบการกำหนดให้เป็นผู้ช่วยเหลือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ขนบธรรมเนียมประเพณี การปฏิบัติตน ความ ปลอดภัยและอื่นๆ ในสถานประกอบการนั้นๆ

5. ความร่วมมือในรูปแบบ co-ops คือ โปรแกรมการฝึกงานบางเวลาระหว่างปีการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับในระหว่างเรียน หรือปีสุดท้ายของการเรียน ซึ่งสถานประกอบการ มักมีสัญญากำหนดเวลาให้ผู้เรียนได้ฝึกงานจริงในระยะหนึ่ง เช่น ตอนบ่ายของทุกวันหรือทุก 2 สัปดาห์เป็นเวลา 1 เดือนเต็ม แล้วกลับโรงเรียนเมื่อสิ้นสุดการฝึกตามสัญญา

3.3.4 ประเทศสหราชอาณาจักร

การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพของประเทศสหราชอาณาจักร (คิริพรรณ ชุมนม, 2543)มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างมากในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา หรือหลังจากที่มีกฎหมายปฏิรูปการศึกษาใน พ.ศ. 2531 มีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วยภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะจากสถานประกอบการ ในการให้ข้อเสนอแนะนโยบายแก่รัฐอย่างเป็นระบบ และได้รับความเชื่อถือเป็นอย่างมากซึ่งก่อนหน้านี้ การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ประสบวิกฤติการณ์ด้านการสนับสนุน จากรัฐและสถานประกอบการ ผู้สำเร็จการศึกษามี คุณสมบัติ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีปัญหาการว่างงานมากขณะที่ เศรษฐกิจของประเทศประสบปัญหา รัฐตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา โดยมีหลักการให้ความสำคัญกับสถานประกอบการ โดยมอบหมายความรับผิดชอบใน การศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพแก่นายจ้างและลูกจ้าง เพราะเห็นว่า กำลังแรงงาน คือ เครื่องมือ สำคัญ ในการนำไปสู่

ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการ ขยายการอาชีวศึกษา และ ฝึกอบรมวิชาชีพอย่างกว้างขวาง มีลักษณะยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนทั้งในระบบโรงเรียนและผู้ที่ทำงานแล้ว รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

1. การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพแก่เยาวชนที่มีอายุ 14 ปี ขึ้นไป ซึ่ง ใหญ่อยู่ใน ระดับมัธยมหรือระดับ 4 ก่อนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 2 ปี จะมีการส่งเสริมด้าน วิชาชีพอยู่ 3 รูปแบบ คือ

1.1 โครงการเทคนิคและอาชีวศึกษา (Technical and Vocational Education Initiative) โครงการนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้อง สัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมในโลกของการทำงาน พร้อมทั้งปรับปรุงทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ ภาษา มีหน่วยงาน/ องค์กรหลายแห่งที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมโครงการ ทั้งด้าน การศึกษาและการจ้าง งาน รวมทั้ง สำนักมาตรฐานการศึกษา ซึ่งทำให้นายจ้างตระหนักถึง ความสำคัญในการเลือก ผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับการฝึกฝน ด้านวิชาชีพเข้าทำงาน

1.2 การสร้างประสบการณ์ในการทำงาน (Work Experiences) นักเรียนทุกคนในปี สุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ จะได้รับการสนับสนุนให้ใช้เวลาช่วงหนึ่งในการสร้างประสบการณ์ ในการทำงานจริง โดยให้โอกาสในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับ พนักงานโดยทั่วไป โดยมีทางเลือกให้ นักเรียนจัดทำโครงการ หรือจัดทำชิ้นงานเพื่อเสริมสร้าง ความเข้าใจในวิชาที่เรียนตามหลักสูตร ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้โลกของการทำงาน ตระหนักถึง ความต้องการของนายจ้าง พัฒนาทักษะ บุคลิกภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้เวลาไม่ น้อยกว่า 1 สัปดาห์ตามที่รัฐกำหนด ใน สถานที่ทำงานหรือสถานประกอบการ

1.3. วิทยาลัยเทคโนโลยีเมือง (City Technology Colleges) รัฐบาลกลางได้เชิญชวน ให้โรงเรียนที่มีความพร้อมเข้าร่วม เพื่อพัฒนาเป็นวิทยาลัยเทคโนโลยี ซึ่งขึ้น ตรงต่อรัฐบาลกลาง การเรียนการสอนให้หลักสูตรกลางของประเทศ (national curriculum) เน้นด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีความเป็นอิสระจากสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น วิทยาลัยเหล่านี้ จะ ไม่เก็บค่าเล่าเรียนเพราะได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนซึ่งมีบทบาทใน การบริหารจัดการด้วย

1.4. การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับผู้มีอายุ 16 ปี ขึ้นไป หรือผู้ที่ จบ การศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาวิชาชีพ หรือการสร้างทักษะในการทำงาน โดยหลักสูตร เน้น ความต้องการของนายจ้างเป็นหลัก การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่น และได้รับการ ปรับปรุง พัฒนาอยู่ตลอด เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงนอกจากเน้นด้านการอาชีวศึกษาแล้ว ยังให้ ความสำคัญด้านวิชาการ และการพัฒนาบุคลากรทำงานอยู่แล้วเช่นกัน โดยมีทางเลือกถึง 3 ทาง ใน การสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ คือ 1) สายสามัญ (academic) 2) สายอาชีพ (general vocational education) 3) สอบเทียบประสบการณ์ (work related) ทางเลือกเหล่านี้ มี ความเชื่อมโยงกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนทางเลือกและเทียบโอนกันได้ทั้งนี้ทางเลือกที่ 1 และทางเลือกที่ 2 ดำเนินการโดยสถาบันการศึกษา ส่วนทางเลือกที่ 3 เป็น การให้โอกาสบุคคลที่มี

ทักษะความสามารถ อันเกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ได้ ทดสอบเพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ

1.5. การฝึกอบรมวิชาชีพโดยสถานประกอบการด้วยเหตุที่การศึกษาระบบ โรงเรียน อาจไม่สามารถพัฒนาคนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการได้ ความจำเป็นที่ สถานประกอบการต้องมาร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมจึงมีมากขึ้น จาก การศึกษาเมื่อปี 2540 พบว่า สถานประกอบการมากกว่า ร้อยละ 70 มีส่วนร่วมในการฝึกอบรม อาชีพโดยเฉพาะสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดใหญ่ (มีพนักงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป) สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ด้วยเหตุที่ ข้อจำกัดในด้าน ต่างๆ จำเป็นต้องพึ่งพาสถานศึกษาในการให้การฝึกอบรมแก่พนักงานของสถานประกอบการ โดย ได้รับเงินอุดหนุนจากสถานประกอบการของรัฐ และจากบุคคลมีการนำระบบคุณวุฒิวิชาชีพมาใช้ สร้างความเข้มแข็งในการฝึกอบรมของสถานประกอบการโดยจัดตั้งสภาสถานประกอบการและการ ฝึกอบรม การให้ความเป็นอิสระแก่วิทยาลัยที่รับผิดชอบด้าน อาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพ จัดตั้งสำนักหลักสูตร และคุณวุฒิ เพื่อประสานสัมพันธ์และ เชื่อมโยงหลักสูตรและคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งให้มืองค์การด้านการเงินให้การสนับสนุนกำกับ ดูแล และตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานโดยตรง มีการออกกฎหมายรองรับ และที่สำคัญในการ เปลี่ยนแปลงสำคัญทำครั้ง จะมีการแต่งตั้งคณะที่ ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐและเอกชน จัดทำข้อมูลเพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ส่วนบุคคล ที่ว่างงานอยู่ระหว่างหางานทำ รัฐได้จัด เงินอุดหนุนสถานประกอบการเพื่อสนับสนุนให้พนักงานเข้า ศึกษาและฝึกอบรมต่อเพื่อให้ได้ คุณวุฒิตามเกณฑ์ที่อุตสาหกรรมกำหนด โดยเน้นการฝึกอบรมและ ประเมินผลจากคุณภาพงานที่ ทำ ผู้รับการฝึกอบรมและปฏิบัติงานจริงเหล่านี้ เมื่อมีการทดสอบ ความสามารถจะได้คุณวุฒิด้าน วิชาชีพเช่นเดียวกับผู้อยู่ในระบบโรงเรียน เรียกว่า คุณวุฒิวิชาชีพ แห่งชาติ

4. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายของการบริหาร

คมสิน ศรีมานะศักดิ์ (2550: 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ การดำเนินงาน ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยมีทรัพยากรทางการบริหาร และเทคนิคต่างๆเป็นปัจจัยส่งเสริม สนับสนุน การกระทำกิจกรรมใดๆ ที่ต้องใช้หลายคนร่วมทำหาก จะให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการบริหารงานที่ดี

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550: 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง ความพยายามที่จะสั่ง แนะและผสมผสานความพยายามของมนุษย์ซึ่งมีจุดรวมที่มุ่งสู่ จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายบางอย่างการบริหารเป็นกิจกรรมสำหรับผู้บริหารองค์การซึ่งมีหน้าที่ สั่งการให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:6) ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารคือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างเหมาะสม

สมจิต ชันขวา (2554:7) ได้ให้ความหมายการบริหาร คือ การดำเนินการในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้กระบวนการบริหารและปัจจัยที่เหมาะสม

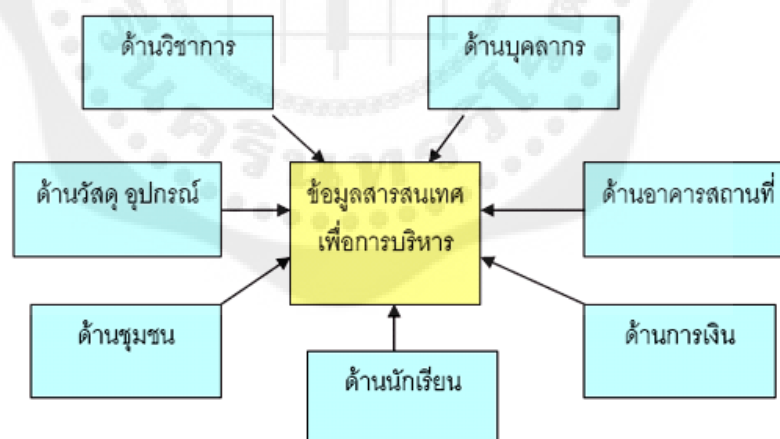
จากความหมายของการบริหารที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการบริหารคือ การดำเนินกิจกรรมร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยใช้กระบวนการ เทคนิค ระเบียบ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา

ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

พิสนธ์ หิรัญวงษ์ (2551:7) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคนในสังคมได้รับการศึกษาสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่มีอยู่

สุทัศน์ จอกสติดิษฐ์. (2550:25) ได้กล่าวถึงปัจจัยข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาไว้เป็นแผนภาพดังนี้

ภาพประกอบ 5

ที่มา: สุทัศน์ จอกสติดิษฐ์. (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูสายผู้สอนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

แสง จันทร์ชูย (2552:8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา คือกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลทั้งในระบบและนอกระบบได้ร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชนทั้งในระบบสถานศึกษาและนอกระบบสถานศึกษาให้เป็นสมาชิกที่ดีตามที่สังคมต้องการ

สมจิต ชันขวา (2554:7) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษา คือการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคนในสังคมได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาชีวิตสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่มีอยู่

จากความหมายของการบริหารการศึกษาที่กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา คือการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาชนในสังคมให้ได้รับการศึกษาตามสภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งในระบบและนอกระบบสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

4.3 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ธงชัย สันติวงษ์ (2550: 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของสถานศึกษา อันได้แก่การบริหารการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:4) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่าการบริหารสถานศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้งานต่างๆของสถานศึกษาดำเนินการไปโดยความเรียบร้อย
2. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานต่างๆของสถานศึกษา
4. เพื่อให้งานต่างๆของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย
5. เพื่อเป็นการสนองนโยบายของหน่วยงานรับผิดชอบระดับสูง
6. เพื่อเป็นการเตรียมการรับการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดใหม่ทางการศึกษา

จากที่ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา พอสรุปได้ว่าการบริหารงานสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษาโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบสถานศึกษาอันที่จะพัฒนาสมาชิกของสังคมไม่ว่าจะเป็นเด็กเยาวชน ตลอดจนประชาชนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะ ตลอดจนค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและเจตคติที่ดีงานตามสังคม ต้องการ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

4.4 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จำนง แรกพินิจ (2551: 11 - 13) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วนี้จะช่วยให้ประชาชนมีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาต่อไปด้วยตนเองการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการนี้จะมีอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุดเมื่อนำองค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้มาเปรียบเทียบกับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทำให้สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม และกระบวนการเรียนรู้แท้จริง คือกระบวนการเดียวกัน

อรรถพร สาระทัน (2552: 7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆหรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหารและในการให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่างๆเป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมดังกล่าวผู้ศึกษาได้สรุปความหมายว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่การคิดริเริ่มการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์และการให้การสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมหรือปฏิบัติการกิจต่างๆตลอดจนการแก้ไขปัญหาเพื่อให้กิจกรรมนั้นๆสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

4.5 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สมพงษ์ เกษมสิน (2551: 72) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงการที่บุคคลได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติทั้งในด้านแสดงความคิดเห็นและ การปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตใจให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการยอมปฏิบัติตามคำสั่ง

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2548: 327) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงรูปแบบความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกัน (Involvement) ของสมาชิกในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อการตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน

สัมพันธุ์ อุปลา (2551: 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวความคิดของนักบริหารงานที่มุ่งจูงใจให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบในองค์การที่ปฏิบัติงานอยู่ด้วยความเต็มใจ

ชินรัตน์ สมสืบ (2552: 25 - 26) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิ (Right) และเป็นเอกสิทธิ (Privilege) ในฐานะสิทธิจะต้องได้รับการเคารพและการให้เกียรติในฐานะเอกสิทธิจะต้องไม่ถูกบังคับ (Enforce) และครอบงำ (Manipulate)

ทั้งสองประการนี้ต้องเกิดจากบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดไม่มีใครจะเป็นหุ่นเชิดใกระบอบการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่มเป็นผลรวมของข้อผูกมัดจากคนแต่ละคนบนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าโครงการเป็นของพวกเรา เพื่อพวกเราที่แสดงออกมาในรูปพฤติกรรมร่วม เป็นการแสดงพฤติกรรมของผลประโยชน์ร่วมดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ ถูกสอนและถูกแนะนำแต่ก็ไม่ได้ทำเพื่อผลประโยชน์ของคนอื่นๆ

3. การมีส่วนร่วมคือส่วนสำคัญของกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบทการมีส่วนร่วมจะถูกดำเนินการใน 2 บริบท คือนักบริหารการพัฒนาจะต้องเรียนรู้ในสิ่งที่ประชาชนมุ่งหวัง (Aspiration) และต้องให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น (Articulation) ประการที่สองโครงการพัฒนาต้องให้ประชาชนรับรู้ ประชาชนต้องเข้าใจในโครงการรู้ถึงทรัพยากรที่จำเป็น และประเด็นต่างๆ ที่เกิดจากโครงการ

4. การมีส่วนร่วมคือ การชี้นำการพัฒนาชนบทการมีส่วนร่วมจำเป็นสำหรับความสำเร็จของการพัฒนาชนบทซึ่งต้องเป็นการมีส่วนร่วมจริงๆ ไม่ใช่เพียงหยาบๆ หรืออย่างตื้นๆ เป็นเรื่องของ การอาสาสมัคร เป็นผลของทางเลือกที่ประชาชนจะทำการสิ่งต่างๆ เพื่อพวกเขาเอง

รุ่ง แก้วแดง (2552: 277 - 278) กล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และ นักวิชาการในหนังสือปฏิวัติการศึกษาไทยว่า การจัดการศึกษาเป็นสิทธิและหน้าที่ของผู้ปกครองจึงต้องกระจายความรับผิดชอบไปให้ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้มีสมาคมผู้ปกครอง (Parent Teachers Association) หรือ PTA ในทุกสถานศึกษาเพื่อให้มีบทบาท ความร่วมมือด้านวิชาการกิจการนักเรียน สามารถแสดงความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครองและผ่านผู้แทน ที่อยู่ในคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นวิธีที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น

การเกิดแนวความคิดการมีส่วนร่วมเป็นการเกิดของประชาชนเอง เพื่อเป็นการปฏิบัติร่วมกันในการพัฒนาชนบทและสนองความต้องการของประชาชนโดยตรง ซึ่งเป็นการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นกระบวนการบริหารโดยมีความสำคัญมาก

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันทำงานทุกคนให้สิทธิและเคารพสิทธิซึ่งกันและกันอันจะทำให้เกิดความไว้วางใจและการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่จำเป็นต้องเน้นรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้สำเร็จ การศึกษาตามมาตรฐานอาชีวศึกษา สามารถสรุปประเด็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

เพ็ญแข จันทร์แจ่ม (2546: 59-62) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ความเห็นของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ที่มีต่อปัจจัยต่อการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรกรมอาชีวศึกษา จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของสถานศึกษาและสถานประกอบการที่มีต่อปัจจัยการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีช่างอุตสาหกรรมระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรกรมอาชีวศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการที่จัดการศึกษาระบบ ทวิภาคี กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คืออาจารย์นิเทศ อาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษา กับ ผู้ประสานงาน ครูฝึก ในสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 280 คน ผลการวิจัยด้านคุณสมบัติของอาจารย์สถานศึกษาและสถานประกอบการมีความคิดเห็นเรื่องคุณสมบัติของอาจารย์โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ อาจารย์ควรมีคุณวุฒิการศึกษาสายอาชีพช่างอุตสาหกรรมในระดับ ปริญญาตรี รู้จักเสริมสร้างควมมีคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียนมี ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพ ด้านคุณสมบัติ,ของนักเรียน สถานศึกษา และสถานประกอบการมีความคิดเห็น โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือนักเรียนควรมี เวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาและสถานประกอบการสามารถอุทิศเวลาให้กับการ เรียนได้ด้านหลักสูตรสถานศึกษาและสถานประกอบการมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก คือหลักสูตรควรมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเรียนได้ตามความ แตกต่างระหว่างบุคคลด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ ควรมีการดำเนินการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการประเมินผล สถานศึกษาและสถานประกอบการมีความ คิดเห็นโดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือสถานศึกษาและสถานประกอบการควรแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินผลร่วมกัน

สิริกาญจน์ ปรีชาหาญ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่าง อุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 การวิจัยครั้งนี้มี จุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคในสถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1ใน 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการก่อนการดำเนินการ การจัดสรรงบประมาณในการ ดำเนินงาน การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน สถานศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรในสถานศึกษาและบุคลากรในสถานประกอบการ เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ (checklist) และแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคในสถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมิน การเรียนและการฝึกอาชีพ ด้านการประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงาน ด้านการสัมมนาการดำเนินงานการฝึกอาชีพ และด้านการจัดระบบประมาณในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษากับสถานประกอบการ ต่อความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยภาพรวมและรายด้าน

3. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ เป็นรายชื่อ พบว่า

3.1 ด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงานพบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ด้านการจัดระบบประมาณในการดำเนินงาน การจัดเตรียมงบประมาณ ในการจัดประชุมสัมมนา ครูผู้สอน ครูฝึก อาจารย์นิเทศก์ทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

วิวรรณกร สวัสดิ์ (2552: 129-132) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาเพื่อผลิตแรงงานสาขาช่างอุตสาหกรรมที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาคุณลักษณะแรงงานอาชีวศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรมที่ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า คุณลักษณะของแรงงานตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรแบ่งออกเป็นเก้าลักษณะ

- 1) การมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
- 2) การมีความรู้ทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพ
- 3) สามารถบูรณาการความรู้และทักษะ
- 4) การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ
- 5) การมีปัญญา ใฝ่เรียนรู้และมีความคิดสร้างสรรค์
- 6) มีบุคลิกที่ดี มีคุณธรรม มีจริยธรรม
- 7) มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม
- 8) มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ
- 9) การดำรงไว้ซึ่งคุณค่าสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแรงงานอาชีวศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรม ที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า มีองค์ประกอบคุณลักษณะ ของแรงงานตามความคิดของสถานประกอบการ ได้แก่ 1) จริยธรรมการปฏิบัติงาน 2) เจตคติต่อ อาชีพ

3) บุคลิกภาพ 4) ความรู้พื้นฐาน 5) การพัฒนาตนเองและปฏิบัติตนตามกฎหมายของสังคม 6) ทักษะในการปฏิบัติงาน 7) ขั้นตอนการปฏิบัติงานภาคอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยเทคนิคสาขาช่างอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้

แรงงานที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า มีการกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษานั้นจะกำหนดขั้นตอนของเซอร์โตสามขั้นตอนได้แก่ 1) การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (environment analysis) จะเน้นวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง องค์ประกอบด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา องค์ประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบด้านครูอาจารย์และองค์ประกอบด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การกำหนดทิศทางองค์กร (establishing organization direction) เป็นการกำหนดภารกิจ (mission) และวัตถุประสงค์ (objective) ขององค์กร 3) การสร้างกลยุทธ์ (strategy formulation) โดยใช้เครื่องมือในการสร้างกลยุทธ์โดยการตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ (critical question analysis) และการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

วีรยุทธ สุกสมบุรณ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง สภาพจัดการอาชีวศึกษาตามแนวทางปรัชญาปฏิรูป ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการจัดการอาชีวศึกษาตามแนวทางปรัชญาปฏิรูป ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามประเภทของ สถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ (checklist) และแบบสอบถามแบบ มาตรฐาน ส่วนประกอบค่า 5 ระดับ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า (t-test) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีสภาพการจัดการอาชีวศึกษาตามแนวทางปรัชญาปฏิรูป โดยภาพรวมและทุกองค์ประกอบมี สภาพการจัดการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการอาชีวศึกษา ตามแนวทางปรัชญาปฏิรูป ของผู้บริหารสถานศึกษาต่างประเภทกันมีสภาพการจัดการอาชีวศึกษา ในภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิริ จันบำรุง (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจะเชิงเทราสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม และเปรียบเทียบบทบาทและหน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามประสบการณ์ ทำงาน วุฒิ การศึกษาการอบรมการบริหารหลักสูตรทวิภาคี และภาคตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 67 คน และครู 70 คน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทและ หน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษา

จะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการ วางแผน การจัด องค์การ การนำและควบคุม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการ เปรียบเทียบบทบาท และหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานความร่วมมือกับ สถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจังหวัดจะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา และการอบรม การบริหารหลักสูตรทวิภาคี โดยรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน การเปรียบเทียบบทบาทและหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานความ ร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจังหวัดจะเชิงเทรา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็น ของครู จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา และการอบรมการบริหาร หลักสูตรทวิภาคีโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

นิพนธ์ เชาวลิตรระกูล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการ สร้างความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์วัตถุประสงค์การ วิจัยเพื่อศึกษา รูปแบบของการดำเนินการ ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัย สารพัดช่าง เพชรบูรณ์ และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ กับ วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์และ เจ้าหน้าที่ประกอบการในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 250 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ รูปแบบการ ดำเนินความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์พบว่า มี ขอบข่าย การดำเนินงาน 8 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดนักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ ด้านการ จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี ด้านโครงการฝึกงานในสถานประกอบการ ด้านการ จัดตลาดนัด แรงงาน ด้านการฝึกอบรมวิชาชีพบุคลากรภายในวิทยาลัย ด้านการจัดสัมมนาความ ร่วมมือระหว่าง สถานประกอบการกับวิทยาลัย ด้านการศึกษาดูงานในสถานประกอบการและ ด้านการงานแผนและ การประเมินความร่วมมือ ซึ่งขอบข่ายงานทั้ง 8 ด้าน ดังกล่าว พบว่า วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์ มีการปฏิบัติมากที่สุดทุกด้าน แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับ วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์สรุปได้แนวทางที่สำคัญตามลำดับ ดังนี้ ด้านกระบวนการจัดนักเรียน เข้าฝึกงานในสถานประกอบการ ด้านการจัดการเรียนการสอน แบบทวิภาคี ด้านโครงการฝึกงานใน สถานประกอบการวิทยาลัย ด้านการจัดตลาดนัดแรงงาน ด้านการฝึกอบรมวิชาชีพบุคลากรภายใน ด้านการจัดสัมมนาความร่วมมือกับสถานประกอบการ มาร่วมเป็นกรรมการด้วย ด้านการศึกษาดู งานในสถานประกอบการ ตามลำดับ

เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการ บริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐพบว่า รูปแบบการบริหาร การเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐมีหลักการดังนี้1) หลักการทั่วไป ยึดหลักการจัดการศึกษาดังนี้1.1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน1.2) ให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา1.3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง2) หลักการ กำกับรูปแบบ มีดังนี้ 2.1) การบริหารการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ตามแผนที่จัดทำไว้2.2)การบริหารแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นการบริหารจัดการที่คนกลุ่มนโยบายและกลุ่มจัดทำแผนงาน/โครงการต้องร่วมมือกันอย่างดียิ่ง และปฏิบัติงานสอดคล้องประสานกัน2.3)รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง เป็นรูปแบบที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กร ประกอบด้วย มุมมอง 4 มุมมอง คือ มุมมองจากบนลงล่าง (Top- Down) มุมมองจากล่างขึ้นบน (Bottom -Up) มุมมองจากภายนอกสู่ภายใน (Outside-In) และมุมมองภายในสู่ภายนอก (Inside-Out)2.4)การบริหารสู่ความเป็นเลิศ เป็นกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยอาศัยคนและทรัพยากรต่างๆ ผ่านกระบวนการทางบริหาร จนมีผลงานที่มีคุณภาพสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่องค์กรอื่นๆ ได้2.5)กลยุทธ์การดำเนินงาน เป็นการวางแผนงานสู่การปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 2.6) ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสู่ความสำเร็จ เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การบริหารการเปลี่ยนแปลงประสบผลสำเร็จ ปัจจัยหลักได้แก่ สมรรถนะของผู้บริหาร รูปแบบการทำงานและบุคลากร

ประพันธ์ เดชสวรรค์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในการบริหารงาน โรงเรียนบ้านสถาน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนโรงเรียนบ้านสถาน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยาและเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนบ้านสถานอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งหมด 132 คนคัดเลือกโดยวิธีเจาะจงตัวแทนจากกลุ่มประชากรทั้ง 6 ประเภท คือ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำศาสนา ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและศิษย์เก่า ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและมีการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถาม ด้วยวิธีทางสถิติพรรณนาโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย การพรรณนาเชิงวิเคราะห์และเขียนสรุปเป็นแบบบรรยาย

ดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง อนาคตภาพอาชีวศึกษาไทยในศตวรรษหน้า (2554-2564) พบว่า นอกจากผลการศึกษาแนวโน้มอนาคตภาพอาชีวศึกษาไทยภายใน 10 ปีข้างหน้าทั้ง 8 ด้านควรมีแนวโน้มในการพัฒนาดังต่อไปนี้ 1)ด้านคุณลักษณะ ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ ทักษะชีวิต นิสัยอุตสาหกรรม และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรต้องสามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีความหลากหลายทั้งในและนอกระบบ ทวิภาคี เทียบโอนประสบการณ์ และระบบทางไกล วิธีการเรียนการสอนต้องยืดหยุ่นตามเทคโนโลยี ผู้เรียน สถานประกอบการ รวมไปถึงบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง 3)ด้านครูผู้สอนต้องรู้ศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีประสบการณ์วิชาชีพ เก่งปฏิบัติ รู้ลักษณะงานและอาชีพของสาขาวิชาชีพที่สอนอย่างแท้จริง สามารถผลิตตำราเอง 4)ด้านความร่วมมือต้องได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับสถานประกอบการ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นและระดับภาค 5)ด้านมาตรฐานต้องมีการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพที่จะเป็นบันได

ความก้าวหน้าในแต่ละสาขาให้มีความสอดคล้องกับทักษะฝีมือและค่าจ้างที่ได้รับ 6) ด้านการสนับสนุนของรัฐบาล ต้องให้ความสำคัญการอาชีวศึกษาจัดนโยบายที่ชัดเจน 7) ด้านค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษา สื่อมวลชน รัฐบาล สถานประกอบการต้องร่วมกันสร้างและผลักดันให้เกิดค่านิยมการเรียนอาชีวศึกษา 8) ด้านการบริหารจัดการต้องมีความเป็นอิสระและต้องมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในการผลิตระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เพื่อการปูพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพของแรงงานไทยไปสู่มาตรฐานสากลต่อไป

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มบุคคลหน่วยงาน/องค์กร ที่สมัครใจรวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำชุมชน สถาบันทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มศิษย์เก่าภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ตั้งแต่การวิเคราะห์บริบทเพื่อทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไปแล้วสรุปรวมจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานแต่ละด้าน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการทำงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน มีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการในโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง การดำเนินงานตามโครงการเสร็จสิ้นในหนึ่งปีการศึกษา ผลการประเมินโครงการพบว่า ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคลและบริหารทั่วไป และส่งผลกระทบนักเรียนตามขอบข่ายที่คาดหวังสูงกว่าปีที่ผ่านมา

ธีรรุช ชมใจ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี พบว่า รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ประกอบด้วยความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการระดมทรัพยากร ซึ่งแต่ละด้านมีความเป็นไปได้ ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีอยู่ในระดับมากเช่นด้านนโยบายและบทบาทและหน้าที่ ได้แก่การวางแผนการรับ

ผู้เรียน การจัดการศึกษา ตามความต้องการของสถานประกอบการและความสนใจของผู้เรียน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหา มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย รวมทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานของท้องถิ่น เป็นต้น

วรลักษณ์ จันทรพา (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาที่มีคณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน และ 15 คน มีองค์ประกอบอย่างละ 8 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่เหมือนกัน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)คุณลักษณะของกรรมการ สถานศึกษา 2)คุณลักษณะของผู้บริหาร 3)การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม 4)การดำเนินงานตาม บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา 5)คุณลักษณะของครู 6)การสนับสนุนจากหน่วยงานต้น สังกัด และองค์ประกอบที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1)การจัดการกระบวนการมีส่วนร่วม 2)สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกสถานศึกษา 3)ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4)ความพึงพอใจของ คณะกรรมการสถานศึกษา

เพิ่มศักดิ์ บัวรักษา (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบ เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือด้าน วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2)ศึกษา องค์ประกอบ ของเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนก ประเด็น และนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งมี โครงสร้างและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัด การศึกษา จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบ เจาะจง ผู้วิจัยสังเคราะห์เนื้อหาและกำหนดเป็น รูปแบบ เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้าน วิชาการของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 ด้าน ได้แก่ 1)คุณลักษณะ สำคัญของเครือข่ายความร่วมมือด้าน วิชาการ 2)ขอบข่ายและภารกิจด้านวิชาการของสถานศึกษา 3) ขั้นตอนการปฏิบัติงานของเครือข่ายความร่วมมือ ด้านวิชาการ 4) คุณลักษณะที่ดีของแกนนำ เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ 5)วิธีการพัฒนาสมาชิก ของเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ 2. องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือด้าน วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณลักษณะสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ ประกอบด้วย 1)การสร้างวิสัยทัศน์เครือข่ายความ ร่วมมือด้านวิชาการ 2)การมีส่วนร่วมของสมาชิก 3) การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 4)การติดตามและประเมินผล ด้านขอบข่ายและภารกิจ ด้าน วิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1)การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา 2)การพัฒนา กระบวนการ เรียนรู้ 3)การวัดผลประเมินผล 4)การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและการวิจัย 5)การสนับสนุน

พัฒนาแหล่ง เรียนรู้และวิทยาการ 6)การนิเทศการศึกษา 7)การพัฒนาระบบการประกันประสิทธิภาพ วิชาการ ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานของเครือข่ายความร่วมมือ ด้านวิชาการ ประกอบด้วย 1)การสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 2)การติดต่อประสานงาน 3)การวิเคราะห์ ปัญหา 4)การระบุ เป้าหมาย 5)การวางแผน จัดทำแผน 6)การดำเนินงานตามแผน 7)การประเมินผล และการรายงาน ด้านคุณลักษณะที่ดีของแกนนำ เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ ประกอบด้วย 1) มีความ กระตือรือร้น 2) มีความคิดสร้างสรรค์ 3) มีความรู้และความเป็นผู้นำทางวิชาการ 4)การมีมนุษย สัมพันธ์ที่ดี 5) ความเป็นประชาธิปไตย 6) มีความรับผิดชอบ 7) มีความมุ่งมั่นต่อการทำงานให้ สำเร็จด้านวิธีการพัฒนาสมาชิกของเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ ประกอบด้วย 1) สร้างความ ตระหนัก 2)การอภิปราย บรรยาย 3)ระดมความคิด 4)การศึกษาดูงาน 5) ประชุมปฏิบัติการ 6)การ ลงมือ ปฏิบัติงาน

สมศักดิ์ เอี่ยมดี (2556:บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการบริหาร เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษา องค์ประกอบของระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วม โดยการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คน 2) การสร้างและพัฒนาระบบ การบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วม โดยยก ร่างระบบฯ เชิงทฤษฎีและตรวจสอบโดยการสัมมนาอิง ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ความเหมาะสม และ ความถูกต้อง 3) การทดลองใช้ระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 1 แห่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ, รอง ผู้อำนวยการ และผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 18 คน 4) การประเมินผลการใช้ระบบการบริหาร เครือข่ายการมี ส่วนร่วม ในด้านความสำเร็จ ความพึงพอใจ และความต่อเนื่อง โดยใช้แบบสอบถาม กับผู้เกี่ยวข้อง รวม 18 คน สถิติ ที่ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบที่มีประสิทธิภาพของระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นเครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) องค์การของเครือข่าย 2) การจัดการเครือข่าย 3) การใช้ประโยชน์ จากเครือข่าย 4) การธำรงรักษาเครือข่าย 2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่าย โดย ผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องในระดับ มากที่สุด ยกเว้น องค์ประกอบที่ 3 การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายความ เป็นไปได้และองค์ประกอบที่ 4 การธำรงรักษาเครือข่าย ความเป็นไปได้ความถูกต้องในภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับ มาก 3. ผลการประเมินผลการใช้ระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ความสำเร็จในภาพรวมมีความสำเร็จในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบสามารถนำไป ปรับใช้ให้เหมาะสมกับเครือข่ายการจัดการศึกษาได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ความพึงพอใจภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด การพัฒนาระบบมีการจัดศูนย์ประสานงาน ติดต่อสื่อสาร และพัฒนาความรู้และทักษะระหว่างสมาชิกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความต่อเนื่องภาพรวมมีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบมีการกำหนดคู่มือการบริหารงานอย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ราตรี ศรีไพรวรรณ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา (2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหาร กลุ่มการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 440 คน จาก 119 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการนำองค์การ ส่วนสภาพอันพึงประสงค์ ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน (2) กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ กลยุทธ์ผูกใจผู้ปฏิบัติงาน กลยุทธ์ ปรับปรุงการบริหารผลการดำเนินงาน และกลยุทธ์ ปรับปรุงระบบและกระบวนการ

ธานีนท์ ศรีชมพู, และคณะ (2557: 3) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า 1. การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ 2. รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ 1.1) คณะกรรมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1.2) หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 7 หน้าที่ 2) ขอบข่ายงานการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 8 ภารกิจ 3) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำหรือการสั่งการ การลงมือปฏิบัติ การควบคุมตรวจสอบและประเมิน และการปรับปรุงและพัฒนา 4) สมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3 สมรรถนะ และ 5) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3. การประเมินรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

วีระชัย ไตรศักดิ์ (2557: 1) พบว่า 1. สภาพปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา 4 ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการ พบว่า การนิเทศการฝึกอาชีพของครูนิเทศไม่ทั่วถึง และการประสานงานการติดต่อสื่อสาร ขาดทกลง และแนวทางการปฏิบัติไม่ชัดเจน ด้านหลักสูตร พบว่า เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการและหลักเกณฑ์การวัดผลประเมินผลไม่มีความสอดคล้องกัน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การเรียนการสอนแต่ละรายวิชาไม่ครบตามจุดประสงค์ และด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2. แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดโครงการ 6 โครงการ 13 กิจกรรม ได้แก่ โครงการคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียนระบบทวิภาคี โครงการนิเทศการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ โครงการจัดแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพ โครงการพัฒนาการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โครงการพัฒนาบุคลากรครูในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการ และโครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบทวิภาคี ซึ่งผลการประเมินโครงการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

วชิพร แก้วหล้า (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 2) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 และ 3) ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ใช้ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยภาพรวม การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก) และ 2) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ควรสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถความถนัดเฉพาะทางที่ได้คัดสรรแล้ว ไปแสดงในระดับชาติ และนานาชาติ ปรับลดเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มความเข้มข้น โดยเทียบเคียงกับหลักสูตรสากล และปรับลดเวลาในการสอนของครูในห้องเรียน

ภัทรวรรณ นิลแก้วบวรวิชัย (2559: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทาง

วิชาการ ประกอบด้วย 1) กระบวนการสร้างเครือข่ายมี 6 ขั้นตอน คือ 1.1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 1.2) ขั้นประสานหน่วยงาน/ องค์กรเครือข่าย 1.3) ขั้นสร้างพันธมิตรร่วมกัน 1.4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 1.5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 1.6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 2) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมี 5 องค์ประกอบ คือ 2.1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย 2.2) เทคนิค วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 2.3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) 2.4) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย 2.5) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล 3) ขอบข่ายภารกิจงานด้านวิชาการมี 7 ภารกิจคือ 3.1) การพัฒนาหลักสูตร 3.2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3.3) การพัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา 3.4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 3.5) การพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม 3.6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา 3.7) การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา 4) ผลการทดลองใช้รูปแบบ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญเพิ่ม สอนภักดี (2559:บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดเทศบาล วิจัยดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางเครือข่าย ความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล โดยการศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน และการประชุมกลุ่ม จำนวน 3 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล โดยนำข้อมูลจาก ขั้นตอนที่ 1 มาয়กร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล และตรวจสอบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบ เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาล 247 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะบุคคลเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 3 แนวทางการจัดการศึกษาตลอด ชีวิต และองค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารของเครือข่ายความร่วมมือ โดยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดเทศบาล มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์ดี้และโซฟี (Hardy; & Sophie, 1995: 15) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ความไม่ต่อเนื่องในการจัดการอาชีวศึกษาแบบร่วมกันระหว่างรัฐบาลกับสถานศึกษาและสถานประกอบการผลการวิจัยพบว่า การทำงานร่วมกันเป็นวิธีหนึ่งที่จะสร้างความสัมพันธ์กันโดยสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์เพื่อให้ นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการได้ความรู้ และทักษะจาก สถานประกอบการเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ คนส่วนมาก ยังไม่เข้าใจการศึกษาระบบนี้ รวมถึงทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างรัฐบาล สถานศึกษา และสถานประกอบการ ปัจจัยที่ทำให้การทำงานไม่ประสบผลสำเร็จ อาจเป็นไปได้ว่าเมื่อมี การศึกษาระบบนี้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำงานของแต่ละหน่วยงาน จะต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบ การทำงานและแสวงหาผลประโยชน์ประสิทธิภาพที่จะได้รับการจากการฝึกงานเป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือควรให้บุคลากรในแต่ละหน่วยงานได้รับเทคนิคความรู้และมีประสบการณ์ในการ ทำงานเพื่อช่วยให้การศึกษาระบบนี้ประสบความสำเร็จ

เออร์เบ(Erbe, 1996)ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องการเพิ่มคุณค่าการยกระดับของผลที่ได้รับในการเข้าร่วมการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การพัฒนา อาชีพ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการเรียนรู้จากประสบการณ์แบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับความ ร่วมมือของภาครัฐและเอกชน ทำให้นักศึกษาได้รู้ถึงรายละเอียดที่เกี่ยวกับการทำงาน ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าศึกษาในระบบนี้ นอกจากจะได้รับประสบการณ์จากการฝึกงาน แล้ว ยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาวะสังคมได้นักศึกษากลุ่มปกติในสาขาเดียวกัน ที่ไม่ได้ฝึกงานในสถานประกอบการ มีผลลัพธ์ด้านความสำเร็จของการเข้าทำงานหรือประกอบ ธุรกิจมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ร่วมโครงการ จะได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการมากกว่านักศึกษากลุ่มปกติ

Graham; & Wright (1999) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ความหมายของความร่วมมือจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการศึกษาว่าจะนำความร่วมมือสู่การปฏิบัติได้อย่างไร รวมทั้งได้นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้ของความร่วมมือสร้างแบบวัดความร่วมมือผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความร่วมมือหมายถึง การทำงานร่วมกันและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การวางแผน การแบ่งปัน และการบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมส่วนตัวบ่งชี้ของความร่วมมือประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การแบ่งปัน (Sharing) และ 3) การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goal Achieving Activities)

บอสตรอม (Bostromอ้างถึงใน เฟลินดา กะลัมพากร, 2001: 57) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องการพัฒนาชุมชนโดยใช้โรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการ พบว่าการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนรู้และมีการพัฒนาในทางสร้างสรรค์ ชุมชนจะมีความรุ่งเรืองพัฒนา ครูในเขตชนบทต้องเป็น ผู้มีศักยภาพ มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการพัฒนาชนบท

ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวจักรสำคัญ ที่จะประสานความร่วมมือกับชุมชนในการดำรงชีวิตของสมาชิกในชุมชน

คราฟท์ (Craft อ้างถึงใน อุมัรสาหลัง, 2003: 90) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ทักษะคติของชุมชนต่อการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วม สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับทัศนคติของชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียนจะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น

เดลาเนย์ (Delaney, 2004: Abstracts) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งและพบว่าการใช้วิธีการสื่อสารสองทางจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในการใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน

หมิน หย่ง (Min Yang, 2015: Abstracts) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การประเมินความสามารถในการทำงานร่วมกันของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับองค์กรประเมินและวิเคราะห์ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมร่วมกันของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับองค์กรผ่านการสร้างระบบดัชนีการประเมินผลที่สำคัญและรูปแบบของโปรแกรมประยุกต์

มอนทีเซลและ คอร์ตซ์ (Montecel และ Cortez อ้างถึงใน อุดม ชูลวีรณ, 2016: 147-148) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง Montecel และ Cortez Montecel และ Cortez (2002) เสนอผลการวิจัยเรื่อง “Successful Bilingual Education Program: Development and the Dissemination of Criteria to Identity Promising and Exemplary Practices in Bilingual Education at the National Level” ผลการวิจัยพบว่าตัวบ่งชี้ระดับโรงเรียน (School-Level Indicators) และระดับห้องเรียน (Classroom-Level Indicators) ดังนี้ 1. ตัวบ่งชี้ระดับโรงเรียน (School-Level Indicators) มี 2 ประเด็น คือ 1) ความเป็นผู้นำของสถานศึกษา (At the school level: Leadership) ได้แก่ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) วิสัยทัศน์และเป้าหมาย (Vision and goals) สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา (School climate) ต้องมีความปลอดภัยและมีระเบียบ ซึ่งทุกฝ่ายต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน ในการรักษาบรรยากาศภายในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบให้แก่ผู้เรียนทุกคน การสร้างเครือข่าย (Linkages) โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาและการกำกับตรวจสอบสถานศึกษา (School organization and accountability) 2) การสนับสนุนทางการศึกษาระดับโรงเรียน (At the school level: Support) ได้แก่การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Professional development) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent involvement) ความรับผิดชอบของบุคลากร และการวัดผลและการประเมินผลผู้เรียน (Staff accountability and student assessment) การคัดเลือกบุคลากร และการยกย่อง (Staff selection and recognition) การมีส่วนร่วมของชุมชน (community involvement) 2. ตัวบ่งชี้ระดับห้องเรียน (Classroom-Level Indicators) มี 1 ประเด็น คือ การจัด การเรียนการสอนในห้องเรียน (At the classroom level: Programmatic and instructional practices) ได้แก่รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน (Program model) บรรยากาศในชั้นเรียน

(Classroom climate) หลักสูตรและการสอน (Curriculum and instruction) ความคาดหวังของครูผู้สอน (Teacher expectations) และการพัฒนาการด้านสำเนียงภาษา (Program articulation)

มองทีเซลและ คอร์ทเซซ(Montecel และ Cortez อ้างถึงใน อดัม ชูลวีร์รณ, 2016:148) ค้นพบจากการวิจัยว่า โรงเรียนจะต้องกำหนดและเผยแพร่วิสัยทัศน์และเป้าหมาย (Vision and goals) ต่อชุมชนอันเป็นแนวทางในการสร้างเสริมผลสัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน ซึ่งทั้งบุคลากร ผู้ปกครองและนักเรียนสามารถบอกถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายต่อสาธารณชนได้

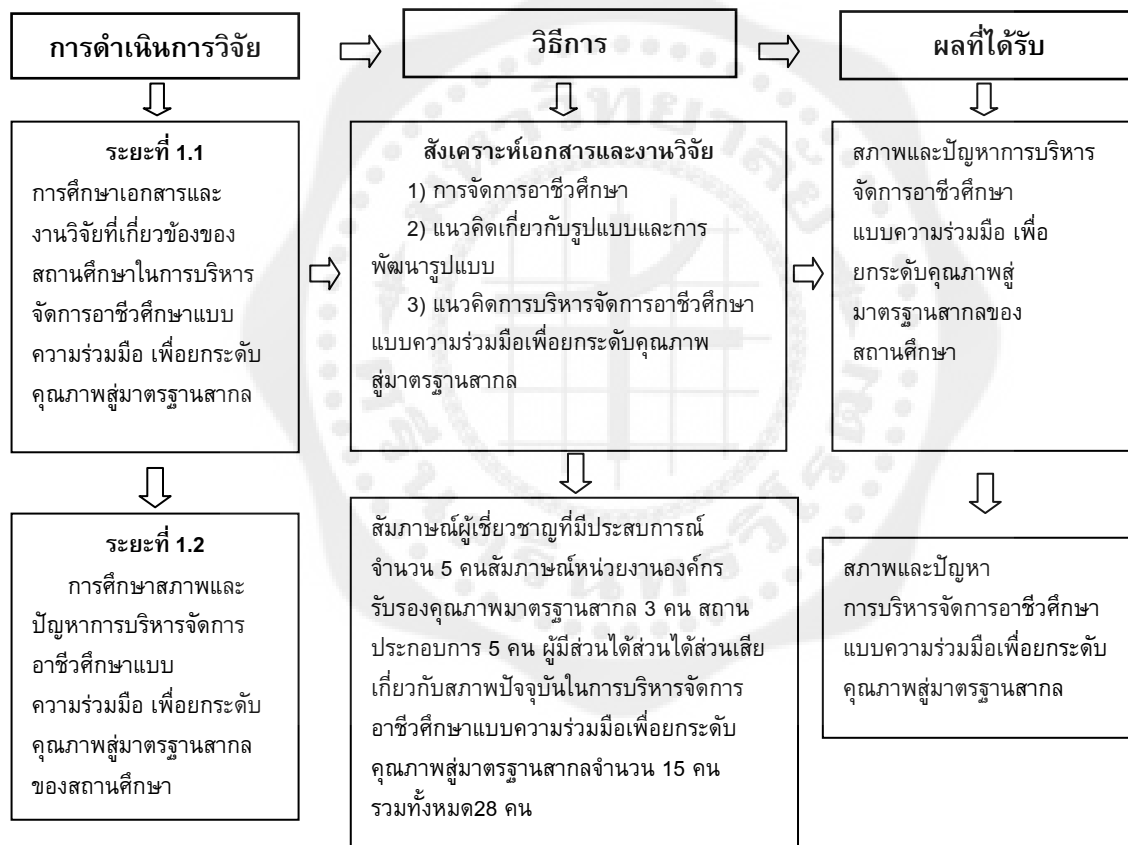
จากงานวิจัยที่ศึกษานี้สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษานั้น สถานศึกษา ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา บุคลากร สถานประกอบการ ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชนและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วล้วนมีความสำคัญในกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาเป็นอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านเทคโนโลยีและด้านธรรมชาติ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเห็นว่าสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงต้องการกำลังแรงงานของสถานประกอบการและสภาพเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม บทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่าย หน่วยงานภายนอกที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาในอนาคตจะมีเพิ่มมากขึ้น เพราะสถานประกอบการจะทราบว่าต้องการกำลังแรงงานที่มีลักษณะแบบใด เป็นอย่างไร เมื่อร่วมมือกับสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ผลิตกำลังแรงงาน จะทำให้การผลิตกำลังแรงงานได้คุณภาพตรงกับความต้องการ และความต้องการของสถานประกอบการจะได้รับการยืนยันมาตรฐานจากหน่วยงานสากล ดังนั้นถ้ามีหน่วยงานมาตรฐานสากลเข้าร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อผลิตกำลังแรงงานให้สถานประกอบการ ผลผลิตของสถานศึกษาจะได้รับการรับรองมาตรฐานสากลจะเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาให้ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการทั่วโลก ซึ่งจะช่วยให้แรงงานที่ผลิตได้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีงานทำ ช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ดังนั้นการปฏิรูปสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับเปลี่ยนทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นบริบททั่วไป จัดสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารและจัดการต้องมุ่งเน้นที่การจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมส่งเสริมจุดเด่นที่มีเพื่อจะได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพและได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล

บทที่ 3

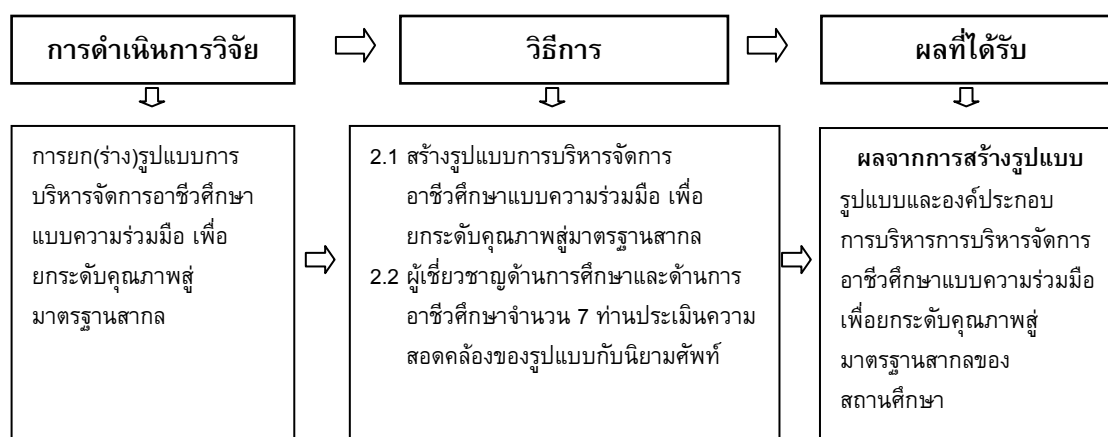
วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการพัฒนาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

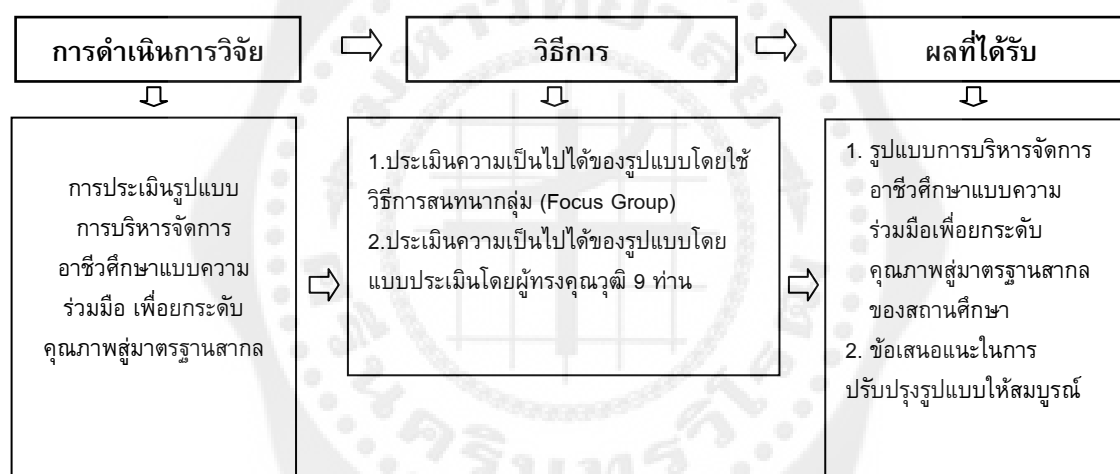
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลแสดงได้ดังนี้

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเป็นการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1) แหล่งข้อมูล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการบริหารงาน การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลดังนี้

- 1.1) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา
- 1.2) แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร
- 1.3) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
- 1.4) แนวคิดการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพ

สู่มาตรฐานสากลอาชีวศึกษา

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร โดยการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
- 2.2) สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทางการบริหารงานจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
- 2.3) นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเป็นไปได้และการใช้ภาษา
- 2.4) นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแล้วสร้างแบบบันทึก

การเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิด

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสารหรือเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยครอบคลุมทั้งแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลกฎหมาย กฎระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ทั้งแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล กฎหมาย กฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเด็นการศึกษา เป็น 4 ประเด็น ดังนี้ 1. การบริหารความร่วมมือ 2. การบริหารวิชาการ 3. การบริหารทรัพยากร 4.ด้านอื่น ๆ

ระยะที่ 1.2 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยศึกษาถึงสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ใน เป็น 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การบริหารความร่วมมือ 2) การบริหารวิชาการ 3) การบริหารทรัพยากร 4) ด้านอื่น ๆซึ่งผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการศึกษาไว้ ดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview)

โดยการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์

1.2) สร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

1.3) นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแนวทางในการการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการใช้ภาษา

1.4) นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงเสนอเพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 28 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

2.2) ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเพื่อนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2.3) ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมายตามแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างแนวทางในการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล

การพัฒนารูปแบบในระยะที่ 2 เป็นการนำข้อมูลที่ศึกษาจากระยะที่ 1 มากร่างรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล แล้วนำรูปแบบที่ได้ไปประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คนการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยดำเนินการดังนี้

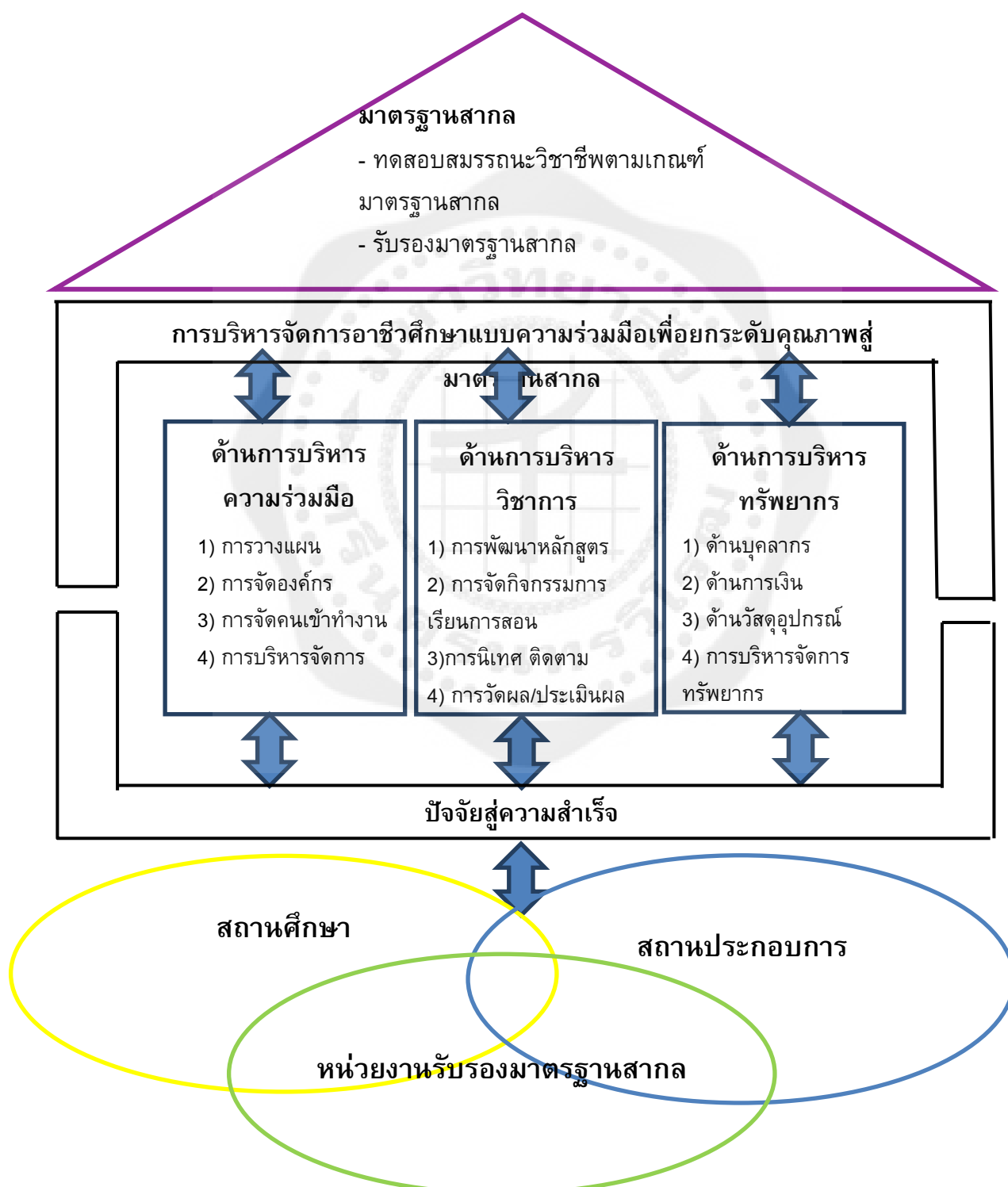
ระยะที่ 2.1.การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบดำเนินการดังนี้

2.1.1 นำข้อมูลสภาพและแนวทางของสถานศึกษาในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาร่างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ 1.การบริหารความร่วมมือ 2. การบริหารวิชาการ 3. การบริหารทรัพยากร 4.ด้านอื่น ๆ พบว่ามีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมทำให้ต้องประกอบในการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ 1) สถานศึกษา 2) สถานประกอบการ และ 3) หน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล โดยมีกระบวนการบริหารจัดการความร่วมมือ 5 ด้าน คือ 1) ด้านจัดการความร่วมมือ 2) ด้านจัดการวิชาการ 3) ด้านจัดการทรัพยากร 4) ด้านปัจจัยความสำเร็จ และ 5) ด้านมาตรฐานสากล

2.1.2. นำรูปแบบการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง และการใช้ภาษา

2.1.3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียดรูปแบบ ดังนี้

ภาพประกอบ 7 รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่ มาตรฐานสากล

จากภาพประกอบ 7 รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วยหน่วยงานและองค์ประกอบดังนี้

1. รูปแบบประกอบด้วย 3 หน่วยงาน

1.1 สถานประกอบการ

1.2 สถานศึกษา

1.3 หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล

2. กระบวนการบริหารจัดการความร่วมมือประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านดังนี้

2.1 ด้านบริหารความร่วมมือ

2.2 ด้านบริหารวิชาการ

2.3 ด้านบริหารทรัพยากร

2.4 ด้านปัจจัยความสำเร็จ

2.5 ด้านมาตรฐานสากล

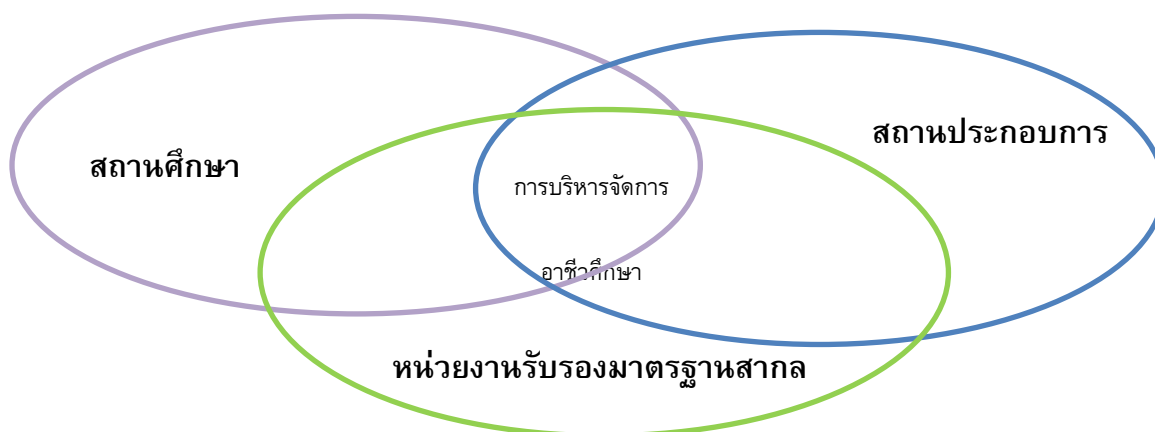
1. รูปแบบประกอบด้วย 3 หน่วยงานดังนี้

1.1 สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัย และส่วนราชการของสถาบันการ

อาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษาที่มีนโยบายการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.2 สถานประกอบการ หมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้านค้า ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ร่วมมือกับสถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ และมีความประสงค์ที่จะพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.3 หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล หมายถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสถานศึกษาของประเทศที่ได้รับการยอมรับในด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา และประสบความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาเป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ ในเช่น ประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนี ประเทศออสเตรเลีย ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

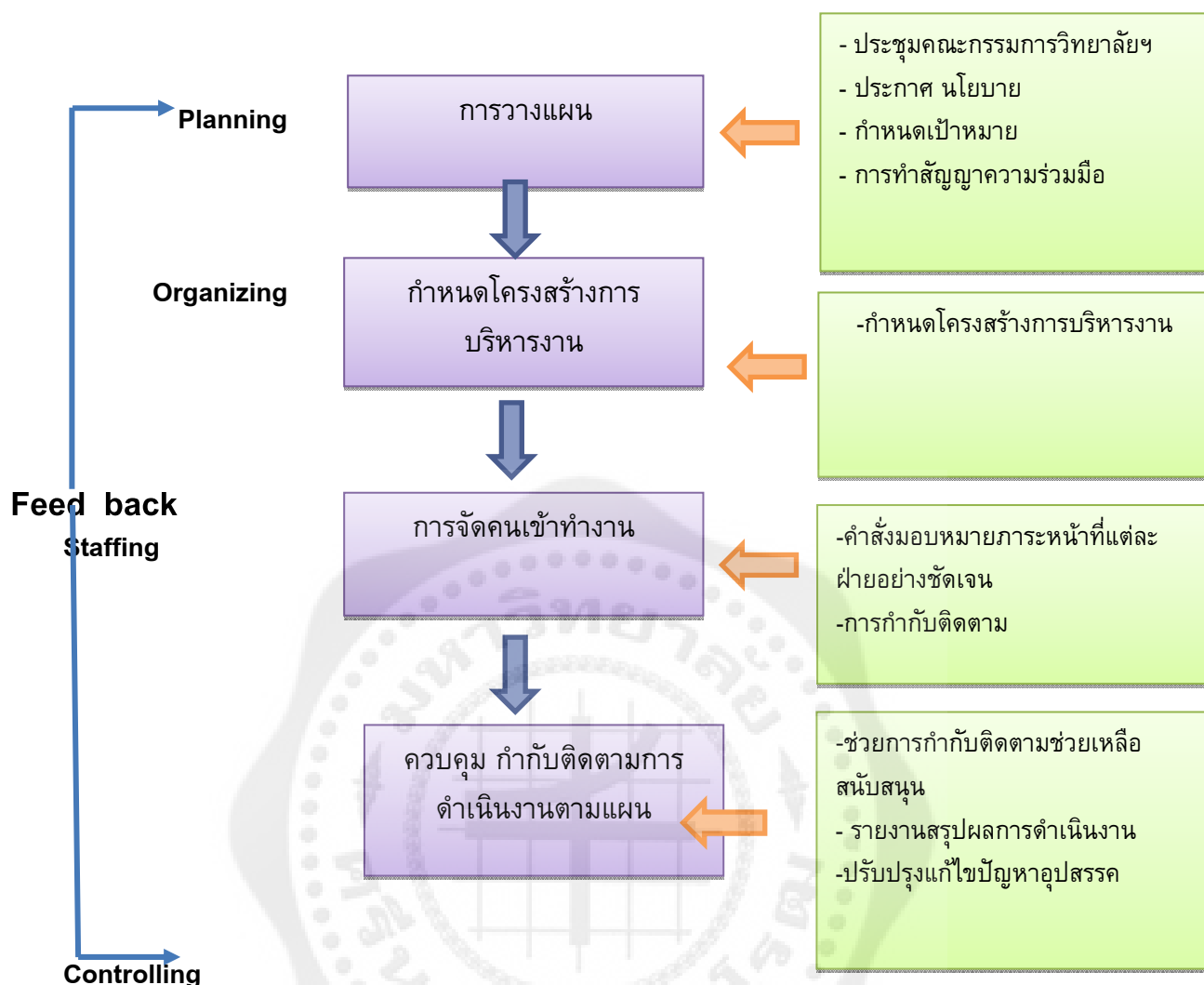

จากภาพประกอบ 8 แสดงความร่วมมือของ 3 หน่วยงาน

สถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล และ สถานประกอบการ มีความตกลงที่จะร่วมมือกันในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้ได้เท่ามาตรฐานสากล

2. กระบวนการบริหารจัดการความร่วมมืออาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล หมายถึงกระบวนการบริหารตามหลักทฤษฎี หลักการ แนวคิดต่างๆ ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารความร่วมมือการที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องมีการบริหารจัดการที่เกิดจากความต้องการร่วมกันดังนั้นในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการจะต้องมีการกำหนดการบริหารจัดการการทำงานร่วมกันของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลและสถานประกอบการ โดยมีการตกลงยินยอมร่วมมือร่วมใจกันจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพกำลังคนสู่มาตรฐานสากล โดยการทำสัญญาข้อตกลง กำหนดเป้าหมาย การวางแผนงานกระบวนการทำงาน กำหนดเงื่อนไข กำหนดเวลา ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย รวมถึงร่วมกันรับผิดชอบในการปฏิบัติและ/หรือร่วมกันรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของทั้ง 3 หน่วยงาน แบ่งออกเป็น 5 หน้าที่หลัก ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 การบริหารจัดการความร่วมมือของสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสากลโดยมีการบริหารความร่วมมือ ดังนี้

2.1.1 ด้านการวางแผน (planning) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายขององค์การสร้างกลยุทธ์เพื่อแนวทางในการดำเนินไปสู่เป้าหมายและกระจายจากกลยุทธ์ไปสู่แผนระดับปฏิบัติการโดยกลยุทธ์และแผนในแต่ละระดับและแต่ละส่วน งานต้องสอดคล้องประสานกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในส่วนงานของตนและเป้าหมายรวมขององค์การด้วยสถานศึกษา จึงต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการวิทยาลัย วางนโยบายการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล กำหนดเป้าหมาย เพื่อมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการทำสัญญาลงนามความร่วมมือโดยกำหนดวัตถุประสงค์/ข้อตกลง และต้องมีการกำหนดระยะเวลา กำหนดกิจกรรม กำหนดการช่วยเหลือสวัสดิการ ผลประโยชน์ที่จะได้รับของผู้เข้าร่วมโครงการอย่างชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดโครงสร้างในการบริหารงานต่อไป

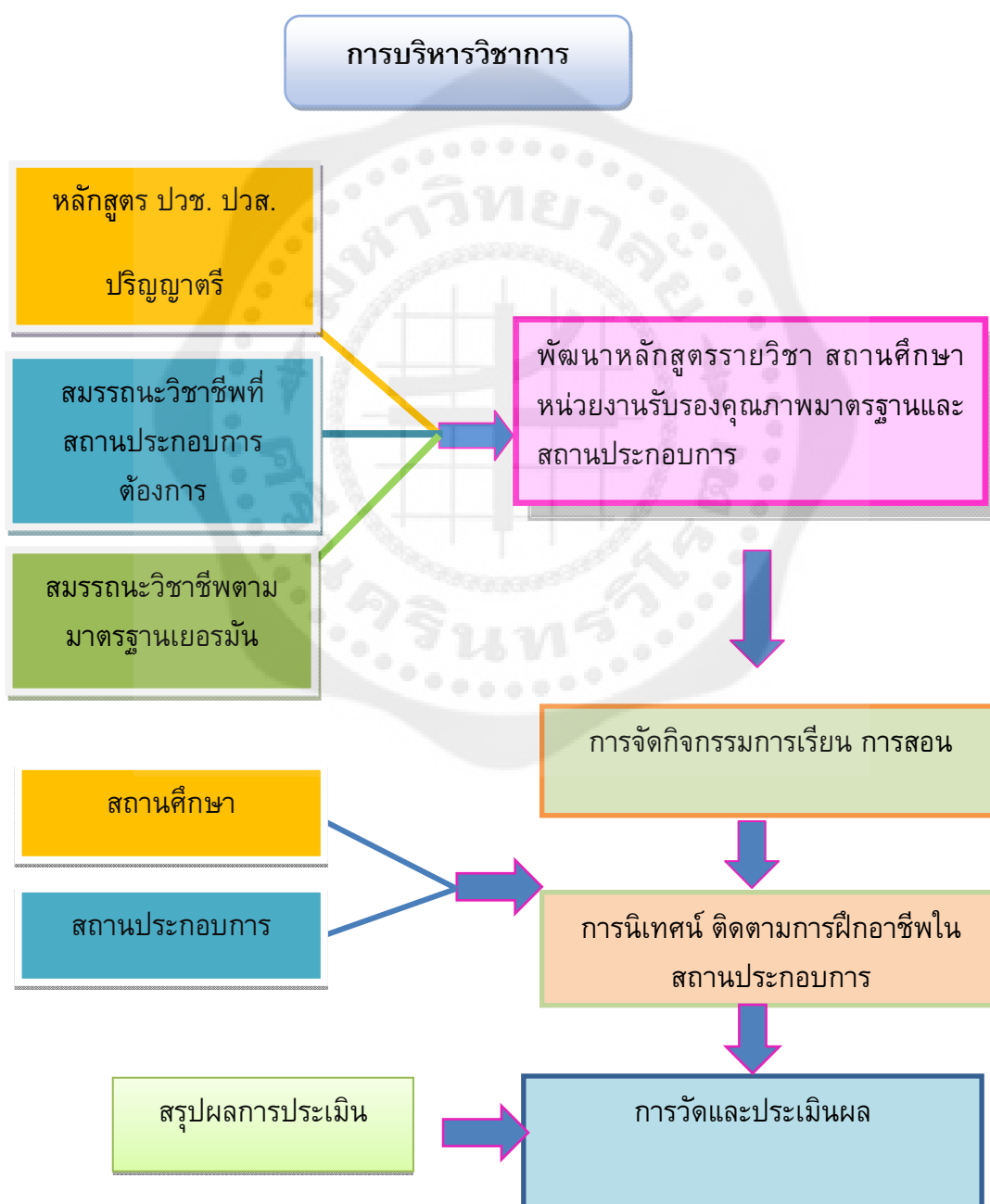
2.1.2 ด้านการจัดองค์การ (Organizing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาว่าการทำงานที่จะทำให้ได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ต้องมีงานอะไรบ้าง และงานแต่ละอย่างจะสามารถจัดแบ่งกลุ่มงานได้อย่างไร มีใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานนั้น และมีการรายงานบังคับบัญชาตามลำดับชั้นอย่างไร ใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจโดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารความร่วมมือและทำคำสั่งเพื่อกำหนดตัวบุคคลมอบหมายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบประชุมชี้แจงนโยบาย เป้าหมายให้ผู้รับผิดชอบงานทุกขั้นตอนทราบและนำไปปฏิบัติ จัดการประชุมร่วมกันสามฝ่าย สถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล และสถานประกอบการเพื่อกำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่ายและกำหนดขั้นตอนกระบวนการทำงานระยะเวลาของงาน เป้าหมายของงานและตัวแทนผู้ประสานงาน เพื่อให้บุคลากรที่รับผิดชอบสามารถดำเนินการตามนโยบายและกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

2.1.3 ด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการให้บุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งต้องใช้การประสานงานการติดต่อสื่อสารที่ดีการจูงใจในการทำงานผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำที่ความเป็นไปได้เพื่อลดความขัดแย้งในการทำงาน และลดความตึงเครียดในองค์กร สถานศึกษาจะต้องเลือกบุคลากรที่เหมาะสมในแต่ละภาระงาน และต้องจัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน

2.1.4 ด้านการควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวัดและ แก้ไขการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและ เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแผนการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เมื่อองค์กรมีเป้าหมาย และได้มีการวางแผนแล้วก็ทำการจัดโครงสร้างมอบหมายภาระหน้าที่และสร้างแรงจูงใจให้ทำงานและเพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งต่าง ๆ จะดำเนินไปตามที่ควรจะเป็นผู้บริหารก็ต้องมีการ ควบคุมติดตามผลการปฏิบัติการ และ เปรียบเทียบผลงานจริงกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ หากผลงานจริงเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายก็ต้องทำการปรับให้เป็นไปตามเป้าหมายซึ่งขบวนการติดตามประเมินผล เปรียบเทียบ และ แก้ไขนี้ก็คือขบวนการควบคุมดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานและการสรุปผลการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อผู้บังคับบัญชาทราบและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงในคราวต่อไป

2.2 ด้านการบริหารวิชาการ สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษา แต่ยังประกอบด้วยงานหลายอย่าง ซึ่งงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้น จะต้องมีการประชุม

เพื่อวางแผนการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การวางแผนการเรียนภาคทฤษฎีและการวางแผนการฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการ วางแผนการรับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในสถานประกอบการ จัดการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพและการฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศโดยกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย กำหนดขั้นตอนกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน รวมทั้งร่วมกันจัดฝึกอบรมทักษะอาชีพและภาษาให้ผู้เรียนเพิ่มมากกว่าห้องเรียนปกติ การนิเทศติดตามดูแลช่วยเหลือนักศึกษา รวมไปถึงการสรุปรายงานผลการเรียน ของนักศึกษาและผลภาพรวมของความร่วมมือให้ทั้ง 3 หน่วยงานทราบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จตามเป้าหมายแสดงได้ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 การบริหารวิชาการ

การบริหารจัดการด้านวิชาการ มีกระบวนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตร โดยยึดหลักสูตรแกนกลางของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาปรับเพิ่มในรายละเอียด หลักสูตรรายวิชาให้เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานสากล และต้องนำเอาความต้องการสมรรถนะวิชาชีพของสถานประกอบการ ต้องการมาร่วมพิจารณาเพิ่มเติมความรู้และทักษะเข้าไปในรายวิชาของหลักสูตรสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน กำหนดให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาสอน เพิ่มเติมตามที่กำหนด หากความรู้ หรือทักษะนั้นเป็นความรู้และทักษะใหม่ ๆ ไม่สามารถจัดเพิ่มใน รายวิชาใด ๆ ได้ อาจตกลงกันว่าสถานประกอบการหรือหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานจะเป็นผู้ จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้เรียนเพิ่มเติมได้ และต้องกำหนดวางแผนไว้ในแผนการเรียน เพื่อจะได้ นำไปจัดแผนการเรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ภาคทฤษฎีเชื่อมโยงไปสู่ภาคการปฏิบัติหรือการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ โดยมีการกำหนดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่สถานศึกษา สถาน ประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ประชุมร่วมมือกันในการวางแผนการ เรียนและการฝึกอาชีพ ตามหลักสูตรที่ได้พัฒนาโดยจะต้องจัดการเรียนภาคทฤษฎีให้เชื่อมโยง สอดคล้องกับภาคการฝึกปฏิบัติเพื่อนำทฤษฎีที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยต้องประชุม วางแผนให้ครบทุกภาคเรียน ตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากำหนด การร่วมกัน วางแผนการรับผู้เรียน เช่น จำนวนผู้เรียนที่สามารถรับได้แต่ละปีการศึกษา กำหนดการปฐมนิเทศ นักศึกษาใหม่ กำหนดการส่งตัวนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพการรับสมัครผู้เรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ ผู้เรียน อีกทั้งการสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถานศึกษาที่สังคมยอมรับ

2.2.3 การนิเทศติดตามผู้เรียน สถานศึกษา สถานประกอบการ และ หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการกำหนดผู้รับผิดชอบการติดต่อประสานงาน เพื่อ ติดตามนิเทศการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในสถานศึกษาและ การนิเทศติดตามการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะตาม เป้าหมายวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องอาศัยครูฝึกที่เป็นผู้มี ความชำนาญงาน คอยกำกับดูแล ให้ คำแนะนำ และบันทึกผลการฝึก อาชีพของนักศึกษา เพื่อสะท้อนทักษะการเรียนรู้และทักษะปฏิบัติที่ นักศึกษาแต่ละคน รวมไปถึงครูในสถานศึกษาที่จะต้องออกนิเทศติดตามและให้ความสำคัญในด้าน เอกสารการประเมินนักศึกษาที่ครูฝึกบันทึกเพื่อให้คำแนะนำนักศึกษาต่อไป

2.2.4 การวัดและประเมินผลผู้เรียน การที่สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ทั้งสามหน่วยงานมีส่วนร่วมให้ความเห็นหรือ เสนอแนะ เกี่ยวกับการวัด, ประเมินผลผู้เรียน มีส่วนร่วมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน, ส่วนร่วมประเมินผลและแสดงความคิดเห็นต่อผู้เรียน ตลอดถึงการรายงานข้อมูลด้านวิชาการ และ หลักสูตรข้อมูลการวัดประเมินผล ผู้เรียน

2.3 ด้านการบริหารทรัพยากร ในการบริหารงานจำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการโดยทั่วไปถือว่าทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมีอยู่ 4 ประการซึ่งรู้จักในนามของ 4M's ได้แก่

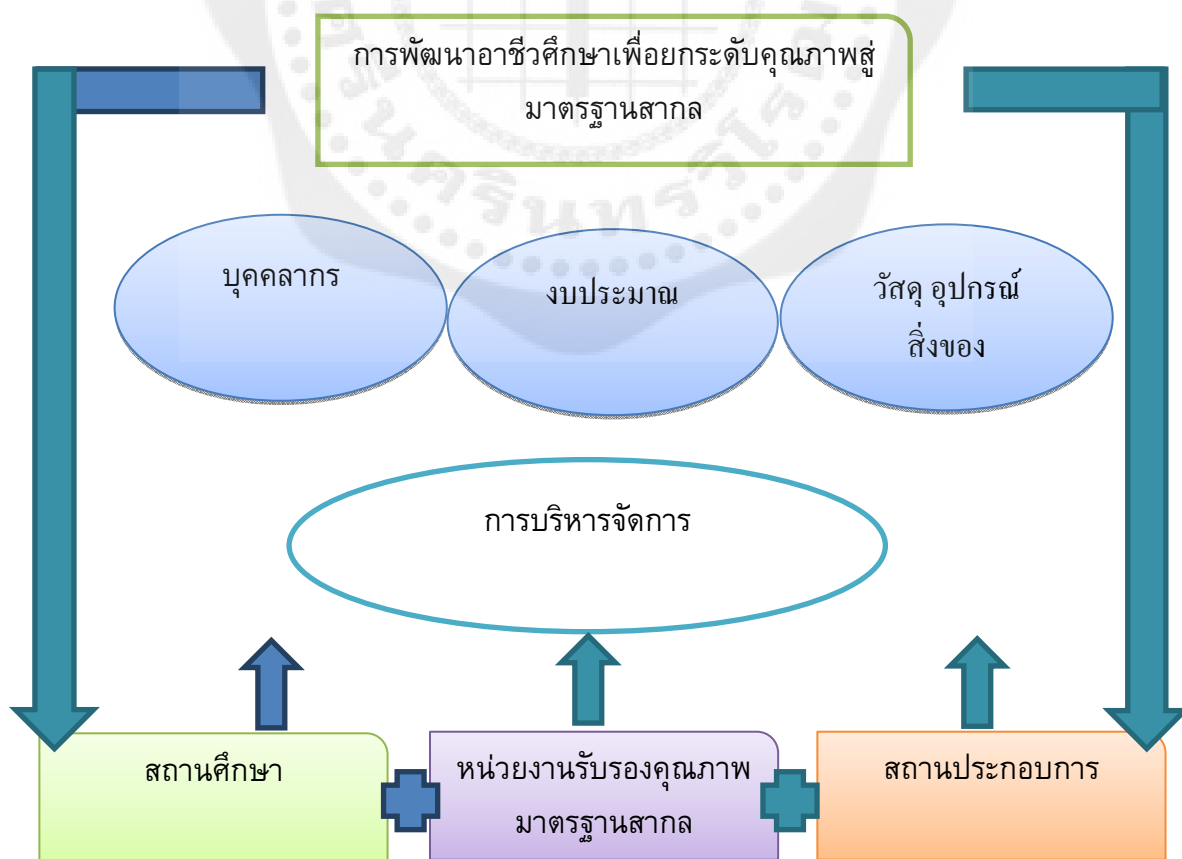
2.3.1. บุคลากรหรือคน (Man) เป็นผู้ที่ปฏิบัติภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.3.2. เงินหรืองบประมาณ (Money) เป็นงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

2.3.3. วัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งของ (Materials) หมายถึง วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้หรือสิ่งของที่นำมาใช้ผลิตและบริการรวมถึงอาคารสถานที่

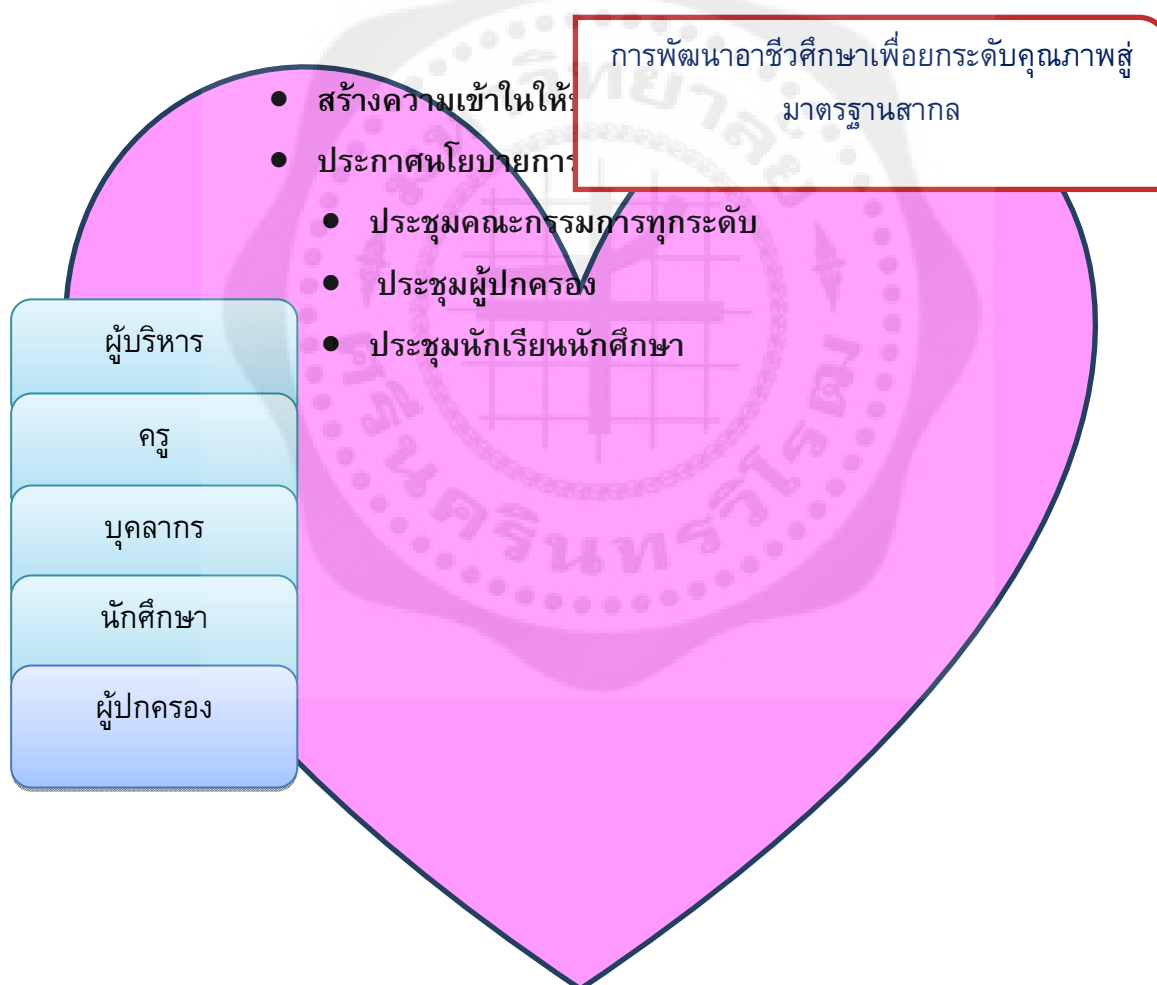
2.3.4. การจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ เช่น การบังคับบัญชา การกำหนดขอบข่ายงาน (Job Description) อำนาจหน้าที่ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การกำหนดเวลาที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เป็นต้น (ตุลา มหาพสุธาณนท์: หลักการจัดการ หลักการบริหาร)

ทรัพยากรทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลผู้วิจัยได้แบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านบุคลากร (Man) 2.งบประมาณ (Money) 3.วัสดุครุภัณฑ์สิ่งของ (Materials) 4.การบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน (Management) ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 การบริหารทรัพยากรร่วมกันของ 3 หน่วยงาน

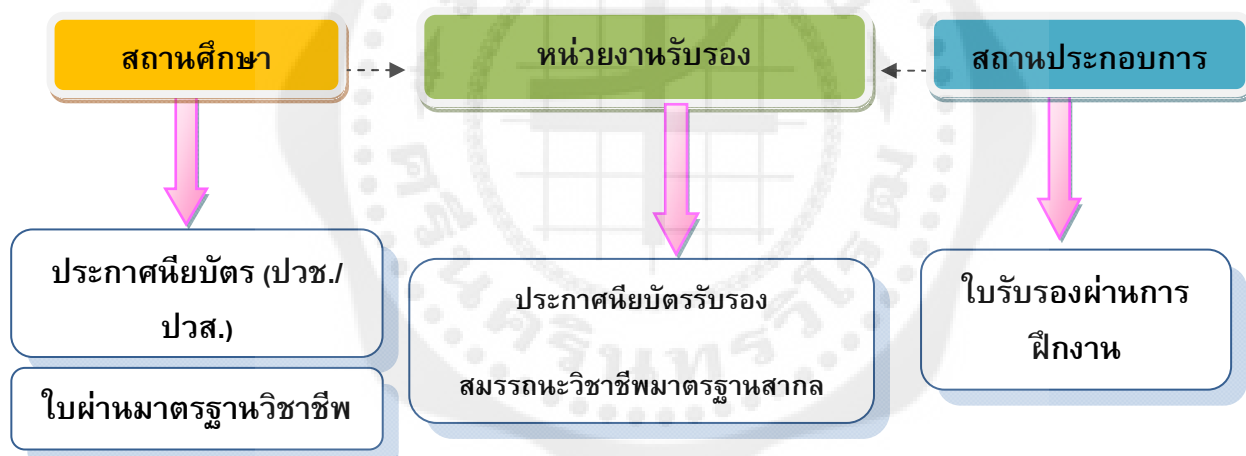
2.4 ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key Success Factor) ปัจจัยสู่ความสำเร็จเป็นเครื่องมืออันหนึ่งของผู้บริหารในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการและการดำเนินธุรกิจ ซึ่งนอกเหนือจากการเรียงลำดับความสำคัญแล้ว ยังเป็นเครื่องมือตรวจสอบความแข็งแกร่งขององค์กรในการบรรลุเป้าประสงค์ ดังนั้นปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ต้องทำให้มีหรือให้เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ หรือก็คือเป็นการให้หลักการ แนวทาง หรือวิธีการที่องค์กรจะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ได้ แต่ละองค์กรจะมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นหลักหมายที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล สถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน สถานประกอบการ ผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือของทุกฝ่าย ดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

2.5 ด้านมาตรฐานสากล (International standard)การพัฒนาหลักสูตรและ

จัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อให้ได้ ผู้เรียนที่มีคุณภาพคือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเทียบเคียงมาตรฐานสากล (International standard) และมีศักยภาพเทียบเท่ามาตรฐานวิชาชีพของต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลจากการที่ผู้เรียนได้เข้าศึกษาและรับการฝึกอาชีพตามแผนการเรียนที่หน่วยงานความร่วมมือ 3 หน่วยงานได้กำหนดผ่านกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ จนสำเร็จการศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล จึงจัดทดสอบสมรรถนะผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานสากล โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของประเทศไทยที่กำหนดไว้ในความร่วมมือเกณฑ์มาตรฐานนั้นจะถูกกำหนดไว้โดยทั้งสามหน่วยงานและได้แจ้งให้ผู้เรียนทราบเมื่อได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการและมีการปฐมนิเทศ เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนที่จะมีการทดสอบ และเมื่อผู้เรียนสอบผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลจะรับรองคุณภาพผู้เรียนโดยออกประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ โดยประกาศนียบัตรวิชาชีพนี้สามารถนำไปใช้สมัครงานเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการทั่วโลกดังภาพประกอบ 13

ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์การประเมินจะได้รับ

1. วุฒิการศึกษาตามระดับที่เข้าศึกษาและใบผ่านมาตรฐานวิชาชีพ โดยสถานศึกษา
2. ใบรับรองการผ่านการฝึกงาน โดยสถานประกอบการ
3. ประกาศนียบัตรสมรรถนะวิชาชีพมาตรฐานสากล โดยหน่วยงานรับรองสมรรถนะวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการทั่วโลก

ภาพประกอบ 13 การได้รับประกาศนียบัตรของผู้สำเร็จการศึกษา

ระยะที่ 2.2 การประเมินค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามศัพท์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดยสร้างเครื่องมือแบบประเมินความคิดเห็นค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบจำนวน 7 คน ได้แก่ นักวิชาการด้านการศึกษานักวิจัย นักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.1) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 1.2) แบบประเมินความคิดเห็น (IOC) ความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติการและแบบประเมินความความเป็นไปได้

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์ เพื่อสร้างแบบประเมินความคิดเห็น (IOC) ความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติการ
- 2) ผู้วิจัยนำแบบประเมินความคิดเห็น (IOC) ความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติการเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการใช้ภาษา
- 3) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความคิดเห็น (IOC) ความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติการเพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยมีรายละเอียดของแบบประเมินดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย

- 2.1) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 2.2) แบบประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติการแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อความสอดคล้องของ (ร่าง) รูปแบบ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเป็นแบบแสดงความคิดเห็น 3 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:103)

- +1 หมายถึง แน่ใจว่ารูปแบบแต่ละข้อตรงกับนิยามปฏิบัติที่กำหนดไว้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารูปแบบแต่ละข้อตรงกับนิยามปฏิบัติที่กำหนดไว้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่ารูปแบบแต่ละข้อไม่ตรงกับนิยามปฏิบัติที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความความเป็นไปได้ของ (ร่าง) รูปแบบกับการนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เป็นแบบปลายเปิด

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพร้อมกับแบบประเมินความคิดเห็น (IOC) ความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติการ เพื่อขอเก็บข้อมูล

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และเป็นผู้นำเสนอแบบประเมินความคิดเห็น (IOC) ความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติการ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์ในการประเมิน ค่า IOC กำหนดค่าที่ 0.5 ขึ้นไป

ระยะที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับ

คุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการประเมินความเป็นไปได้โดยแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการความความเป็นไปได้ของเครื่องมือ ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา 2 ท่าน ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2 ท่าน หน่วยงานรับรองคุณภาพ 1 ท่าน และ ผู้บริหารจากสถานประกอบการ 2 ท่าน รวม 9 ท่าน

การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
ประกอบด้วย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

1.2) แบบบันทึกการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.3) แบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

2.) การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

2.1) วิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบของ รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2) กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความความเป็นไปได้และการใช้ภาษา

2.3) นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขประเด็นในการสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการสนทนากลุ่มต่อไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

3.2) ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบประเมิน รูปแบบ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

3.3) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มถึงผู้ทรงคุณวุฒิทางการไปรษณีย์ โดยแนบ 1) โครง(ร่าง)วิทยานิพนธ์ฉบับย่อ 2) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและ 3) ประเด็นการสนทนากลุ่ม 4) แบบประเมินความความเป็นไปได้

3.4) ผู้วิจัยประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแจ้งและยืนยันการเข้าร่วมสนทนากลุ่มทางโทรศัพท์เพื่อยืนยันอีกครั้งหนึ่ง

3.5) ดำเนินการสนทนากลุ่ม(Focus Group)

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการพิจารณาค้นหาคำ (Consensus) จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยใช้แบบประเมิน

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1.1) รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.2) แบบประเมินความความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์ เพื่อสร้างแบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

2.2) ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการใช้ภาษา

2.3) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยมีรายละเอียดของแบบประเมินดังนี้
แบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล เป็นแบบแสดงความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103)

5 หมายถึง รูปแบบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มาก

3 หมายถึง รูปแบบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้น้อย

1 หมายถึง รูปแบบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ที่น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบกับการนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ สู่มาตรฐานสากล เป็นแบบปลายเปิด

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

3.2) ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบประเมิน รูปแบบ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

3.3) ดำเนินการประเมิน

3.4) รวบรวมแบบประเมิน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ในองค์ประกอบ 5 ด้าน คือด้านที่ 1 ด้านบริหารความร่วมมือ ด้านที่ 2 ด้านบริหารวิชาการ ด้านที่ 3 ด้านบริหารทรัพยากร 4 ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ 5 ด้านมาตรฐานสากลโดยกำหนด เกณฑ์ค่าความเป็นไปได้เป็น 5 ระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดยพิจารณาจากประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.500 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1.00

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการพัฒนาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ตามวิธีการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ระยะที่ 3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล จากการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษา แบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 6 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นและหรือเคยเป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่กำกับดูแลนโยบายการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการรับรองสมรรถนะฝีมือผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่เป็นตัวแทนในสถานประกอบการ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนารูปแบบ โดยตรงคือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มครูนิเทศก์การฝึกอาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน และ กลุ่มที่ 6 คือตัวแทนนักศึกษาที่ร่วมโครงการความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน ใน 4 ประเด็น คือ 1. ประเด็นด้านการบริหารความร่วมมือ 2. ด้านการบริหารวิชาการ 3. ด้านการบริหารทรัพยากรและ 4. ด้านอื่นๆ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการบริหาร

จัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่ มาตรฐานสากล จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำเนื้อหา มาจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษาและนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์พบว่า สภาพ และปัญหาในการบริหารความร่วมมือ การยกระดับสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลมีดังนี้

1. ด้านการบริหารความร่วมมือ พบว่า มีการวางแผนกำหนด (planning), การจัดองค์การ (Organization), การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) และการควบคุม (Controlling) นโยบาย การวางแผนงานโครงการ การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล

1.2. ด้านการบริหารจัดการวิชาการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ การนิเทศติดตามผู้เรียน การวัด และประเมินผลผู้เรียน ขาดการประชุมพัฒนาหลักสูตรร่วมกันเพื่อวางแผนการเรียนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยกำหนดรายวิชาตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นรายวิชาฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

1.3 ด้านการบริหารทรัพยากร สถานศึกษาส่วนใหญ่การบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา บางแห่งมีการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสู่อาชีวศึกษา ระดับสากล และดำเนินการตามนโยบายที่ได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.4 ด้านอื่น ๆ พบว่าครูและผู้บริหารมีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความร่วมมือต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ไปตามความรู้ ความสามารถของแต่ละสถานศึกษา

2. ปัญหา ในการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อการยกระดับสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล จากการจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ครู และผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับโครงการความร่วมมือ สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารความร่วมมือ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการทำสัญญาข้อตกลงกับสถานประกอบการในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ แต่ส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนผู้เรียน หรือ แลกเปลี่ยนครู จุดประสงค์เพื่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมและภาษาและไม่มีแผนความร่วมมือกับหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลอย่างชัดเจน

2.2 ด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้มีการร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตร ทำให้ผู้เรียนขาดความรู้ภาคทฤษฎีเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ภาคการปฏิบัติหรือการฝึกอาชีพในสถานประกอบการและแผนการฝึกอาชีพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถานศึกษาขาดการวางแผนร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น จำนวนผู้เรียนที่สถานประกอบการสามารถรับได้แต่ละปี การศึกษา กำหนดการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ กำหนดการส่งตัวนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ การรับสมัครนักศึกษาใหม่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษา อีกทั้งการสนับสนุนความเป็นเลิศทาง

วิชาการ ซึ่งอาจจะส่งผลดีต่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมของชาติต่อไปในอนาคตครูฝึกไม่ได้บันทึกผลการฝึกของผู้เรียนทำให้ไม่สะท้อนทักษะการเรียนรู้และทักษะปฏิบัติที่ ผู้เรียนควรได้รับรู้เนื่องจากขาดการให้ความสำคัญในด้านเอกสารเรื่องการให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในการประเมินผู้เรียน ซึ่งสถานประกอบการบางแห่งอาจมอบให้ผู้เรียนทำงานตามหน้างานไปวัน ๆ หนึ่งโดยไม่มีแผนการฝึกงาน รวมไปถึงผู้รับผิดชอบของสถานศึกษาขาดการสรุปผลการดำเนินงานรายงานผู้บังคับบัญชา ทำให้สถานศึกษาไม่ได้วางแผนแก้ไขปัญหา

2.3 ด้านการบริหารทรัพยากรสถานประกอบการบางแห่งมีการพิจารณาสวัสดิการค่าตอบแทนครูฝึกในสถานประกอบการ, มีการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการการพิจารณาทุนการฝึกอบรมให้ครูในสถานศึกษา มีการพิจารณาทุนการศึกษาให้นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการแต่บางแห่งอาจไม่มีสวัสดิการใดๆ และมอบให้หัวหน้างานทำหน้าที่ครูฝึกซึ่งทำให้การฝึกอาชีพในแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ด้านบุคลากร สถานประกอบการที่รับฝึกอาชีพ อาจมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านแต่ขาดประสบการณ์การสอนมาเป็นครูฝึกอาชีพ ครูในสถานศึกษาไม่สามารถไปฝึกทักษะ หรือเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในสถานประกอบการ

2.4 ด้านอื่นๆ ปัญหาที่สำคัญของการดำเนินงานความร่วมมือ คือ นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษามักมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านมาตรฐานสากลสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดระบบการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลที่ชัดเจน และปัจจัยสำคัญของการดำเนินงานสถานศึกษาขาดการสร้างแรงจูงใจและการสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลการสัมภาษณ์ มาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าความสอดคล้องของรูปแบบโดยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้

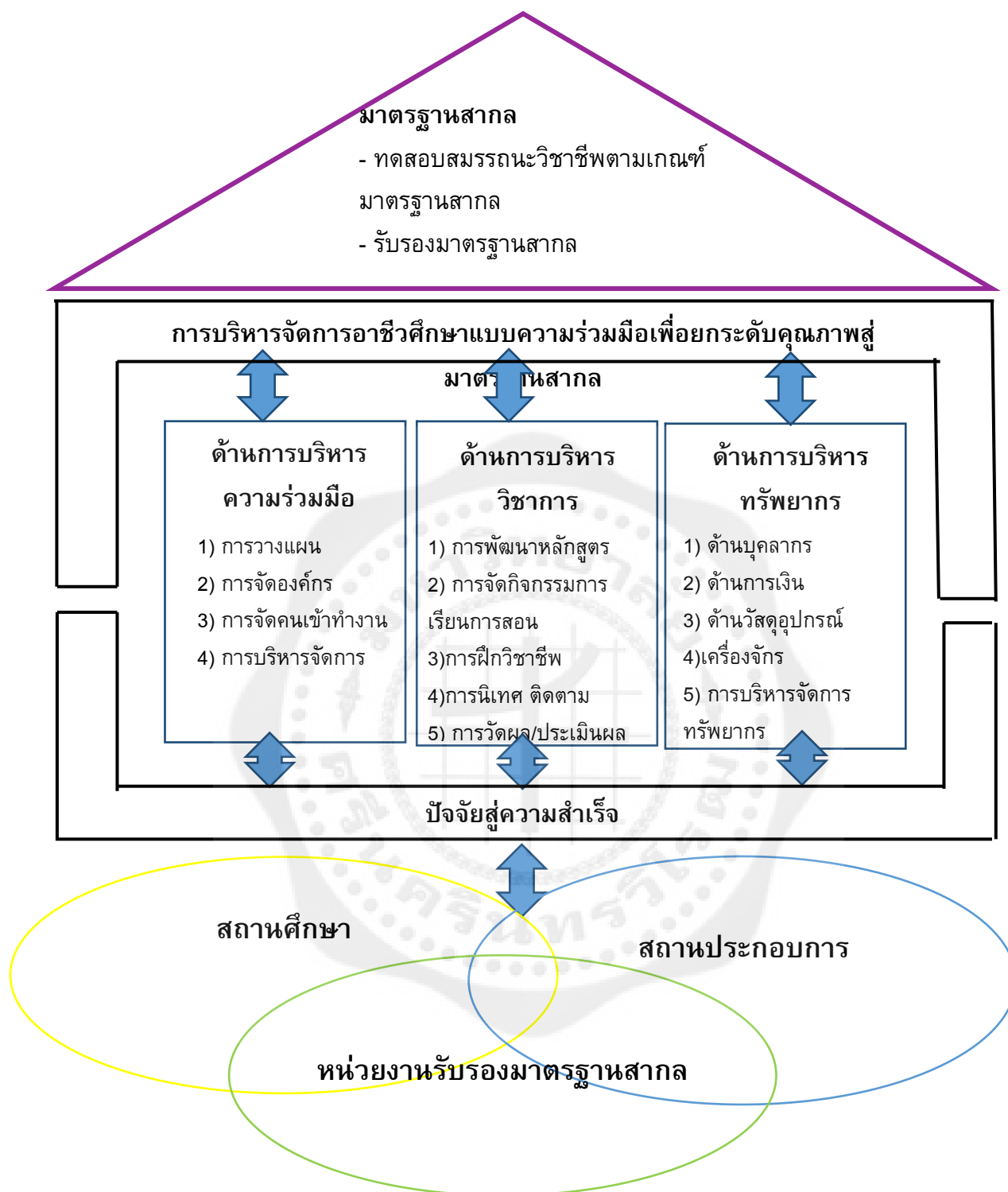
1. องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารวิชาการปรับเพิ่มข้อ 2.3.3 การฝึกอาชีพในสถานประกอบการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพ

มาตรฐานสากลและสถานประกอบการเนื่องจากวัตถุประสงค์ของความร่วมมือมีเป้าหมายร่วมกันคือการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลดังนั้นการฝึกอาชีพจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ

2. องค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารทรัพยากร ปรับเพิ่มข้อ 2.3.4 ด้านครุภัณฑ์ เครื่องจักรใช้ในการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพหรือการฝึกอบรมให้ผู้เรียน ครู บุคลากรของสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลสามารถขอความอนุเคราะห์ใช้ในการพัฒนาอาชีวศึกษาร่วมกันได้ทั้งสามหน่วยงาน

โดยมีรายละเอียดรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ที่สมบูรณ์ ดังนี้

ภาพประกอบ 14 รูปแบบการจัดการจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วยหน่วยงานและองค์ประกอบดังนี้

1. รูปแบบประกอบด้วย 3 หน่วยงาน

- 1.1 สถานประกอบการ
- 1.2 สถานศึกษา
- 1.3 หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล

2. กระบวนการบริหารจัดการความร่วมมือ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านดังนี้

- 2.1 ด้านบริหารความร่วมมือ
- 2.2 ด้านบริหารวิชาการ
- 2.3 ด้านบริหารทรัพยากร
- 2.4 ด้านปัจจัยความสำเร็จ
- 2.5 ด้านมาตรฐานสากล

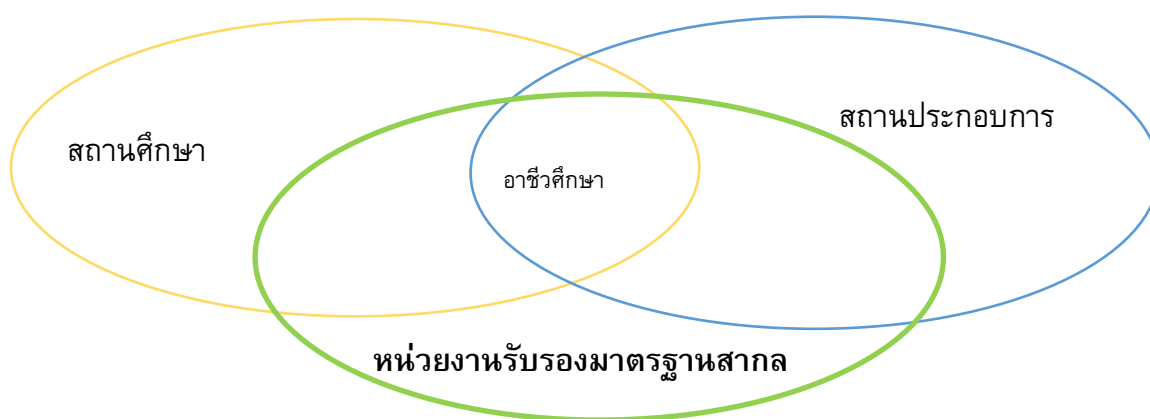
1. รูปแบบประกอบด้วย 3 หน่วยงานดังนี้

1.1 สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัย และส่วนราชการของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษาที่มีนโยบายการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.2 สถานประกอบการ หมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้านค้า ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่ร่วมมือกับสถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ และมีความประสงค์ที่จะพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1.3 หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล หมายถึง หน่วยงาน องค์กรหรือสถานศึกษาของประเทศที่ได้รับการยอมรับในด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาและประสบความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาเป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ ในเช่น ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี ประเทศออสเตรเลีย ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

สถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล และ สถานประกอบการ มีความตกลงที่จะร่วมมือกันในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้ได้เท่ามาตรฐานสากล ดังภาพประกอบ 15

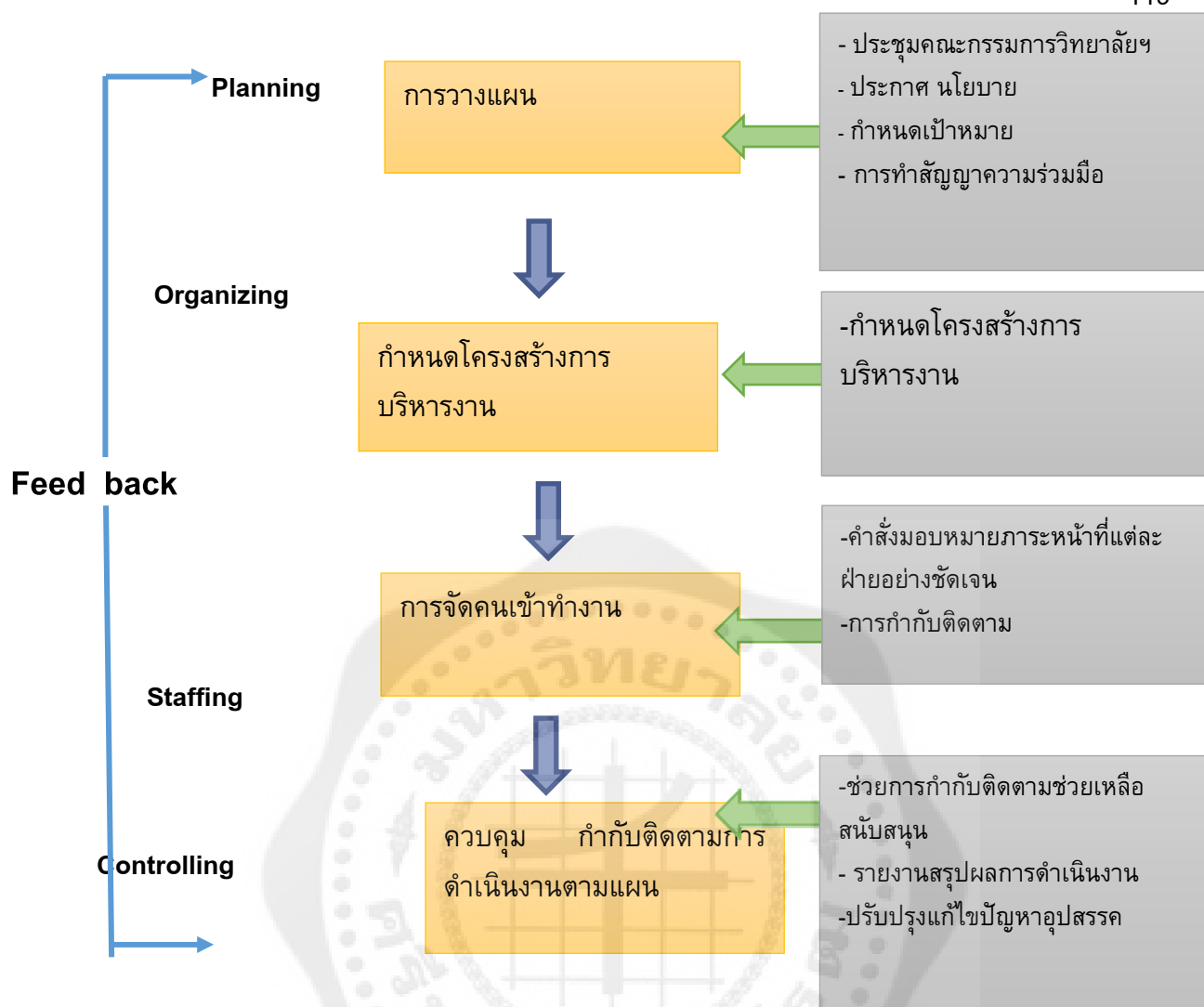

ภาพประกอบ 15 แสดงความร่วมมือของ 3 หน่วยงาน

2. กระบวนการบริหารจัดการความร่วมมืออาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพ

สู่มาตรฐานสากล หมายถึงกระบวนการบริหารตามหลักทฤษฎี หลักการ แนวคิดต่างๆ ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารความร่วมมือ การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องมีการบริหารจัดการที่เกิดจากความต้องการร่วมกันดังนั้นในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการจะต้องมีการกำหนดการบริหารจัดการการทำงานร่วมกันของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลและสถานประกอบการ โดยมีการตกลงยินยอมร่วมมือร่วมใจกันจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพกำลังคนสู่มาตรฐานสากล โดยการทำสัญญาข้อตกลง กำหนดเป้าหมาย การวางแผนงานกระบวนการทำงาน กำหนดเงื่อนไข กำหนดเวลา ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย รวมถึงร่วมกันรับผิดชอบในการปฏิบัติและ/หรือร่วมกันรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของทั้ง 3 หน่วยงาน แบ่งออกเป็น 5 หน้าหลัก ดังภาพประกอบที่ 16

ภาพประกอบ 16 ด้านการบริหารจัดการความร่วมมือของสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสากลโดยมีการบริหารความร่วมมือ ดังนี้

2.1.1 ด้านการวางแผน (planning) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายขององค์การสร้างกลยุทธ์เพื่อแนวทางในการดำเนินไปสู่เป้าหมายและกระจายจากกลยุทธ์ไปสู่แผนระดับปฏิบัติการโดยกลยุทธ์และแผนในแต่ละระดับและแต่ละส่วน งานต้องสอดคล้องประสานกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในส่วนงานของตนและเป้าหมายรวมขององค์การด้วยสถานศึกษาจึงต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการวิทยาลัย วางนโยบายการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล กำหนดเป้าหมาย เพื่อมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการทำสัญญาลงนามความร่วมมือโดยกำหนดวัตถุประสงค์/ข้อตกลง และต้องมีการกำหนดระยะเวลา กำหนดกิจกรรม

กำหนดการช่วยเหลือสวัสดิการ ผลประโยชน์ที่จะได้รับของผู้เข้าร่วมโครงการอย่างชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดโครงสร้างในการบริหารงานต่อไป

2.1.2 ด้านการจัดองค์การ (Organizing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาว่าสิ่งที่ทำให้ได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ต้องมีงานอะไรบ้าง และงานแต่ละอย่างจะสามารถจัดแบ่งกลุ่มงานได้อย่างไร มีใครบ้างเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานนั้น และมีการรายงานบังคับบัญชาตามลำดับชั้นอย่างไร ใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจโดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารความร่วมมือและทำคำสั่งเพื่อกำหนดตัวบุคคลมอบหมายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบประชุมชี้แจงนโยบาย เป้าหมายให้ผู้รับผิดชอบงานทุกขั้นตอนทราบและนำไปปฏิบัติ จัดการประชุมร่วมกันสามฝ่าย สถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล และสถานประกอบการเพื่อกำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่ายและกำหนดขั้นตอนกระบวนการทำงานระยะเวลาของงาน เป้าหมายของงานและตัวแทนผู้ประสานงาน เพื่อให้บุคลากรที่รับผิดชอบสามารถดำเนินการตามนโยบายและกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

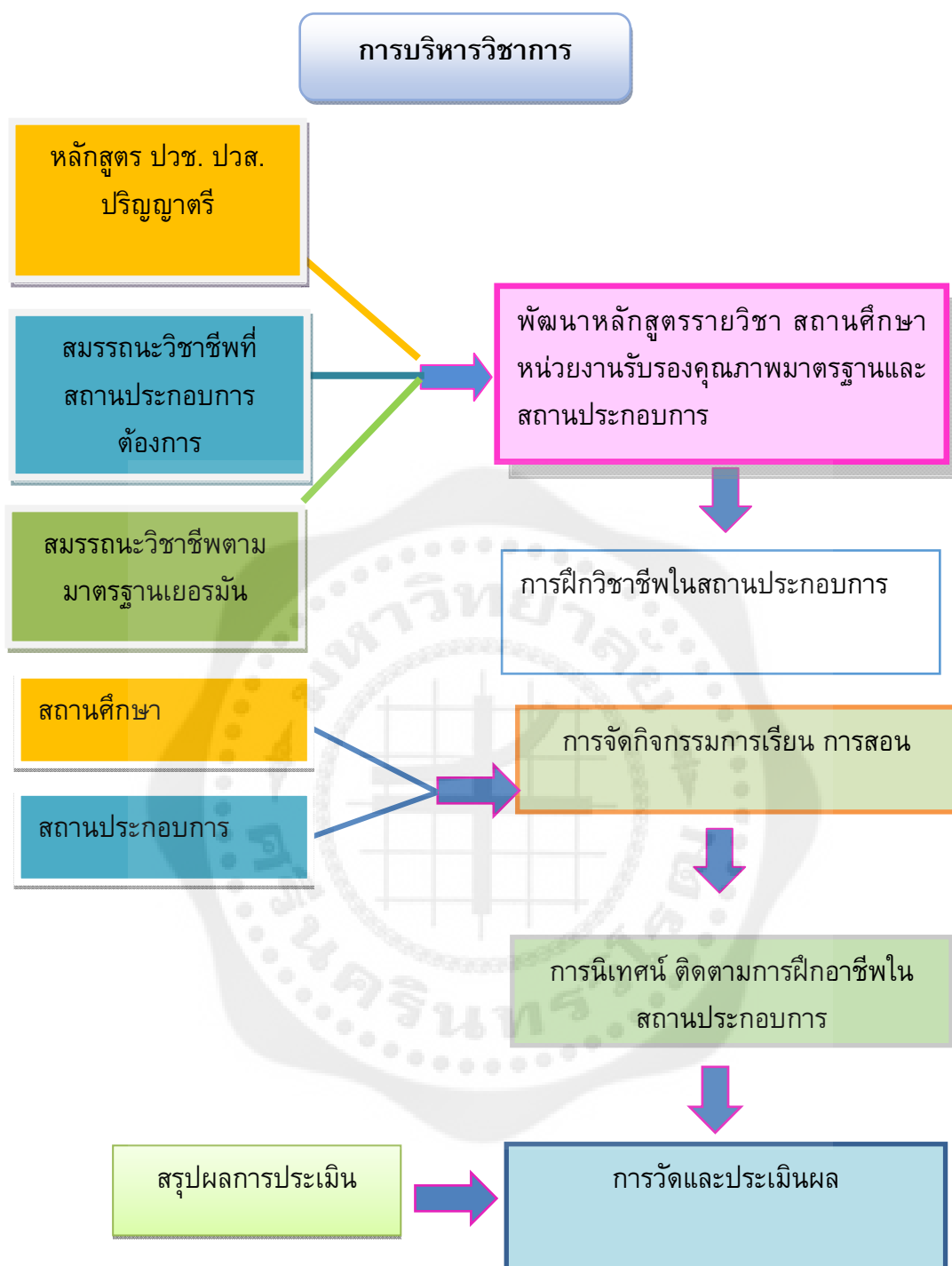
2.1.3 ด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการให้บุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งต้องใช้ในการประสานงานการติดต่อสื่อสารที่ดีการจูงใจในการทำงานผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำที่ความเป็นไปได้เพื่อลดความขัดแย้งในการทำงาน และลดความตึงเครียดในองค์กร สถานศึกษาจะต้องเลือกบุคลากรที่เหมาะสมในแต่ละภาระงาน และต้องจัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน

2.1.4 ด้านการควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวัดและ แก้ไขการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและ เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแผนการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เมื่อองค์กรมีเป้าหมาย และได้มีการวางแผนแล้วก็ทำการจัดโครงสร้างมอบหมายภาระหน้าที่และสร้างแรงจูงใจให้ทำงานและเพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งต่างๆจะดำเนินไปตามที่ควรจะเป็นผู้บริหารก็ต้องมีการ ควบคุมติดตามผลการปฏิบัติการ และ เปรียบเทียบผลงานจริงกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ หากผลงานจริงเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายก็ต้องทำการปรับให้เป็นไปตามเป้าหมายซึ่งขบวนการติดตามประเมินผล เปรียบเทียบ และ แก้ไขนี้ก็คือขบวนการควบคุมดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานและการสรุปผลการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อผู้บังคับบัญชาทราบและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงในคราวต่อไป

2.2 ด้านการบริหารวิชาการ สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษา แต่ยังประกอบด้วยงานหลายอย่าง ซึ่งงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด

มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาเพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้น จะต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การวางแผนการเรียนภาคทฤษฎีและการวางแผนการฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการ วางแผนการรับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในสถานประกอบการ จัดการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพและการฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศโดยกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย กำหนดขั้นตอนกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน รวมทั้งร่วมกันจัดฝึกอบรมทักษะอาชีพและภาษาให้ผู้เรียนเพิ่มมากกว่าห้องเรียนปกติ การนิเทศติดตามดูแลช่วยเหลือนักศึกษา รวมไปถึงการสรุปรายงานผลการเรียน ของนักศึกษาและผลภาพรวมของความร่วมมือให้ทั้ง 3 หน่วยงานทราบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จตามเป้าหมายแสดงได้ดังภาพประกอบที่ 17

ภาพประกอบ 17 ด้านการบริหารวิชาการ.

การบริหารวิชาการ มีกระบวนการบริหารจัดการร่วมกัน ดังต่อไปนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตร โดยยึดหลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาปรับเพิ่มในรายละเอียด หลักสูตรรายวิชาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากล และต้องนำเอาความต้องการสมรรถนะวิชาชีพของสถานประกอบการต้องการมาร่วมพิจารณาเพิ่มเติมความรู้และทักษะเข้าไปในรายวิชาของหลักสูตรสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน กำหนดให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาสอนเพิ่มเติมตามที่กำหนด หากความรู้ หรือทักษะนั้นเป็นความรู้และทักษะใหม่ ๆ ไม่สามารถจัดเพิ่มในรายวิชาใด ๆ ได้ อาจตกลงกันว่าสถานประกอบการหรือหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานจะเป็นผู้จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้เรียนเพิ่มเติมได้ และต้องกำหนดวางแผนไว้ในแผนการเรียน เพื่อจะได้นำไปจัดแผนการเรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ภาคทฤษฎีเชื่อมโยงไปสู่ภาคการปฏิบัติหรือการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยมีการกำหนดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ประชุมร่วมมือกันในการวางแผนการเรียนและการฝึกอาชีพ ตามหลักสูตรที่ได้พัฒนาโดยจะต้องจัดการเรียนภาคทฤษฎีให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับภาคการฝึกปฏิบัติเพื่อนำทฤษฎีที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยต้องประชุมวางแผนให้ครบทุกภาคเรียน ตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากำหนด การร่วมกันวางแผนการรับผู้เรียน เช่น จำนวนผู้เรียนที่สามารถรับได้แต่ละปีการศึกษา กำหนดการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ กำหนดการส่งตัวนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพการรับสมัครผู้เรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน อีกทั้งการสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถานศึกษาที่สังคมยอมรับ

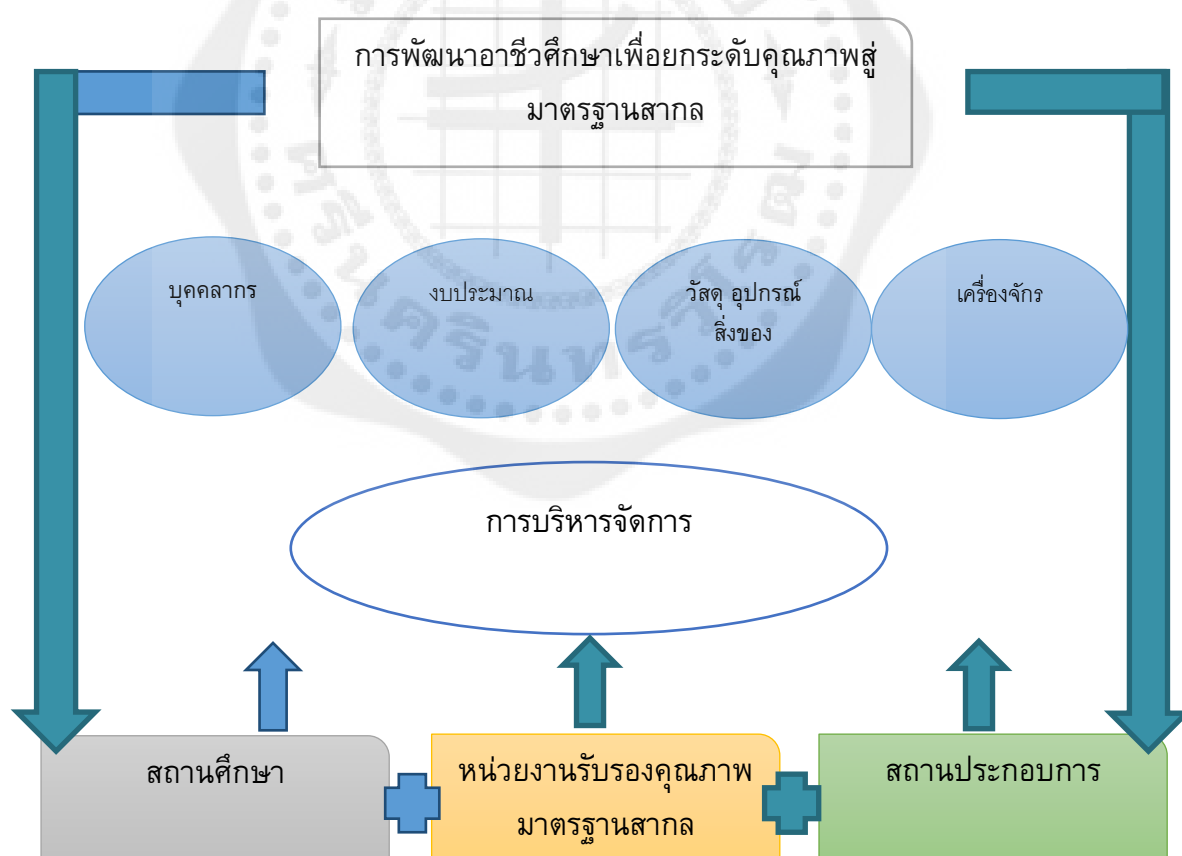
2.2.3 การฝึกอาชีพในสถานประกอบการเป็นสิ่งสำคัญของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลและสถานประกอบการ ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนา กำลังคนด้านอาชีวศึกษา ตามที่ได้มีการพัฒนาหลักสูตรในข้อ 2.2.1 การจัดการเรียนในภาคทฤษฎีจะต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับการฝึกวิชาชีพในภาคปฏิบัติเพื่อให้ นักศึกษาได้นำความรู้ที่ได้รับจากทฤษฎีห้วงงานมาใช้ในการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาจากการ ปฏิบัติงานจริง จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่ตรง กับความต้องการของสถานประกอบการ อันจะส่งผลดีต่อสถาน ประกอบการในการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดี ต่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมของชาติต่อไปในอนาคต

2.2.4 การนิเทศติดตามผู้เรียน สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการกำหนดผู้รับผิดชอบการติดต่อประสานงาน เพื่อติดตามนิเทศการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในสถานศึกษาและ

การนิเทศติดตามการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะตาม เป้าหมายวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องอาศัยครูฝึกที่เป็นผู้มี ความชำนาญงาน คอยกำกับดูแล ให้ คำแนะนำ และบันทึกผลการฝึก อาชีพของนักศึกษา เพื่อสะท้อนทักษะการเรียนรู้และทักษะปฏิบัติที่ นักศึกษาแต่ละคน รวมไปถึงครูในสถานศึกษาที่จะต้องออกนิเทศติดตามและให้ความสำคัญในด้าน เอกสารการประเมินนักศึกษาที่ครูฝึกบันทึกเพื่อให้คำแนะนำนักศึกษาต่อไป

2.2.5 การวัด และประเมินผลผู้เรียน การที่สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ทั้งสามหน่วยงานมีส่วนร่วมให้ความเห็นหรือ เสนอแนะ เกี่ยวกับการวัด, ประเมินผลผู้เรียน มีส่วนร่วมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน, ส่วนร่วมประเมินผลและแสดงความคิดเห็นต่อผู้เรียน ตลอดจนการรายงานข้อมูลด้านวิชาการ และ หลักสูตรข้อมูลการวัดประเมินผล ผู้เรียน

2.3 ด้านการบริหารทรัพยากร ในการบริหารงานจำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็น ปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการโดยทั่วไปถือว่าทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมีอยู่ 4 ประการซึ่งรู้จักในนามของ 5 M's ดังภาพประกอบ 18

ภาพประกอบ 18 การบริหารทรัพยากรร่วมกันของ 3 หน่วยงาน

การบริหารทรัพยากรร่วมกันของสามหน่วยงาน ได้แก่ สถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล และสถานประกอบการ มีการบริหารจัดการร่วมกันด้านการบริหารทรัพยากร ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ด้านเครื่องจักรที่มีเทคโนโลยีสูง เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาอาชีวศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐานสากล ดังนี้

2.3.1. บุคลากรหรือคน (Man) เป็นผู้ที่ปฏิบัติการกิจและกิจกรรมต่าง ๆ

ภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล วางแผนการนำบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาเป็นครูฝึกอาชีพหรือมาเป็นวิทยากรอบรมให้ผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาวิชาการร่วมกันครูในสถานศึกษาสามารถไปเป็นวิทยากรสอนครูในสถานประกอบการด้านเทคนิคการสอน หรือครูในสถานประกอบการอาจสอนเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้ครูในสถานศึกษา หรือหน่วยงานรับรองคุณภาพอาจมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาอบรมให้ความรู้ครูและบุคลากรในหน่วยงานความร่วมมือทั้งสามหน่วยงาน

2.3.2. เงินหรืองบประมาณ (Money) เป็นงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

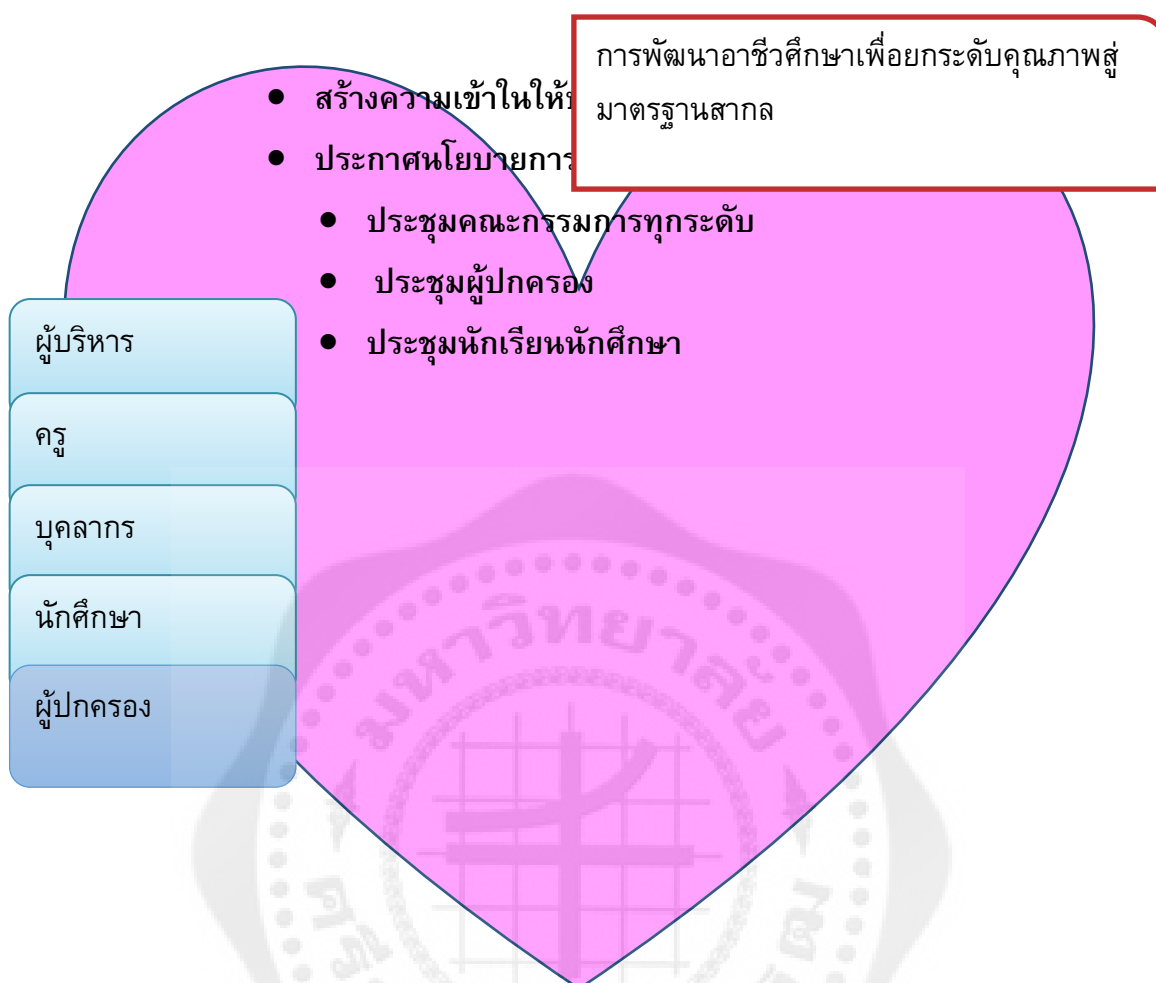
สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลได้รับสนับสนุนงบประมาณหรือครุภัณฑ์จากความร่วมมือทุกฝ่าย, มีการพิจารณาด้านงบประมาณร่วมกัน, มีการพิจารณาสวัสดิการ ค่าตอบแทนครูฝึกในสถานประกอบการ, มีการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ การพิจารณาทุนการฝึกอบรมให้ครูในสถานศึกษา มีการพิจารณาทุนการศึกษาให้นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายด้านงบประมาณของโครงการ การมีส่วนร่วมประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนของโครงการการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรจากสินทรัพย์ของโครงการ

2.3.3. วัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งของ (Materials) หมายถึง วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้หรือสิ่งของที่นำมาใช้ผลิตและบริการรวมถึงอาคารสถานที่ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยในการฝึกวิชาชีพหรือการฝึกอบรมให้ผู้เรียน ครู บุคลากรของสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลสามารถขอความอนุเคราะห์ใช้ในการพัฒนาอาชีวศึกษาร่วมกันได้ทั้งสามหน่วยงาน เป็นต้น

2.3.4 เครื่องจักร (Machines) หมายถึง เครื่องจักรที่มีขนาดใหญ่และมีเทคโนโลยีสูงที่นำไปใช้ในการผลิตและบริการ ใช้ในการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพหรือการฝึกอบรมให้ผู้เรียน ครู บุคลากรของสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลสามารถขอความอนุเคราะห์ใช้ในการพัฒนาอาชีวศึกษาร่วมกันได้ทั้งสามหน่วยงาน เป็นต้น

2.3.5 การจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ เช่น การบังคับบัญชา การกำหนดขอบข่ายงาน (Job Description) อำนาจหน้าที่ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การกำหนดเวลาที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เป็นต้น (ตุลา มหาพสุธานนท์: หลักการจัดการ หลักการบริหาร) มีการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันในที่สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล สามารถใช้ทรัพยากรคนและ ครุภัณฑ์ ร่วมกันกับผู้ลงนามความร่วมมือ, การพัฒนาบุคลากรร่วมกัน หรือสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากร, การบริหารจัดการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน, มีการบริหารจัดการร่วมกันในการแลกเปลี่ยนบุคลากร, ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบแผนงบประมาณของสถานศึกษาส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาเพื่อใช้ในโครงการ, มีการจัดระบบบริหารทรัพยากรภายใน เพื่อให้ได้การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

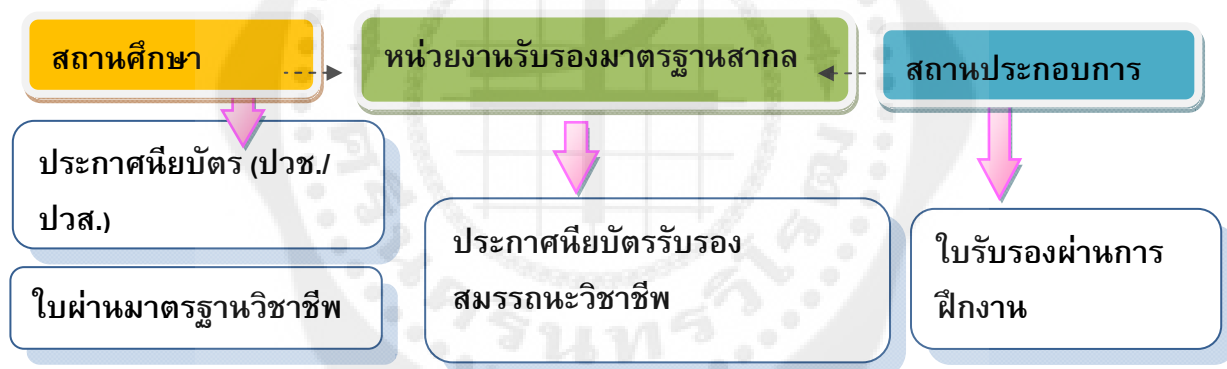
2.4 ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ(Key Success Factor)ปัจจัยสู่ความสำเร็จเป็นเครื่องมืออันหนึ่งของผู้บริหารในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการและการดำเนินธุรกิจ ซึ่งนอกเหนือจากการเรียงลำดับความสำคัญแล้ว ยังเป็นเครื่องมือตรวจสอบความแข็งแกร่งขององค์กรในการบรรลุเป้าประสงค์ ดังนั้นปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ต้องทำให้มีหรือให้เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ หรือก็คือเป็นการให้หลักการ แนวทาง หรือวิธีการที่องค์กรจะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ได้ แต่ละองค์กรจะมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นหลักหมายที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล สถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน สถานประกอบการ ผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือของทุกฝ่าย ดังภาพ 18

ภาพประกอบ 19 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

จากภาพประกอบ 19 สถานศึกษา ปัจจัยสู่ความสำเร็จเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่สำคัญ เนื่องจากการขับเคลื่อนกิจกรรมใด ๆ ทุกกิจกรรม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องรับรู้ร่วมกัน และต้องการขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องมีการจัดประชุมคณะกรรมการวิทยาลัย หรือคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาเลือกหน่วยงานรับรองคุณภาพและสถานประกอบการที่ได้รับการยอมรับและมีความความเป็นไปได้กับบริบทของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาได้หน่วยงานความร่วมมือโดยการประสานเบื้องต้นกับทุกฝ่ายแล้ว ให้สถานศึกษาประกาศเป็นนโยบายให้บุคลากรนำไปปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากล จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาประชุมครูบุคลากร เพื่อมอบนโยบายสถานศึกษา ประชุมผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษาเพื่อทราบนโยบายสถานศึกษารวมไปถึงการประกาศนโยบายสู่สาธารณชนเพื่อให้ทราบทั่วกัน

2.5 ด้านมาตรฐานสากล (International standard) กระบวนการบริหารจัดการในด้านนี้จะต้องเริ่มตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อให้ได้ ผู้เรียนที่มีคุณภาพคือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ เทียบเคียงมาตรฐานสากล (International standard) และมีศักยภาพเทียบเท่ามาตรฐานวิชาชีพของต่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานจะต้องเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือ สนับสนุนสถานศึกษาและสถานประกอบการ และผลจากการที่ผู้เรียนได้เข้าศึกษาและรับการฝึกอาชีพตามแผนการเรียนที่หน่วยงานความร่วมมือ 3 หน่วยงานตามกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ จนสำเร็จการศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลจะจัดทดสอบสมรรถนะผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานสากลโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของประเทศที่กำหนดไว้ในความร่วมมือเกณฑ์มาตรฐานนั้นจะถูกกำหนดไว้โดยทั้งสามหน่วยงานและได้แจ้งให้ผู้เรียนทราบเมื่อได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการและมีการปฐมนิเทศ เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนที่จะมีการทดสอบ และเมื่อผู้เรียนสอบผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลจะรับรองคุณภาพผู้เรียนโดยออกประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ โดยประกาศนียบัตรวิชาชีพนี้สามารถนำไปใช้สมัครงานเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการทั่วโลกดังภาพประกอบ 20

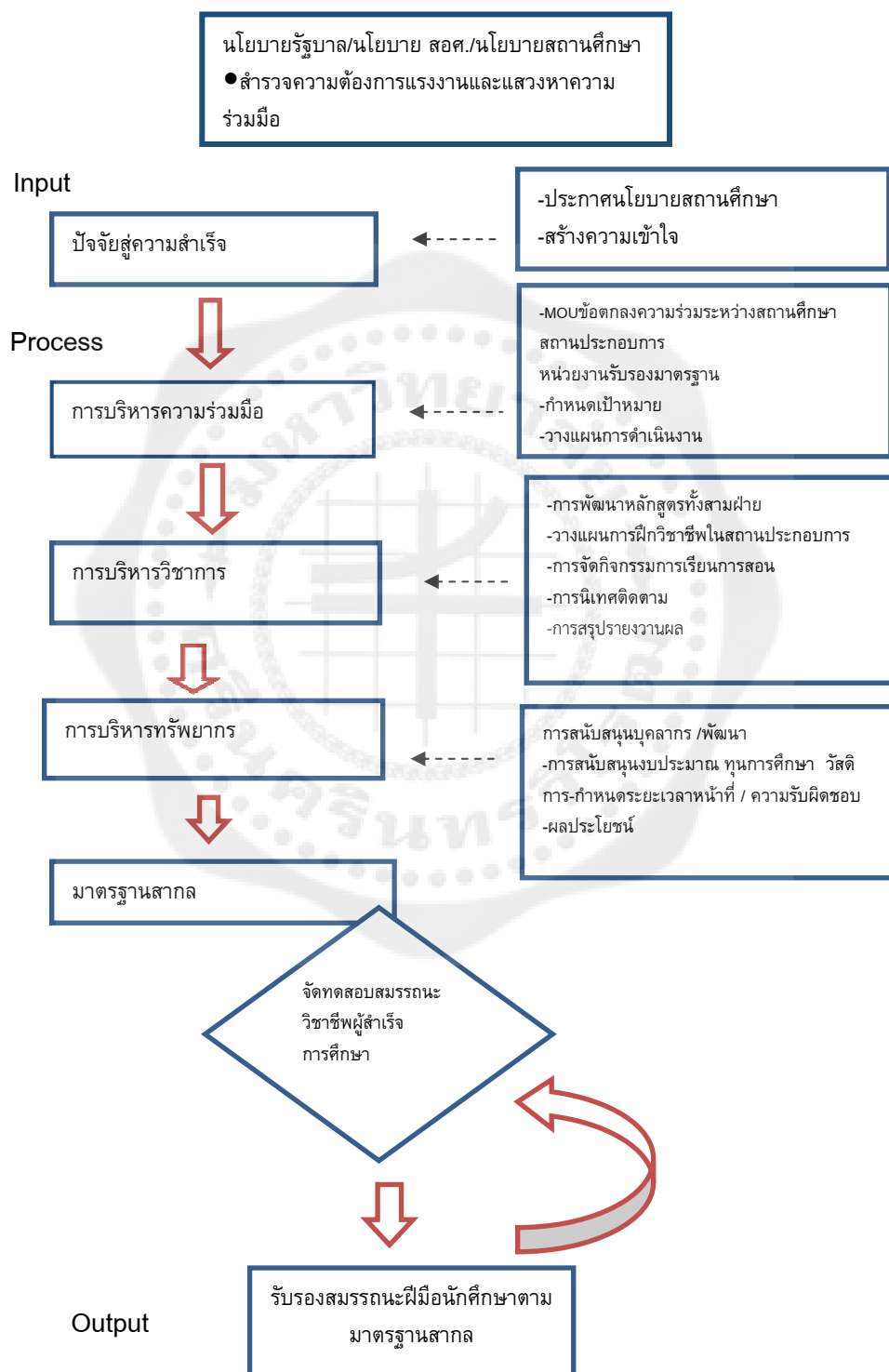

ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์การประเมินจะได้รับ

1. วุฒิการศึกษาตามระดับที่เข้าศึกษาและใบผ่านมาตรฐานวิชาชีพ โดยสถานศึกษา
2. ใบรับรองการผ่านการฝึกงาน โดยสถานประกอบการ
3. ประกาศนียบัตรสมรรถนะวิชาชีพมาตรฐานสากล โดยหน่วยงานรับรองสมรรถนะวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล

ภาพประกอบ 20 การได้รับประกาศนียบัตรของผู้สำเร็จการศึกษา

นำองค์ประกอบที่ได้ตามรูปแบบ 5 องค์ประกอบ มาจัดระเบียบความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องและต่อเนื่องกันด้วยวิธีระบบ (System Approach) ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 21 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการจัดการความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล

2. ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติแสดงได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์การประเมินค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติของแบบประเมินกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติ

ประเด็นการประเมิน	ค่า IOC	สรุปผล
1. ด้านรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากลประกอบด้วย 3 หน่วยงาน		
1.1 สถานประกอบการ	1	สอดคล้อง
1.2 สถานศึกษา	1	สอดคล้อง
1.3 หน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล	1	สอดคล้อง
2. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการความร่วมมือ 5 ด้าน		
1. ด้านการบริหารความร่วมมือ 1.1 ด้านการวางแผน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายขององค์การสร้างกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการไปสู่เป้าหมายและกระจายจากกลยุทธ์ไปสู่แผนงาน	1	สอดคล้อง
1.2 ด้านการจัดการองค์การ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาว่าการที่ทำให้ได้บรรลุตามเป้าหมาย	1	สอดคล้อง

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่า IOC	สรุปผล
1.3 ด้านการจัดคนเข้าทำงาน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	1	สอดคล้อง
1.4 ด้านการควบคุม เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวัดและแก้ไขการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้	1	สอดคล้อง
2.1 การพัฒนาหลักสูตร โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตรโดยยึดหลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาปรับเพิ่มในรายละเอียดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากล	0.8	สอดคล้อง
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ร่วมมือกันในการจัดการเรียนภาคทฤษฎีให้สอดคล้องกับภาคการฝึกปฏิบัติ	0.8	สอดคล้อง
2.3 การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เป็นสิ่งสำคัญของความร่วมมือซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนา จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการได้	0.8	สอดคล้อง
2.4 การนิเทศติดตามผู้เรียน โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการกำหนดผู้รับผิดชอบการติดต่อประสานงานเพื่อติดตามนิเทศการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในสถานศึกษา และการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	1	สอดคล้อง

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่า IOC	สรุปผล
2. ด้านการบริหารวิชาการ(ต่อ) 2.5 การวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลทั้งสามหน่วยงานมีส่วนร่วมให้ความเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน และมีส่วนร่วมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	1	สอดคล้อง
3.ด้านการบริหารทรัพยากร 3.1 ด้านบุคลากร โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล วางแผนนำบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาเป็นครูฝึกอาชีพหรือวิทยากรอบรมให้ผู้เรียนและมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาวิชาการร่วมกัน	1	สอดคล้อง
3.2 ด้านการเงิน โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ ครุภัณฑ์ กำหนดนโยบายในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร รวมทั้งประเมิน ประสิทธิภาพในการใช้จ่ายตามแผนงานของโครงการ	1	สอดคล้อง
3.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เครื่องจักร โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล สามารถขอ ความอนุเคราะห์ใช้ในการพัฒนาในการฝึกวิชาชีพหรือฝึกอบรมให้ผู้เรียน ครู วิทยากร ครูฝึกวิชาชีพพร้อมกันได้ทั้งสามหน่วยงาน	1	สอดคล้อง
3.4 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล สามารถใช้ ทรัพยากรคนและครุภัณฑ์ร่วมกันในการพัฒนาบุคลากร และมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อใช้ในโครงการรวมทั้งมีการจัดระบบบริหารทรัพยากรภายในร่วมกัน เพื่อให้ได้การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ	1	สอดคล้อง

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่า IOC	สรุปผล
4.ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ		
4.1 ด้านการบริหารจัดการความร่วมมือ คือ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู ผู้เรียน สถานประกอบการ ผู้ปกครองในกระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อรับรองคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ตั้งแต่การประกาศนโยบาย การจําแนกปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครองได้ทราบ	1	สอดคล้อง
4.2 ด้านการบริหารจัดการความร่วมมือ คือ การดำเนินการ ตามนโยบายเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร	1	สอดคล้อง
4.3 ด้านการบริหารจัดการวิชาการ คือ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหารหลักสูตรและการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสู่มาตรฐาน สากล รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ และเป็นการสอนที่ได้มาตรฐาน	1	สอดคล้อง
4.4 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร คือ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันรวมถึงการพัฒนาบุคลากรโดยใช้หลักการบริหาร 5 M ได้แก่ MAN MONEY MATERAIL MACHINE MANAGEMENT	1	สอดคล้อง

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่า IOC	สรุปผล
5. ด้านมาตรฐานสากล		
5.1 การทดสอบสมรรถนะอาชีพผู้สำเร็จการศึกษาด้วยข้อสอบมาตรฐาน	1	สอดคล้อง
5.2 ประกาศนียบัตรรับรองผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินสามารถนำไปใช้สมัครงานในสถานประกอบการได้ทุกสถานที่ทั่วโลก	1	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติ ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติ ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีมีความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติ อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 รูปแบบมีความเหมาะสมนำไปใช้ได้ทุกข้อ นอกจากนี้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า รูปแบบควรปรับปรุงองค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารวิชาการเรื่องการฝึกอาชีพในสถานประกอบการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลและสถานประกอบการเนื่องจากวัตถุประสงค์ของความร่วมมือมีเป้าหมายร่วมกันคือการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ดังนั้นการฝึกอาชีพจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ และองค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารทรัพยากร ควรเพิ่มเรื่องครุภัณฑ์ เครื่องจักรใช้ในการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพหรือการฝึกอบรมให้ผู้เรียน ครู บุคลากรของสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลสามารถขอความอนุเคราะห์ใช้ในการพัฒนาอาชีวศึกษาร่วมกันได้ทั้งสามหน่วยงาน และการนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบหลักด้วย และหน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล ควรเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการและสถานศึกษาในสากล

ระยะที่ 3. การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่ม(Focus Group) โดยนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากลและคู่มือเชิงปฏิบัติการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตามประเด็นพิจารณาและมีบันทึกดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้บริหาร นักวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ครูสังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้บริหารหรือครูฝึกใน

สถานประกอบการและหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดย การพิจารณาฉันทามติ (Consensus) จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) แสดงได้ ดังนี้

3.1.1. รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่าง หน่วยงาน 3 ฝ่าย สถานศึกษาต้องพิจารณาเลือกหน่วยงานที่จะมาร่วมมือไม่ว่าสถานประกอบการหรือหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และหน่วยงานความร่วมมือจะต้องให้ความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง จึงจะประสบความสำเร็จ

3.2.2. องค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ นั้น สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษา จึงเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เมื่อพัฒนาหลักสูตรแล้วก็ต้องพัฒนาครู ครูจะต้องมีกระบวนการสอนที่ได้มาตรฐาน เช่นกัน การนำเสนอสมรรถนะวิชาชีพของต่างประเทศที่จะนำมาใช้เป็นหลักสูตร ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และต้องนำเอาสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการมาเปรียบเทียบเพื่อให้หลักสูตรที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพที่มีคุณภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ ด้านการบริหารทรัพยากร สถานศึกษาอาจไม่มีงบประมาณมากสำหรับการลงทุนเครื่องจักรขนาดใหญ่ที่มีราคาแพง และมีเทคโนโลยีสูง และมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว จึงต้องอาศัยความร่วมมือที่มีต่อสถานประกอบการ ดังนั้น ความร่วมมือจะเกิดประโยชน์อย่างมาก ถ้าครูในสถานศึกษาได้รับโอกาสในการเข้าไปฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ หรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล เพราะครู เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการมีคุณภาพของผู้เรียน ด้านมาตรฐานสากล การรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลของผู้เรียนของสถานศึกษา ดังนั้นถ้ามีความร่วมมืออย่างต่อเนื่องอาจจะมีการพัฒนาไปสู่การรับรองสถานศึกษาทั้งระบบ ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับและเชื่อมั่นต่อสถานประกอบการ สังคม ชุมชน ต่อไป

3.2 ผลการวิเคราะห์การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ตาราง 2 แสดงค่าความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อ
ยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารความร่วมมือ	4.56	.27	มากที่สุด
1.1สถานประกอบการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของ รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล	4.71	.49	มากที่สุด
1.2 สถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อ ยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล	5.00	.00	มากที่สุด
1.3หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลเป็น องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการ อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่ มาตรฐานสากล	4.71	.49	มากที่สุด
1.4 หลักการของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา แบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐาน สากล มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.29	.76	มาก
1.5 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องมีการทำสัญญาลง นามข้อตกลงความร่วมมือการบริหารจัดการอาชีวศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล	4.86	.38	มากที่สุด
1.6 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีการกำหนดเป้าหมาย และลงมือปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ทั้ง 3 หน่วยงาน	4.71	.49	มากที่สุด
1.7 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล จัดทำสัญญาข้อตกลง ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เงื่อนไข ระยะเวลาของ ความร่วมมือและภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละ ฝ่ายอย่างชัดเจน	4.57	.54	มากที่สุด

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.8 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการกำหนด บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เช่น การรับ สมัครผู้เรียน การปฐมนิเทศผู้เรียน การนิเทศติดตาม นักศึกษา การประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ เป็นต้น	4.14	1.21	มาก
1.9 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีการกำหนดโครงสร้าง การบริหารจัดการความร่วมมือที่ชัดเจน เช่น การกำหนด ผู้ประสานงาน คุณนิเทศ เป็นต้น	4.29	.95	มาก
1.10 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีการวางแผนการทำงาน เพื่อประโยชน์ของทั้ง 3 หน่วยงาน	4.29	.76	มาก
1.11 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีกระบวนการทำงาน เพื่อประโยชน์ของทั้ง 3 หน่วยงาน	4.57	.79	มากที่สุด
2.1 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการ พัฒนาหลักสูตรโดยยึดหลักสูตรแกนกลางของ ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาปรับเพิ่มใน รายละเอียด หลักสูตรรายวิชาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ ที่ต้องการ	4.43	.79	มาก
2.2 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีส่วนร่วมกำหนด เป้าหมายการจัดการเรียนการสอน	4.49	.54	มาก
2.3 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการวางแผนการเรียนและการฝึกอาชีพร่วมกัน โดยยึดการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ	5.00	.00	มากที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
2.4 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการวางแผนการรับผู้เรียน เช่น จำนวนผู้เรียนที่สามารถรับได้แต่ละปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบในการรับสมัครเรียน	4.57	.54	มากที่สุด
2.5 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรอง คุณภาพมาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการวางแผนการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ กำหนดการส่งตัวนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ การติดต่อประสานงานรวมทั้งการติดตามนิเทศ การเรียนการสอน	4.57	.54	มากที่สุด
2.6 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันจัดฝึกอบรมทักษะอาชีพให้ผู้เรียนเพิ่มมากกว่าห้องเรียนปกติ	4.14	1.07	มาก
2.7 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการจัดฝึกอบรมภาษาให้ผู้เรียนเพิ่มเติมมากกว่าห้องเรียนปกติ	4.14	.90	มาก
2.8 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลได้รับทราบข้อมูลด้านวิชาการ และ หลักสูตรจากการรายงานของสถานศึกษา	4.14	1.07	มาก
2.9 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลได้รับทราบข้อมูลการวัดประเมินผล ผู้เรียนจากการรายงานของสถานศึกษา	4.57	.54	มากที่สุด
2.10 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลและแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของผู้เรียน	4.71	.49	มากที่สุด
2.11 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาที่สังคมยอมรับ	4.86	.38	มากที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
2.12 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีส่วนร่วมพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	4.86	.38	มากที่สุด
2.13 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลติดตามการปฏิบัติงานทำของ ผู้สำเร็จการศึกษา	4.43	.79	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร	4.07	.26	มาก
3.1 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงานรับรอง คุณภาพมาตรฐานสากลมีการพิจารณาดำเนินงบประมาณ ร่วมกัน	3.57	1.40	มาก
3.2 สถานประกอบการสถานศึกษา และหน่วยงานรับรอง คุณภาพมาตรฐานสากลมีการพิจารณาสวัสดิการ ค่าตอบแทน ครูฝึกในสถานประกอบการ	4.00	1.41	มาก
3.3 สถานประกอบการสถานศึกษา และหน่วยงานรับรอง คุณภาพมาตรฐานสากลมีการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เรียน ที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	3.71	1.26	มาก
3.4 สถานประกอบการการพิสสถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีการพิจารณาทุนการ ฝึกอบรมให้ครูในสถานศึกษา เป็นต้น	3.71	1.38	มาก
3.5 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการพิจารณา ทุนการศึกษาให้นักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถาน ประกอบการ	3.57	1.27	มาก
3.6 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการ พัฒนาบุคลากรร่วมกัน	4.14	.69	มาก
3.7 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการ ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนบุคลากร	4.14	.90	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
3.8 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกอาชีพของนักศึกษาด้วยกัน	4.29	.95	มาก
3.9 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการ ร่วมกันในการสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย	4.43	.79	มาก
3.10 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีส่วนร่วมกำหนด นโยบายด้านงบประมาณของโครงการ	4.14	.90	มาก
3.11 สถานประกอบการสถานศึกษาและหน่วยงานรับรอง คุณภาพมาตรฐานสากล มีส่วนร่วมประเมินประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ	4.14	.69	มาก
3.12 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรจากสินทรัพย์ ของโครงการ	4.14	.69	มาก
3.13 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องรับทราบแผนงบประมาณของสถานศึกษา	4.29	.76	มาก
3.14 มีสถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการ การศึกษา	4.29	.49	มาก
3.15 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานการบริหารการเงินและ สินทรัพย์ในการบริหารความร่วมมือ	4.00	.58	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
3.16 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการวางแผนการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงบประมาณวัสดุ ครุภัณฑ์ของความ ร่วมมือ	4.29	.76	มาก
3.17 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการวางแผนการ จัดระบบบริหารทรัพยากรภายในเพื่อให้ได้การบริหาร จัดการที่มีคุณภาพ	4.29	.49	มาก
3.18 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการกำหนดให้มี ผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายทางการจัดอาชีวศึกษาทั้ง ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	4.14	.69	มาก
4. ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ	4.54	.15	มากที่สุด
4.1 ด้านการบริหารจัดการความร่วมมือ คือ การสร้าง ความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู ผู้เรียน สถานประกอบการ ผู้ปกครอง ในกระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อ รับรองคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เช่น การประกาศ นโยบายการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลการแจ้ง แนวปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลให้ที่ ประชุมในการประชุมครู ผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษา เป็นต้น	4.43	.54	มาก
4.2 ด้านการบริหารจัดการความร่วมมือคือ ดำเนินการ ตามนโยบายเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ไม่เปลี่ยนแปลง นโยบายตามการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร	4.43	.79	มาก
4.3 ด้านการบริหารจัดการวิชาการคือ การสร้างความ เข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหารหลักสูตร และการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสู่ มาตรฐานสากล รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอน แบบใหม่ ๆ และเป็นการสอนที่ได้มาตรฐาน	4.71	.49	มากที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
4.4 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรคือ การสร้าง ความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหาร จัดการทรัพยากรร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาบุคลากร โดยใช้หลักการบริหาร 5 M's ได้แก่ MAN MONEY MATERIAL MACHINE MANAGEMENT	4.71	.76	มากที่สุด
4.5 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการด้าน การสร้างเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยทดลองจัดตั้งสถานศึกษาต้นแบบ	4.43	.79	มาก
5. ด้านมาตรฐานสากล	4.72	.20	มากที่สุด
5.1 การทดสอบสมรรถนะอาชีพผู้สำเร็จการศึกษาด้วย ข้อสอบ มาตรฐานสากล	4.57	.54	มากที่สุด
5.2 ประกาศนียบัตรรับรองผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบ มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพของหน่วยงานรับรอง มาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการทั่ว โลก	4.86	.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ ในภาพรวมด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.56 ด้านการบริหารความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.53 และด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.07 ด้านการบริหารทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.54 ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยคิดเป็น ด้านมาตรฐานสากลอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.72

ตาราง 3 แสดงการสรุปผลภาพรวมค่าความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบ
ความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารความร่วมมือ	4.56	.27	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารจัดการวิชาการ	4.53	.28	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร	4.07	.26	มาก
4. ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ	4.54	.15	มากที่สุด
5. ด้านมาตรฐานสากล	4.72	.20	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.48	.23	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงการสรุปผลการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.48 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ การนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบหลัก และหน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล ควรเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการและสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับในสากล

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผู้วิจัยดำเนินการ วิจัยและสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล
2. พัฒนารูปแบบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล
3. ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นของหลักการ ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลจากเอกสารและบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ทำกับหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนารูปแบบในเบื้องต้น จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 6 กลุ่ม โดยสรุปดังนี้

สภาพและปัญหาในการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อการยกระดับสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการ กำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการ การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการทำสัญญาข้อตกลงกับสถานประกอบการในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ แต่ส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนผู้เรียนหรือ แลกเปลี่ยนครู จุดประสงค์เพื่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมและภาษา และไม่มีการจัดทำแผนความร่วมมือกับหน่วยงานเพื่อรับรองคุณภาพมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาอย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่มีการกำหนดโครงสร้างขององค์การเฉพาะด้านการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากล

สำหรับด้านการบริหารจัดการวิชาการพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดการประชุมพัฒนาหลักสูตรร่วมกันเพื่อวางแผนการเรียนและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยกำหนดรายวิชาตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นรายวิชาฝึกอาชีพในสถานศึกษาซึ่งทำให้แผนการเรียนทฤษฎีขาดการเชื่อมโยงไปสู่การฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการ ด้านสถานประกอบการที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษาแต่ละแห่งก็มีศักยภาพแตกต่างกันผู้ที่ทำหน้าที่ครูฝึกในสถานประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านแต่ขาดประสบการณ์การสอนสถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาครูในการเข้ารับการฝึกทักษะหรือเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในสถานประกอบการปัญหาที่สำคัญของการดำเนินงานความร่วมมือ คือ นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษามักมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่

- 1) สถานศึกษา
- 2) สถานประกอบการ และ
- 3) หน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล

โดยมีองค์ประกอบของกระบวนการบริหารจัดการความร่วมมือดังนี้

2.1 ด้านจัดการความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 หน้าที่หลัก ได้แก่

- 1) ด้านการวางแผน (Planning)
- 2) ด้านการจัดการองค์การ (Organizing)
- 3) ด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
- 4) ด้านการควบคุม (Controlling)

2.2 ด้านจัดการวิชาการ แบ่งออกได้ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตร
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 4) การนิเทศติดตามผู้เรียน
- 5) การวัด และประเมินผลผู้เรียน

2.3 ด้านการบริหารทรัพยากร ได้แก่

- 1) บุคลากรหรือคน (Man)
- 2) เงิน หรืองบประมาณ (Money)
- 3) วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของ (Materials)
- 4) เครื่องจักร (Machines)
- 5) การจัดการ (Management)

2.4 ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key Success Factor) เป็นเครื่องมืออันหนึ่งของผู้บริหารในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการ และการดำเนินธุรกิจ ซึ่งนอกเหนือจากการเรียงลำดับความสำคัญของการจัดการ และการดำเนินธุรกิจ ซึ่งนอกเหนือจากการเรียงลำดับความสำคัญแล้วยังเป็นเครื่องมือตรวจสอบความแข็งแกร่งขององค์กรในการบรรลุเป้าประสงค์

2.5 ด้านมาตรฐานสากล (International Standard) การพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะเทียบเคียงมาตรฐานสากล (International Standard) และมีศักยภาพเทียบเท่ามาตรฐานวิชาชีพของต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ทั้ง 5 ด้าน โดยกระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลนั้น สถานศึกษาจะต้องประชุมเพื่อพิจารณาเลือกหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลและสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกวิชาชีพนักศึกษา มีการสร้างความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้อง ประกาศนโยบายสถานศึกษาให้ชัดเจน วางแผนกระบวนการทำงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหน้าที่ กำกับติดตาม ให้มีการดำเนินการเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดเพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

1. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการพิจารณานันทามติ (Consensus) จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าผลสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบมีความเป็นไปได้และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบหลัก และหน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล ควรเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการและสถานศึกษาในสากล

2. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ 1) สถานศึกษา 2) สถานประกอบการ และ 3) หน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล โดยมีกระบวนการบริหารจัดการความร่วมมือ 5 ด้าน คือ

1) ด้านจัดการความร่วมมือ 2) ด้านจัดการวิชาการ 3) ด้านจัดการทรัพยากร 4) ด้านปัจจัยความสำเร็จ และ 5) ด้านมาตรฐานสากลนั้น ได้มาจากการนำข้อมูลการสัมภาษณ์มาสรุปและจัดกลุ่มคำข้อมูลการให้สัมภาษณ์ จากนั้นได้นำรูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความสอดคล้องซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบกับนิยามปฏิบัติ ของรูปแบบมีความสอดคล้องนำไปใช้ได้ทุกข้อ นอกจากนี้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบหลักด้วย และหน่วยงานรับรองมาตรฐานสากลควรเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการและสถานศึกษาในสากล สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2552: 277 - 278) กล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และนักวิชาการในหนังสือปฏิวัติการศึกษาไทยว่า การจัดการศึกษาเป็นสิทธิและหน้าที่ของผู้ปกครองจึงต่อกระจ่ายความรับผิดชอบไปให้ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้มีสมาคมผู้ปกครอง (Parent Teachers Association) หรือ PTA ในทุกสถานศึกษาเพื่อให้มีบทบาท ความร่วมมือด้านวิชาการกิจการนักเรียน สามารถแสดงความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครองและผ่านผู้แทน ที่อยู่ในคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นวิธีที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น สอดคล้องกับวิวรรณกร สวัสดิ์ (2552:129-132) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาเพื่อผลิตแรงงานสาขาช่างอุตสาหกรรมที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ การมีวัตถุประสงค์ผลการวิจัย พบว่า มีองค์ประกอบคุณลักษณะ ของแรงงานตามความคิดของสถานประกอบการ ได้แก่ 1) จริยธรรมการปฏิบัติงาน 2) เจตคติต่อ อาชีพ 3) บุคลิกภาพ 4) ความรู้พื้นฐาน 5) การพัฒนาตนเองและปฏิบัติตามกฎของสังคม 6) ทักษะในการปฏิบัติงาน 7) ขั้นตอนการปฏิบัติงานภาคอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยเทคนิคสาขาช่างอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้แรงงานที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับศิริ จันบำรุง (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจะเชิงเทรา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา การวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ การ วางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม และเปรียบเทียบ บทบาทและหน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามประสบการณ์ ทำงาน วุฒิการศึกษาการอบรมการบริหารหลักสูตรทวิภาคี และภาค ตำแหน่ง ผลการวิจัย พบว่า บทบาทและ หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ (ทวิภาคี) อาชีวศึกษาจะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการ วางแผน การจัดองค์การ การนำและควบคุม สอดคล้องกับ นิพนธ์ เชาวลิตรตระกูล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการสร้างความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์วัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการ ดำเนินความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัยสารพัด

ช่างเพชรบูรณ์พบว่า มี ขอบข่ายการดำเนินงาน 8 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดนักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี ด้านโครงการฝึกงานในสถานประกอบการ ด้านการจัดตลาดนัดแรงงาน ด้านการฝึกอบรมวิชาชีพบุคลากรภายในวิทยาลัย ด้านการจัดสัมมนาความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัย ด้านการศึกษาดูงานในสถานประกอบการและ ด้านการงานแผนและการประเมินความร่วมมือ ซึ่งขอบข่ายงานทั้ง 8 ด้านดังกล่าว พบว่า วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์มีการปฏิบัติมากที่สุดทุกด้าน แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์สรุปได้แนวทางที่สำคัญตามลำดับ ดังนี้ ด้านกระบวนการจัดนักเรียนเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ ด้านการจัดการเรียนการสอน แบบทวิภาคี ด้านโครงการฝึกงานในสถานประกอบการวิทยาลัย ด้านการจัดตลาดนัดแรงงาน ด้านการฝึกอบรมวิชาชีพบุคลากรภายใน ด้านการจัดสัมมนาความร่วมมือกับสถานประกอบการ มาร่วมเป็นกรรมการด้วย ด้านการศึกษาดูงานในสถานประกอบการ ตามลำดับสอดคล้องกับเชดตักดิ์ ศุภโสภณ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐมีหลักการดังนี้ 1) หลักการทั่วไป ยึดหลักการจัดการศึกษาดังนี้ 1.1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 1.2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 1.3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง 2) หลักการกำกับรูปแบบ สอดคล้องกับดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง อนาคตภาพอาชีวศึกษาไทยในศตวรรษหน้า (2554-2564) พบว่า นอกจากผลการศึกษาแนวโน้มอนาคตภาพอาชีวศึกษาไทยภายใน 10 ปีข้างหน้าทั้ง 8 ด้านควรมีแนวโน้มในการพัฒนาดังต่อไปนี้ 1)ด้านคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ ทักษะชีวิต นิสัยอุตสาหกรรม และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรต้องสามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีความหลากหลายทั้งในและนอกระบบ ทวิภาคี เทียบโอนประสบการณ์ และระบบทางไกล วิธีการเรียนการสอนต้องยืดหยุ่นตามเทคโนโลยี ผู้เรียน สถานประกอบการ รวมไปถึงบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง 3)ด้านครูผู้สอนต้องรู้ศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีประสบการณ์วิชาชีพ เก่งปฏิบัติ รู้ลักษณะงานและอาชีพของสาขาวิชาชีพที่สอนอย่างแท้จริง สามารถผลิตตำราเอง 4)ด้านความร่วมมือต้องได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับสถานประกอบการ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นและระดับภาค 5)ด้านมาตรฐานต้องมีการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพที่จะเป็นบันไดความก้าวหน้าในแต่ละสาขาให้มีความสอดคล้องกับทักษะฝีมือและค่าจ้างที่ได้รับ 6)ด้านการสนับสนุนของรัฐบาล ต้องให้ความสำคัญการอาชีวศึกษาจัดนโยบายที่ชัดเจน 7)ด้านค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษา สื่อมวลชน รัฐบาล สถานประกอบการต้องร่วมกันสร้างและผลักดันให้เกิดค่านิยมการเรียนอาชีวศึกษา 8)ด้านการบริหารจัดการต้องมีความเป็นอิสระและต้องมีการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในการผลิตระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เพื่อการปูพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพของแรงงานไทยไปสู่มาตรฐานสากลต่อไปสอดคล้องกับพิสิฐ เทพ

ไกรวัล (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายและ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร ที่สมัครใจรวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำชุมชน สถาบันทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มศิษย์เก่าภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สอดคล้องกับชานินทร์ ศรีชมภู, และคณะ (2557: 3) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า 1. การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ 2. รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ 1.1) คณะกรรมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1.2) หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 7 หน้าที่ 2) ขอบข่ายงานการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 8 ภารกิจ 3) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำหรือการสั่งการ การลงมือปฏิบัติ การควบคุมตรวจสอบและประเมิน และการปรับปรุงและพัฒนา 4) สมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3 สมรรถนะ และ 5) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3. การประเมินรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับภัทรวรรณ นิลแก้วบรรวิชัย (2559 :บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) กระบวนการสร้างเครือข่ายมี 6 ขั้นตอน คือ 1.1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 1.2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/ องค์กรเครือข่าย

1.3) ขั้นสร้างพันธมิตรยุทธาร่วมกัน 1.4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 1.5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 1.6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง 2) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมี 5 องค์ประกอบ คือ 2.1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย 2.2) เทคนิค วิธีการพัฒนา สมาชิกเครือข่าย 2.3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) 2.4) คุณลักษณะที่ดี ของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย 2.5) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล 3) ขอบข่าย การกิจงานด้านวิชาการมี 7 การกิจคือ 3.1) การพัฒนาหลักสูตร 3.2) การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ 3.3) การพัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา 3.4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา 3.5) การพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม 3.6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา 3.7) การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา สอดคล้องกับบุญเพิ่ม สอนภักดี (2559:บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะบุคคลเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 3 แนวทางการจัดการศึกษาตลอด ชีวิต และองค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารของเครือข่ายความร่วมมือ

2. ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล จากการสนทนากลุ่ม(Focus Group)ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และมีความเห็นสอดคล้องกัน ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้า และมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาต้องเร่งการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากลซึ่งการจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้ประเทศมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม และการขยายตัวของตลาดแรงงาน และการจะพัฒนาสิ่งใด จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรต่างๆ มาร่วมกันคิดสนับสนุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ตามความสอดคล้องกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและอาจจะมีหน่วยงานการรับรองมาตรฐานของประเทศอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสถานศึกษานั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Graham & Wright (1999) โดยมีการศึกษาว่าจะนำความร่วมมือสู่การปฏิบัติได้อย่างไร รวมทั้งได้นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้ของความร่วมมือนำมาสร้างแบบวัดความร่วมมือผลการวิจัยสรุปได้ว่าความร่วมมือหมายถึง การทำงานร่วมกันและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การวางแผน การแบ่งปัน และการบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมส่วนตัวบ่งชี้ของความร่วมมือนำมาประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การแบ่งปัน (Sharing) และ 3) การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goal Achieving Activities) และสอดคล้องกับวณิชย์ อ่วมศรี (2554: 91) กล่าวว่า การให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและร่วมผลักดันในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานสากลโดยหน่วยงาน 3 ฝ่าย คือสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ซึ่งหน่วยงานที่ 3 เป็นหน่วยงานที่สำคัญ ที่จะมาร่วมพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลโดยมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผน และติดตามประเมินผลการจัดการความร่วมมือและการจัดการวิชาการร่วมกัน กระบวนการนี้จะสามารถพัฒนาอาชีวศึกษาไปสู่มาตรฐานสากลได้ โดยอาศัยหน่วยงานที่จะมารับรองคุณภาพมาตรฐานสากล เช่น หอการค้าเยอรมัน –ไทย เป็นต้นสอดคล้องกับเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2545: 70) กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายทางการศึกษาเป็นการอาศัยความร่วมมือการประสานงานของหน่วยงานการวางแผนซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3-4) กล่าวว่า ตามมาตรา 6การจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) และแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทย มาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ และสอดคล้องกับธีรวิทย์ ชมใจ (2554: 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีประกอบด้วยความร่วมมือ 4 ด้าน 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการระดมทรัพยากร แต่ละด้านมีโอกาสความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับดีมาก เช่น ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ที่มีการวางแผนร่วมกันการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของสถานประกอบการ และท้องถิ่น สถานศึกษาควรเชิญผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมรับรู้นโยบายและระบบการจัดการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับวชิพร แก้วหล้า (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 2) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 และ 3) ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ควรสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางที่ได้คัดสรรแล้วไปแสดงในระดับชาติ และนานาชาติปรับลดเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มความเข้มข้น โดยเทียบเคียงกับหลักสูตรสากล และปรับลดเวลาในการสอนของครูในห้องเรียน

ราตรี สอดคล้องกับราตรี ศรีไพรวรรณ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ กลยุทธ์ผูกใจผู้ปฏิบัติงาน กลยุทธ์ ปรับปรุงการบริหารผลการดำเนินงาน และกลยุทธ์ ปรับปรุงระบบและกระบวนการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการ

อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ไปใช้ในสถานศึกษา และมีการติดตามผลหลังสถานศึกษาได้นำรูปแบบไปใช้ในการบริหารการอาชีวศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการ

อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลไปประยุกต์ใช้ในความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ

1.3 สถานประกอบการ สถานศึกษา ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบ

ความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลไปประยุกต์ใช้ในความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับ

คุณภาพสู่มาตรฐานสากลในรูปแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานประเทศอื่นๆ เช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เพื่อให้ได้รูปแบบความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและประเพณีวิชาชีพ

2.2 ควรมีการศึกษาผลของผู้เรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบความร่วมมือการบริหาร

จัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลว่าผลด้านผู้เรียนแตกต่างกับผู้เรียนในระบบปกติหรือไม่อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2547). *กระทรวงแรงงาน: คู่มือประสิทธิภาพประโยชน์การฝึกอบรมฝีมือแรงงานภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542ก). *แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *สรุปรายงานการประเมินผลการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีงบประมาณ*. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงศึกษาธิการ. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>.
- จรรยา ชูลาภ. (2541). *คู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรศักดิ์ วงศ์สวัสดิ์. (2543). *การประเมินโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2*. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิราพร ตั้งสุวรรณ. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตบรมราชชนนี 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลวย ธีระเผ่าพันธ์. (2532). *ปรัชญาการอาชีวศึกษาและอุตสาหกรรมศึกษาภาควิชาพื้นฐานอุตสาหกรรม คณะอุตสาหกรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูพระนคร.
- ชนะ กลินาร์, สบสันต์ อุตกฤษฎ์. (2550). *การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย*. สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://koha.library.tu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=504712&query_desc=pb%3Aสำนักงาน%2C%20and%20su-to%3Aการศึกษาทางอาชีพ.

- ชนะ กลิภาร์, สบสันต์ อุตกฤษฎ์. (2550). การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย. สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://koha.library.tu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=504712&query_desc=pb%3Aสำนักงาน%2C%20and%20su-to%3Aการศึกษาทางอาชีพ.
- ชนะ กลิภาร์. (2548). *หลักการของนวัตกรรมและนวัตกรรมกรมาชีวศึกษาและการฝึกอบรม*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชนะ กลิภาร์. (2548). *การศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด: กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษและออสเตรเลีย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). *การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2548). *การจัดการการพัฒนาระบบราชการเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างเป็นองค์รวม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการร่วมกับมูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เคแอนดีพีบุ๊คส์.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ*. การบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554, บทคัดย่อ: 190) *อนาคตภาพลักษณ์อาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554 - 2564)*. ปรินญาปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ตุลา มหาพสุธารนนท์. (2545). *หลักการจัดการ หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: นส. พัฒนา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2554). *พฤติกรรมบุคคลในองค์กร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญพัฒน์.
- ธนากร กรรณิการ์. (2542). *“ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี : กรณีศึกษาใน 7 สาขาวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี”*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ธวัช วงษ์สุวรรณ. (2535). *พื้นฐานการบริหารงานและการอาชีวศึกษา : แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และการจัดการ*. ภาควิชาหลักสูตรการสอน กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ธีรภัทร แก้วจุนานัน. (2543). *ความร่วมมือของเกษตรกรต่อการดำเนินการจัดรูปที่ดินในรูปแบบ
ประชาชนของจังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีรภูมิ บุญยโสภณ. (2536). *การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ธีรรุช ชมใจ. (2544). *การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีรายงาน
ผลการวิจัย*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธานินทร์ ศรีชมภู และคณะ. (2557). *การพัฒนาแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา: บทคัดย่อ*. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิพนธ์ เชาวลิตตระกูล. (2550). *รูปแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับ
วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- นฤมล นิราทร. (2543). *การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อควรพิจารณาบางประการ*. มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- นพพร ถิ่นไทรงาม. (2543). *รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัด
ฝึกทักษะวิชาชีพในรายวิชาปฏิบัติตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
พัฒนาผลิตภัณฑ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีพ
และเทคนิคศึกษา กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- นวรรตน์ รามสุต, บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2558). *นโยบายการอาชีวศึกษาภาครัฐ-เอกชน*. สืบค้นเมื่อ
13 เมษายน 2560, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=43912&Key=news_act.
- ภัทรวรรณ นิลแก้วบวรวิชัย. (2559). *รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้น
พื้นฐาน*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา
- บรรเลง ศรีนิลและคณะ. (2548). *การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมสำหรับ
ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- บรรเลง ศรีนิลและคณะ. (2548). *เส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2560.

- บุญส่ง ปัทมพงศ์พร. (2556). แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ. สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2560, จาก http://61.19.85.180/ulib5//_fulltext/fulltext/133758/20130904_102157_%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf.
- บุญเพิ่ม สอนักดี. (2559). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล. วารสารศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2546). การพัฒนารูปแบบและกลไกการจัดการศึกษาเชิงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเอกชนกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รายงานผลงานวิจัย. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกายทิพย์ วงศ์หอม. (2543). เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนในการจัดการศึกษาออกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประพันธ์ เดชสวัสดิ์. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนบ้านสถาน อ.เขาแก้ว จ.จังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพองค์การมหาชน) พ.ศ. 2554. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 128 ตอนที่ 21 ก. หน้า 1.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. (2551, 5 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 4.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิทยา ชื่นจิตพันธ์. (2553). รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พิมพ์พร ศรีจันทร์. (2552 : ออนไลน์) สถานศึกษาอาชีวศึกษาและการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://pimporn.nsdv.go.th/pr/list.htm>.
- พิมพ์สว. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิสนธ์ หิรัญวงศ์. (2541). การศึกษาการบริหารโดยบุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เพ็ญแข จันทน์แจ่ม. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของสถานศึกษาและสถานประกอบการที่มีต่อ
ปัจจัยการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ช่วงอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
หลักสูตรกรมอาชีวศึกษา. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เพิ่มศักดิ์ บัวรักษา (2555 : บทคัดย่อ). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของ
สถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพลินตา กะลัมพากร. (2544). การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันยาเสพติดของคณะกรรมการ
สถานศึกษาชนพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สระบุรี. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยรรยง ศรีเจริญวงศ์. (2533). เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมในการสงเคราะห์
ผู้ประสบภัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: นานมี
บุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค
พับลิเคชั่นส์.
- รุ่ง แก้วแดงและคณะ. (2538). การบวนการบริหารการศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรม
ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1- 4. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- รุ่งโรจน์ เพชรบุรณิน. (2546). เครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต
คอรัปชั่น. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราตรี ศรีไพรวรรณ. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียน
มาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2551). รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
ระดับอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (ม.ป.ป.). แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ.
(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2556จาก
Available:<http://www.wiruch.com/articles%20for%20article/article%20concept%20and%20meaning%20of%20admin%20and%20mgt%20admin.htm>.
- วิลาวรรณ รพีพิศาล. (2554). ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในการบริหารทรัพยากร
มนุษย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกร.

- วจิพร แก้วหล้า. (2558 : บทคัดย่อ) ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ศิลปะ
วารสาร E-Journal บทคัดย่อ การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37 ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม
- เมษายน 2558
- วีระยุทธ สุดสมบูรณ์. (2548). วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จาก <http://www.journal.fit.ssru.ac.th>
- วิวรรณกร ลัวสดี. (2552: 129-132). กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา เพื่อผลิตแรงงาน
สาขาช่างอุตสาหกรรม ที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ระดับ
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
- ศิริพรรณ ชุมนม. (2543). รายงานผลการวิจัยการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
ประเทศอิสราเอล. กลุ่มงานปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สยาม.
- สงวน บุญปิยทัศน์. (2554: 11). คำนิยม ก้าวหน้าไกลสู่ ISO วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์
สุรินทร์ รุ่งเกียรติออฟเซ็ท
- เสถียร จิรรังสิมันต์. (2549). ความรักเกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและ
ประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ
- แสวง จันท์ชอุย. (2542). การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัด สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สมพงษ์ เสือเฒ่า. (2549). การศึกษาสภาพและความ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติ การจัดการอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อ 13 เมษายน
2560, จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>.
- สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2551). พระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551.
- สมชิต ขันขาว. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุวัจนะวาทิน. (2558). อาชีวศึกษา ทวิภาคีไทย เยอรมัน สร้างชีวิตและสร้างชาติ.
สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2560, จาก
<http://m.matichon.co.th/readnews.php?newsid=1434436236>
- สมพงษ์ จิตระดับ สุวัจนะวาทิน. (2558). อาชีวศึกษา ทวิภาคีไทย เยอรมัน สร้างชีวิตและสร้างชาติ.

- สมศักดิ์ เอี่ยมดี. (2556). การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารวิชาการ. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สวัสดิ์ อุดมโภชน. (2543). งานการวิจัยเอกสารการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพของประเทศไทย. กลุ่มงานปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงาน ก.ค.ศ. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. สืบค้นเมื่อกุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://www.otepec.go.th/index.php/notice-law-rule/law-act/466-2012-07-16-02-01-22>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2550). แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ทวิภาคี. สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ
- (2554 ก). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนอาชีวศึกษา พ.ศ.2552-2561. [Online]. Available : <http://www.cvc.ac.th/cvc/pon/plan2552-2561.pdf>. [2554, เมษายน 20].
- (2554 ข). การประชุมคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนอาชีวศึกษา ครั้งที่ 4 2554. [Online]. Available. http://www.vec.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=485:2011-05-23-210857&catid=1. [2554, มิถุนายน 22].
- (2555 ก). ยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. [Online]. Available. http://www.lampangpoly.ac.th/files/1110261010541173_1204270991217.pdf. [2555, กรกฎาคม 27].
- (2555 ข). มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555. [Online]. Available. <http://www.vec.go.th/Portals/9/Download/your55/Pdf>. [2555, สิงหาคม 5].
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี. กรุงเทพฯ: 2552: 2.
- มาตรฐานการอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร. วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.ม.ป.ป. : 5-63
- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552, 2552: 19-23.
- (2546). ความร่วมมือภาคเอกชน : กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,”. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). รายงานความก้าวหน้าของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569) สืบค้นเมื่อกุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://www.vec.go.th/เกี่ยวกับสอศ/ยุทธศาสตร์และข้อบัญญัติสู่ความสำเร็จ.aspx>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 ม.ป.ท., ม.ป.ป., 39.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ดพ.ศ. 2555 - 2559. สืบค้นเมื่อกุมภาพันธ์ 2560, จาก http://www2.oae.go.th/EVA/download/Plan/SummaryPlan11_thai.pdf.
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2548). โครงการวิจัยแผนพัฒนากำลังคนของประเทศไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ. กรุงเทพฯ. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย (TDRI).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2551). ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา 3 ระดับ. กรุงเทพฯ. สมศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ : บทเรียนจากสหพันธ์สาธารณรัฐ เยอรมัน. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). ข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12. (2547). รายงานการศึกษาเรื่องโครงการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. กรุงเทพฯ: หจก. เทพเพ็ญวานิชย์.
- สิริกาญจน์ ปรีชาหาญ. (2546). ความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2560, จาก<http://m.matichon.co.th/readnews.php?newsid=1434436236>.

- สุดาพร สวนจิตต์. (2544). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของโรงเรียนคาทอลิกในสังคมมณฑล ราชบุรีตามความเห็นของผู้ปกครอง. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทัศน์ จอกสถิตย์. (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูสายผู้สอนสังกัดวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- เสถียร จิรรังสิมันต์. (2549). บทความความรู้เกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย. สำนักส่งเสริมและประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย. สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เสถียร จิรรังสิมันต์. (2549). ความรู้เกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย. สำนักส่งเสริมและประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เสน่ห์ พงษ์สว่าง. (2544). “รูปแบบการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ เพื่อรองรับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เสรี มีสุข. (2544). การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านอาชีวศึกษาของผู้บริการสถานประกอบการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถพร สารแทน. (2543). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตการศึกษา 7. พิษณุโลก: สำนักพัฒนา การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.
- อรรถัย จันทรสถาพร. (2535). การฝึกงานของนักเรียน ประเภทวิชาคหกรรม โดยความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อุर्म์ สวาลัง. (2546). การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุดม ชูลีวรรณ, 2016 : 147-148) รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2559
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). การบริหาร: ทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- เออร์เบ (Erbe, 1996) เออร์เบ (Erbe. 1997: 143) การ เพิ่มคุณค่าการยกระดับของผลที่ได้รับในการเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การพัฒนาอาชีพ doi.nrct.go.th/.../07dbdc441a0386ef860f1f79293cfd02

ไอมูวฟ (Imove. 2002: 27)

ฮาร์ดี้ และโซฟี (Hardy & Sophie, 1995: 15)

doi.nrct.go.th/.../7de5da37504e24bed319208ffda8f86a?...DOI..

Agranoff, Roben, Michael, McGure. (2003). *Collaborative Public Management: New Strategies for Local Governments*. Washington, D.C Georgetown University Press.

Almegren, A. (1996). *Private Sector Perception of the Vocational Education System in the City of Riyadh*. Saudi Arabia. King Saud University.

Bado, J. W., & Hartman, J.J. (1982). *Urban Sociology: A systematic introduction*. USA. FE. Peacock.

Barton, P.E. (1996). *Co-operative Education in High School: Promise and Neglect*. Princeton. New Jersey. Educational Testing Service. Retrieved from ERIC ED400413 and *Industry in Thailand*. Ph.D. Dissertation, School of Education, Pittsburgh.

Baum, F.E. (1993). *Healthy Cities and Changes : Social Movement and Bureaucratic Tool*. Health Promotion International. 8: 31- 40.

Brown, W.B.; & Moberg, D.J. (1980). *Organization Theory and Management: A Macro Approach*. New York. John Wiley and Sons.

บอสตรอม (Bostrom) เฟลลิตา กะลัมพากร, 2001 : การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันยาเสพติดของคณะกรรมการ สถานศึกษาชนพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
[www.ptu.ac.th/StudentServe/input/thesis/\[9\]\[160916100228\].pdf](http://www.ptu.ac.th/StudentServe/input/thesis/[9][160916100228].pdf)

Callan, V.; & Ashworth, p. (2004). *Working Together: Industry and VET Provider Training Partnerships*. Retrieved April 30, 2004, from <http://www.ncver.edu.au>.

Chringchit, p. (2002). *Co-operative School of Engineering Activities in Supports of Business*.

Coombs, Phillip H. (1981). *New strategic for Improving Rural Family Life Essex*. Connecticut.

Corsini, R.J.; & Auerbach, A.J. (1996). *Concise Encyclopedia of Psychology*. New York. คราฟท์ (Craft)

เดลาเนย์ (Delaney, 2004 : Abstract)

John Wiley and ^F Dubrion, Michael; & Ireland, G.D. (1993). *Management and Organization*. 2nd ed. Ohio South Western Publishing.

- Finch, Erunkiltion. (1979 : 112)
- Fullan, S.E.; & Hargreaves, B.p. (1993). *Collaborative Management in Practice*. San Francisco. Jossey-Bass.
- Furco, Andrew. (1996). Service Learning and School-to-Work, Journal of Cooperative Education. Retrieved June 15, 2010, from http://en.wikipedia.Org/wiki/Cooperative_education#CITEREFFurco/1996.
- Graham Wright (1999)
- Good, C.M. (1973). *Dictionary of education*. New York. McGraw-Hill.
- Gordon, J. (1996). *Organizational Behavior: A diagnostic approach. 5th ed.* New Delhi. Prentice-Ha ll.
- Grubb; & Villeneuve, J.c. (1995). *Co-operative Education in Cincinnati*. Berkeley, CA. National Center for Research in Vocational Education.
- Harris, Ben M. (1965). Supervisory Behavior in Education. 2 nd Ed. Englewood CliffsPrentice-Hall International Council for Education Development.
- Joyce, Weil M.; & Shover, B. (1992). *Model of Teaching*. Boston Allyn and Bacon.
- Kathkeen, Wilson; George, E.B.; & Morsen, Ir. (1990). *Systems Approach for Improvement in Agriculture and Resource Management*. New York. Macmillan Publishing.
- Kurka. (1999). *New Directions for Cooperative Education*. Retrieved ERIC (Digest 209).
- Longman. (1987). *Dictionary of Contemporary English*. London. Clays.
- Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary. Retrieved April 19, 2009, from <http://www.ldoceonline.com/dictionary/collaborate>.
- Mattesich and Murray - Close, 2001
- McCoshan, A.; &Otero, M.s. (2003). Further Education Colleges' View on FE-Employer Links. Retrieved June 15, 2008, from http://www.ecotec.com/expertise/dfesem_employers/ecotecfeem/ployerlink/sreport.pdf.
- Mc Guire (December 2006 : 33) Collabolative public Management : Accessing What we know it. Public Administration Review.
- Merriam. (1996). *Webster, Collegiate Dictionary*. New York. McGraw-Hill. New Webster's Dictionary of the English Language. Retrieved April 19, 2009, from http://www.websters-online-dictionary.org/definitions/colla_borate.
- Min Yang, 2015 : Abstracts

มองที่เซลล์ และ คอร์เทซ : 2002

Mann (1999) สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2015 จาก http://dvt2556.blogspot.com/2013/08/blog-post_246.html

Poster, c.; & Day, c. (1998). *Partnership in Educational Management*. London. Chassell.

Raj, Madhu. (1996). *Encyclopedia Dictionary of Psychology and Education*. Volume 3 (M-Z) New Delhi. ANMOL Publications PVT.

Reback, J.C.; et al. (2002). Making Collaboration Work. Key Components of Practice Research Partnership. *Journal of Drug Issues*. 3(5): 837 - 848.

Slowenski, G. (1992, July - August). The Human Touch in Successful strategic Alliances. *Mergers & Acquisitions*. 44-47.

Wenzel, (2000 : 8)

Wenrich, William. (1974: 7) Wenrich, M. D., Cutis, R., Ambrozy, D. A., Carline, J. D., Shannon, S. E. & Ramsey, P. G. (2003). Dying patients' need for emotional support and personalized care from physicians: Perspective of patient with terminal illness, Families, and health care providers. *Journal of Pain and Symptom Management*, 25 (3), 236-246.

Wood & Gray. (1991: 140 - 142) Wood, Donna and Gray, Barbara. 1991. "Toward a Comprehensive Theory of Collaboration." *Journal of Applied Behavioral Science*.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 30คน
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ
สู่มาตรฐานสากล

กลุ่มที่ 1 เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	ดร.พรหมสวัสดิ์ ทิพย์คงคา	อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2	ดร.ศิริพรรณ ชุมชุม	อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3	ดร.ชาญเวชบุญประเดิม	อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก
4	ดร.ประชาคม จันทรัชิต	รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพไผ่
5	นางพุทธชาติ ศุภลักษณ์	ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่ม 2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	นายอรรถพล สังขวาสี	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
2	นางสาวฉันทนาโพธิ์ศรีประเสริฐ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษก นคร
3	ดร.ขวัญชัย พานิชการ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี
4	จสอ.ดร.สมพร ชูทอง	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก
5	นายรัช แสนใส	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคชุมแพ

กลุ่ม 3 ครูอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	นายประภาส พวงชื่น	หัวหน้าสาขาวิชาเครื่องกลวิทยาลัยเทคนิคระยอง
2	นางรัชก โคตรพันธ์	หัวหน้าสาขาวิชาปิโตรเคมีวิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด
2	นายณพล ป้องแก้วน้อย	หัวหน้าสาขาวิชาเครื่องกลวิทยาลัยเทคนิคชุมแพ
4	นายวิชาญ บุญมาก	หัวหน้าสาขาวิชาเครื่องกลวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร
5	ดร.ศุภชัย โสภา	หัวหน้าสาขาวิชาไฟฟ้ากำลังวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

กลุ่ม 4 นักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	นายสมบุรณ์ สุนทรวัฒน์	วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร
2	นายดิฐพงษ์ ลั่นเที่ยง	วิทยาลัยเทคนิคชุมแพ
3	นายปิยวัฒน์ เปี่ยมมูเหลื่อม	วิทยาลัยการอาชีพบางแก้วฟ้า
4	นายธีรชัย บำรุงเกียรติ	วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด
5	นายวรพงษ์ ทองอยู่	วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

กลุ่ม 5 สถานประกอบการที่มีความร่วมมือกับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	นายชัยภัทร สัจจากุล	Assistant Management บริษัท เดอะไมเนอร์ฟู้ด กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
2	ดร.มณูชัย ชื่นชม	กรรมการผู้จัดการบริษัทเอลเว่ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)
3	นายเฉลิม เหมือนนิต	ผู้จัดการฝ่ายฝึกอบรมบริษัทตรีเพชรรีชีซู เซลล์ จำกัด
4	นายธเนศ บัญชาสุทธิกุล	ผู้จัดการบริษัทเยอรมันอโต้ จำกัด
5	นายณภัทร รุ่งเศรษฐีวัฒนา	ผู้จัดการฝ่ายบุคคลบริษัทชินเน็ค(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

กลุ่ม 6 หน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	ดร.พงษ์ศักดิ์ จักขุเวช	ประธานหอการค้าเยอรมัน-ไทย German-Thai Chamber
2	Mr.MacoostHofman	Project Director of GTDEE. (German-Thai Dual Excellence Education)
3	ดร.กมลศักดิ์ สุระดม	Senior Project Manager, German-Thai Dual Excellence Education

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 คน
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ
สู่มาตรฐานสากล

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	ดร.ไพรัช วงศ์ยุทธไกร	รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2	รศ.ดร.ปิยะ ศุภวราสุวัฒน์	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3	ผศ.ดร.ณัฐรัฐ ธนธิตกุล	อดีตผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผู้อำนวยการวิทยาลัยพาณิชยการ
4	ดร.ภาณุวัฒน์ศิรินุพงษ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5	ผศ.ดร.เบญจวรรณ บวรกุลภา	คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยสยาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 9 คน
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ
สู่มาตรฐานสากล

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	นางพุทธชาติ ศุภลักษณ์	ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ นักวิชาการเชี่ยวชาญ
2	นายอรรถพล สังขวาสี	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
3	นางสาวฉันทนาโพธิ์ศรีประเสริฐ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยกาญจนาภิเษก มหานคร
4	ดร.สุรพงษ์เอ็มจุง	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ
5	นายเฉลิม	ผู้จัดการฝ่ายฝึกอบรมบริษัทรีเพอร์อิซูซู เซลล์
6	ดร.กมลศักดิ์ สุระดม	Senior manager project GTDEE
7	ดร.ศุภชัย ศรีนวล	ศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
8	นางนวลพิศ ลีนกนกรัตน์	รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยพาณิชยการอินทราชัย
9	นายวิชาญ บุญมาก	หัวหน้าสาขาเครื่องกล วิทยาลัยเทคนิคการัญจนภิเษก มหานคร

ภาคผนวก ข

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ							ค่า IOC	สรุปผล
	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่		
	1	2	3	4	5	6	7		
1.3 ด้านการจัดคนเข้าทำงาน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
1.4 ด้านการควบคุม เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวัดและแก้ไขการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ด้านการบริหารวิชาการ									
2.1 การพัฒนาหลักสูตร โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากลร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตร โดยยึดหลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาปรับเพิ่มในรายละเอียดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากล	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.8	สอดคล้อง
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ร่วมมือกันในการจัดการเรียนภาคทฤษฎีให้สอดคล้องกับภาคการฝึกปฏิบัติ	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.8	สอดคล้อง

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ							ค่า IOC	สรุปผล
	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่	คน ที่		
	1	2	3	4	5	6	7		

3.ด้านการบริหารทรัพยากร

3.1 ด้านบุคลากร โดยสถานศึกษา สถาน

ประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพ
มาตรฐานสากล วางแผนนำบุคลากรที่มีความ
เชี่ยวชาญหรือมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน
มาเป็นครูฝึกอาชีพหรือวิทยากรอบรมให้ผู้เรียน
และมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยน
เรียนรู้และพัฒนาวิชาการร่วมกัน

+1 +1 +1 +1 +1 +1 +1 1 สอดคล้อง

3.2 ด้านการเงิน โดยสถานศึกษา สถาน

ประกอบการและหน่วยงานที่รับรองคุณภาพ
มาตรฐานสากล มีส่วนร่วมในการสนับสนุน
งบประมาณ ครุภัณฑ์ กำหนดนโยบายในการ
จัดสรรและใช้ทรัพยากร รวมทั้งประเมิน
ประสิทธิภาพในการใช้จ่ายตามแผนงานของ
โครงการ

+1 +1 +1 +1 +1 +1 +1 1 สอดคล้อง

3.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เครื่องจักร โดย

สถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานที่
รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล สามารถขอความ
อนุเคราะห์ใช้ในการพัฒนาในการฝึกวิชาชีพหรือ
ฝึกอบรมให้ผู้เรียน ครู วิทยากร ครูฝึกวิชาชีพ
ร่วมกันได้ทั้งสามหน่วยงาน

+1 +1 +1 +1 +1 +1 +1 1 สอดคล้อง

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ							ค่า IOC	สรุปผล
	คน	คน	คน	คน	คน	คน	คน		
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5	ที่ 6	ที่ 7		

4.3 ด้านการบริหารจัดวิชาการ คือ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงาน รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหารหลักสูตรและการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ และเป็นการสอนที่ได้มาตรฐาน

+1

+1

+1

+1

+1

+1

+1

1

สอดคล้อง

4.4 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร คือ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงานที่รับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันรวมถึงการพัฒนาบุคลากรโดยใช้หลักการบริหาร 5 M ได้แก่ MAN MONEY MATERAIL MACHINE MANAGEMENT

+1

+1

+1

+1

+1

+1

+1

1

สอดคล้อง

4.ด้านปัจจัยสู่ความสำเร็จ (ต่อ)

4.5 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการด้านการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยทดลองจัดตั้งสถานศึกษาต้นแบบ

+1

+1

+1

+1

+1

+1

+1

1

สอดคล้อง

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาแนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบ
ความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
(แบบไม่มีโครงสร้าง)

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาเพื่อการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการ
อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ผู้วิจัยจะได้นำไปสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบการ
บริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ต่อไป

2.ขอความอนุเคราะห์ท่าน ในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในแบบ
สัมภาษณ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือและความอนุเคราะห์

นางภาณุททกา วงษากิตติกุล

นิสิตปริญญาเอก

สาขาการบริหารการศึกษา แขนงวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยประเด็นและข้อคำถาม
การสัมภาษณ์ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ตามหัวข้อที่กำหนด พร้อมกาเครื่องหมาย ✓ ใน () ที่ตรงกับการให้สัมภาษณ์
พร้อมกับกรอกข้อมูลอื่นๆ ประกอบการสัมภาษณ์ โดยกรอกข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... นามสกุล.....

☐ ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ ครูที่เกี่ยวข้องโครงการความร่วมมือ

☐ สถานประกอบการ

☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ

☐ นักศึกษาที่ร่วมโครงการความร่วมมือ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการอาชีวศึกษา

☐ น้อยกว่า 5 ปี

☐ 5- 10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปี

2. ชื่อผู้สัมภาษณ์

ชื่อผู้สัมภาษณ์ที่ 1 นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

3. เครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์

☐ กล้องถ่ายรูป

☐ กล้องวีดิทัศน์

☒ เทปบันทึกเสียง

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. วัน เดือน ปี และสถานที่สัมภาษณ์

วัน..... เดือน..... ปี.....

เวลาที่สัมภาษณ์.....น.....ถึง.....น.....รวมเวลาสัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

ให้พิจารณาประเด็นการสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่กำหนดให้ พร้อมบันทึกผลการสัมภาษณ์และข้อสังเกตเพิ่มเติม ในช่องทางขวาที่กำหนดให้

ประเด็นและคำถาม	บันทึกการสัมภาษณ์	ข้อสังเกตเพิ่มเติม
ประเด็นหลักที่ 1 ขั้นตอน หรือกระบวนการบริหารงานจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประเด็นย่อยที่ 1 กำหนดให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาพัฒนาสู่มาตรฐานสากลประเทศใดหรือสากลอย่างไรเช่นประเทศเยอรมัน ประเด็นย่อยที่ 2 ต้องมีการทำความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรที่ช่วยยกระดับคุณภาพมาตรฐานสู่สากล ประเด็นย่อยที่ 3 ต้องกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานให้ชัดเจน ประเด็นย่อยที่ 4 ต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในการประสานงานให้ชัดเจน		

ประเด็นย่อยที่ 5 การรับรองมาตรฐานสากลโดยการรับรองมีผลต่อผู้สำเร็จการศึกษา(สามารถนำไปใช้และเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการในต่างประเทศ) ประเด็นย่อยที่ 6 หน่วยงานฝ่ายที่รับรองมาตรฐานต้องได้รับความเชื่อมั่นในด้านการจัดการอาชีวศึกษาเช่น หอการค้าเยอรมัน		
ประเด็นหลักที่ 2 แนวทางการบริหารงานการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือด้านวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ประเด็นย่อยที่ 1 มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบ ประเด็นย่อยที่ 2 ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแผนการเรียนร่วมกัน ประเด็นย่อยที่ 3 ติดตามประเมินผล/ปรับปรุง แก้ไข หลักสูตร		

ประเด็นหลัก 3 ท่านคิดว่าการบริหารทรัพยากรในการจัดการความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลควรมีการบริหารจัดการอย่างไร 1.การใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2.การสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากร		
ประเด็นหลัก 4 ท่านคิดว่านอกเหนือจากประเด็นข้างต้นแล้วยังมีองค์ประกอบใด ๆ ที่จะทำให้การบริหารจัดการแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลประสบความสำเร็จ		

ลงชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางภาณัททกา วงษากิตติกุล

นิสิตปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

**แบบประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการ
บริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล**

1. แบบสอบถามนี้ใช้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ครูอาชีวศึกษาผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้บริหารหน่วยงาน /องค์กร /สถานศึกษาต่างประเทศที่รับรองมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษามาตรฐานสากล

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

3. ความน่าเชื่อถือของข้อสรุปในการวิจัยครั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการให้ข้อมูลของท่านจึงขอความกรุณาท่านตอบด้วยความเป็นจริง เพื่อผลการวิจัยนี้จะมีคามเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

คำชี้แจง แบบสอบถามทั้งหมด มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในเครื่องหมายที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. วุฒิการศึกษา

☐

ปริญญาตรี

☐

ปริญญาโท

☐

ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์การทำงาน

☐

น้อยกว่า 10 ปี

☐

10 -20 ปี

☐

มากกว่า 20 ปี

4. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

☐

ผู้บริหารสถานบันอุดมศึกษา/คณาจารย์

☐

ผู้บริหารสถานประกอบการ

☐

ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา

☐

นักเรียน นักศึกษา

☐

หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล

☐

อื่นๆ.....

แบบประเมินสหพันธกลุ่ม

เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ

สู่มาตรฐานสากล

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินเขียนเครื่องหมาย ✓ แสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาความร่วมมือสู่มาตรฐานสากลมากที่สุด
- 4 หมายถึงรูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาความร่วมมือสู่มาตรฐานสากลมาก
- 3 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาความร่วมมือสู่มาตรฐานสากลปานกลาง
- 2 หมายถึงรูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาความร่วมมือสู่มาตรฐานสากลน้อย
- 1 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาความร่วมมือสู่มาตรฐานสากลน้อยที่สุด

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านการบริหารความร่วมมือ						
1.1 สถานประกอบการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล						
1.2 สถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล						
1.3 หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
1.4 หลักการของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน						
1.5สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต้องมีการทำสัญญาลงนามข้อตกลงความร่วมมือการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล						
1.6 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีการกำหนดเป้าหมาย และลงมือปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ทั้ง 3 หน่วยงาน						
1.7 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล จัดทำสัญญาข้อตกลงต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เงื่อนไข ระยะเวลาของ ความร่วมมือและภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน						
1.8สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการความร่วมมือที่ชัดเจน เช่น การกำหนดผู้ประสานงาน ครุภัณฑ์ เป็นต้น						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
1.9 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย อย่างชัดเจน เช่น การรับสมัครผู้เรียน การปฐมนิเทศผู้เรียน การ นิเทศติดตามนักศึกษา การประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ เป็นต้น						
1.10 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีการวางแผนการทำงาน เพื่อประโยชน์ของทั้ง 3 หน่วยงาน						
1.11 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีกระบวนการทำงาน เพื่อประโยชน์ของทั้ง 3 หน่วยงาน						
2. ด้านจัดการวิชาการ						
2.1 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตรโดยยึด หลักสูตรแกนกลางของ ของสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษามาปรับเปลี่ยนในรายละเอียด หลักสูตรรายวิชาให้ได้ มาตรฐานตามเกณฑ์ที่ต้องการ						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
2.2 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอน						
2.3 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการวางแผนการเรียนและการฝึก อาชีพร่วมกัน โดยยึดการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในสถาน ประกอบการ						
2.4 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการวางแผนการรับผู้เรียน เช่น จำนวน ผู้เรียนที่สามารถรับได้แต่ละปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบในการรับสมัคร เรียน						
2.5 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการวางแผนการปฐมนิเทศนักศึกษา ใหม่ กำหนดการส่งตัวนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ การติดต่อ ประสานงาน รวมทั้งการติดตามนิเทศ การเรียนการสอน						
2.6 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันจัดฝึกอบรมทักษะอาชีพให้ผู้เรียนเพิ่ม มากกว่าห้องเรียนปกติ						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
2.7สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลต้องร่วมมือกันในการจัดฝึกอบรมภาษาให้ผู้เรียน เพิ่มเติมมากกว่าห้องเรียนปกติ						
2.8สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลได้รับทราบข้อมูลด้านวิชาการและหลักสูตรจากการ รายงานของสถานศึกษา						
2.9 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลได้รับทราบข้อมูลการวัดประเมินผล ผู้เรียนจากการ รายงานของสถานศึกษา						
2.10 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลและแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของผู้เรียน						
2.11 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถานศึกษา ที่สังคมยอมรับ						
2.12สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลมีส่วนร่วมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
2.13สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลติดตามการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา						
3. ด้านจัดการทรัพยากร						
3.1สถานประกอบการสถานศึกษาและหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลมีการพิจารณาด้านงบประมาณร่วมกัน						
3.2 สถานประกอบการสถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีการพิจารณาสวัสดิการ ค่าตอบแทนครูฝึกในสถาน ประกอบการ						
3.3 สถานประกอบการสถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เรียนที่ฝึกอาชีพในสถาน ประกอบการ						
3.4 สถานประกอบการการฝึกสถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีการพิจารณาทุนการฝึกอบรมให้ครูในสถานศึกษา เป็นต้น						
3.5 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีการพิจารณาทุนการศึกษาให้นักศึกษาที่ฝึกอาชีพใน สถานประกอบการ						
3.6 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
3.7 สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการร่วมกันในการแลกเปลี่ยนบุคลากร						
3.8 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกอาชีพของ นักศึกษาร่วมกัน						
3.9 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการร่วมกันในการสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย						
3.10 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากลมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายด้านงบประมาณของ โครงการ						
3.11 สถานประกอบการ สถานศึกษาและหน่วยงานรับรองคุณภาพ มาตรฐานสากล มีส่วนร่วมประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ						
4.2 ด้านการบริหารจัดการความร่วมมือ คือ ดำเนินการตามนโยบาย เพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายตามการ เปลี่ยนแปลงผู้บริหาร						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
4.3 ด้านการบริหารจัดการวิชาการคือ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหารหลักสูตร และการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากลรวมถึงการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ และเป็นการสอนที่ได้มาตรฐาน						
4.4 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร คือ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร ครู สถานประกอบการ หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรโดยใช้หลักการบริหาร 5 M's ได้แก่ MAN MONEY MATTERIAL MACHINE MANAGEMENT						
4.5สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลมีการบริหารจัดการด้านการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยทดลองจัดตั้งสถานศึกษาด้นแบบ						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	ข้อเสนอแนะ
5 ด้านมาตรฐานสากล						
5.1 การทดสอบสมรรถนะอาชีพผู้สำเร็จการศึกษาด้วยข้อสอบมาตรฐานสากล						
5.2 ประกาศนียบัตรรับรองผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพของหน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการทั่วโลก						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางภาณีททกา วงษากิตติกุล

นิสิตปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

ภาคผนวก ง

คำแนะนำสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยรูปแบบรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดยการ ศึกษาแนวคิด เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 30คน คัดเลือกมาจาก 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ได้แก่ กลุ่มที่1 ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหาร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 5 สถานประกอบการที่ทำความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษากับสถานศึกษา จำนวน 5แห่งและกลุ่มที่ 6 หน่วยงานรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลจำนวน3 คน การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการ อาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลโดยใช้เทคนิคการวิจัย R and D สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ 30 คน เพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่ มาตรฐานสากล ได้พัฒนาการสร้างรูปแบบรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพสู่มาตรฐานสากล และได้มีการสอบถามความคิดเห็นการใช้คู่มือรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา แบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เรียบร้อยแล้ว จึงได้เชิญผู้เชี่ยวชาญมาประเมินความ เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ ต้องศึกษาคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อ ยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลให้เข้าใจ
2. ผู้เชี่ยวชาญ ทำการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบ ความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือ
เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น
1	รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบ ความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่ มาตรฐานสากลมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร(CSCo Model)	
2	ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการบริหาร จัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่ ยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลมีความ เหมาะสมหรือไม่อย่างไร (CSCo Mode	
3	รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบ ความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่ มาตรฐานสากลมีองค์ประกอบไหนบ้าง ที่ ท่านจะแนะนำเพิ่มเติม(CSCo Model)	
4	CSCo Model เป็นแนวทางที่เหมาะสม ให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาใช้เป็นแนว ทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับสู่ มาตรฐานสากลได้หรือไม่อย่างไร	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น
5	CSCo Model เป็นแนวทางที่เหมาะสมให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษานำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากลได้หรือไม่อย่างไร	
6	ข้อคิดเห็นอื่น	

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นางภาณุททกา วงษากิตติกุล

ภาคผนวก จ

แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบ
ความร่วมมือ

เพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
 ณ ห้องประชุมสำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา
 วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เวลา 09.00 – 12.00 น.

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. นางพุทธชาติ ศุภลักษณ์	ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษา
ระหว่างประเทศ(ผู้เชี่ยวชาญ ระดับ 9)
2. ดร.รัฐพล ประดับเวทย์	อาจารย์ประจำคณะศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. นายอรรถพล สังขสาส์	ประธานอาชีวศึกษากรุงเทพ
4. ดร. สุพงษ์ เอ็มอุทัย	สำนักงานพัฒนาสมรรถนะครู
และบุคลากรอาชีวศึกษา
5. ดร.มณูญ ชื่นชม	กรรมการผู้จัดการบริษัทเอลเวประเทศไทย
จำกัด (มหาชน)
7. ดร.ศุภชัย ศรีนวล	ศูนย์ประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
8. นางนวลพิศ ลิ้มกนกรัตน์	รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยพัฒนวิชาการอินทราชัย
9. นายวิชาญ บุญมาก	ครู ค.ศ. 1 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก
มหานคร
10. นางภาณีททกา วงษาภิตติกุล	ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม(Focus Group)

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่ม(Focus Group) เพื่อประเมินความเป็นไปได้หรือให้ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลมีความเป็นไปได้หรือไม่ และควรมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนใด ซึ่งรายละเอียดดังนี้

1.รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร(CSCo Model)

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลมีความเหมาะสม เนื่องจากการอาชีวศึกษาของประเทศไทยได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยนำรูปแบบมาจากมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ของประเทศเยอรมัน และอังกฤษ การจัดการอาชีวศึกษามีการจัดทำแบบประเมินคล้าย ๆ กัน คือ การฝึกงาน การพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะวิชาชีพ การกำหนดระเบียบ วินัยในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยการจัดการอาชีวศึกษามีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผู้เรียนจะได้รับการฝึกวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาผ่านการทดสอบตามเกณฑ์มาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ของหน่วยงานความร่วมมือ ผู้เรียนจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองมาตรฐาน และนำประกาศนียบัตรไปใช้ในการสมัครงาน โดยได้รับการพิจารณาเงินเดือนเพิ่มสูงกว่าอัตราที่กำหนดในระดับการศึกษา ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของผู้สำเร็จการศึกษา

2.ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ

สู่มาตรฐานสากลมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร (CSCo Model)

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ มีความเหมาะสม กระบวนการในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปตามหลักการ และทฤษฎีการศึกษา และผู้วิจัยได้จัดขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ในด้านการบริหารจัดการวิชาการ เรื่อง ของการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ อีกทั้งมีการรับรองมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียน โดยหน่วยงาน องค์กรของต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับในการจัดการอาชีวศึกษาประสบความสำเร็จ

3.รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลมีองค์ประกอบไหนบ้าง ที่ท่านจะแนะนำเพิ่มเติม(CSCo Model)

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านองค์ประกอบเพิ่มเติมว่า ด้านการบริหารทรัพยากรต้องเน้นกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการ ทั้งนี้เพราะกระบวนการเรียนการสอนของครูเป็นหัวใจสำคัญในการให้ความรู้ และฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียนและในการพัฒนาหลักสูตรให้ค่านึงถึงกรอบ กฎหมาย ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้กำหนดไว้

4. CSCo Modelเป็นแนวทางที่เหมาะสมให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษานำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากลได้หรือไม่อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่า CSCo Model เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากลได้โดยต้องศึกษาบริบทของสถานศึกษาและศึกษาความเป็นไปได้หรือความเหมาะสมในความร่วมมือกับประเทศใด

5. CSCo Modelเป็นแนวทางที่เหมาะสมให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษานำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากลได้หรือไม่อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่า CSCo Model เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษานำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากลได้โดยต้องศึกษาบริบทของสถานศึกษาและศึกษาความเป็นไปได้หรือความเหมาะสมในความร่วมมือกับประเทศใด

6.ข้อคิดเห็นอื่น

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ การนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบหลัก และหน่วยงานรับรองมาตรฐานสากล ควรเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการและสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับในสากล

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อ สกุล
ที่อยู่ปัจจุบัน

สถานที่ทำงาน

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

นางภาณุททกา วงษากิตติกุล
26/33 หมู่บ้านเอกวิน แขวงบางชัน เขตคลองสามวา
กรุงเทพฯ 10510 โทรศัพท์ 081-8758121

วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร

แขวงแสนแสบ มีนบุรี

จังหวัดกรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10500

e-mail panattaka@gmail.com

รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร

